

Lik boginje
pravde

B i l t e n

sudske prakse
Vrhovnog suda
Federacije
Bosne i
Hercegovine

broj 1-2

**Sarajevo,
januar-decembar
siječanj-prosinac 2016. godine**

BILTEN SUDSKE PRAKSE
VRHOVNI SUD FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

OSNIVAČ:

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine
Sarajevo, Valtera Perića 15

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:

Predsjednik suda **MILORAD NOVKOVIĆ**

UREĐUJE:

ODJELJENJE ZA PRAĆENJE I PROUČAVANJE SUDSKE PRAKSE

Milorad NOVKOVIĆ
Malik HADŽIOMERAGIĆ
dr Ljiljana FILIPOVIĆ
Zdravka GREBO-JEVTIĆ
Fatima IMAMOVIĆ
Radenko BLAGOJEVIĆ
Zdenko ETEROVIĆ
Mevsuda PLOSKIĆ

Javno preduzeće
Novinsko-izdavačka organizacija
Službeni list Bosne i Hercegovine
Sarajevo, Džemala Bijedića 39

ZA IZDAVAČA: Dragan PRUSINA, direktor

Lik boginje
pravde

B i l t e n

sudske prakse
Vrhovnog suda
Federacije
Bosne i
Hercegovine

broj 1-2

**Sarajevo,
januar-decembar
siječanj-prosinac 2016. godine**

S A D R Ź A J

KRIVIČNO PRAVO

- sudske odluke

GRAĐANSKO PRAVO

- sudske odluke

UPRAVNO PRAVO

- sudske odluke

ABECEDNI STVARNI REGISTAR

- za krivično pravo
- za građansko pravo
- za upravno pravo

REGISTAR PRIMIJENJENIH PROPISA

- za krivično pravo
- za građansko pravo
- za upravno pravo

KRIVIČNO PRAVO

KRIVIČNI ZAKON FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Svojestvo člana grupe za organizirani kriminal

1.

Član 2. stav 18. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine¹

ZA SAMO SVOJSTVO ČLANA GRUPE ZA ORGANIZIRANI KRIMINAL NE TRAŽI SE DA JE SVAKA OSOBA KOJA JE ČLAN ORGANIZIRANE GRUPE LJUDI OD NAJMANJE TRI OSOBE LIČNO UČINIŁA KRIVIČNO DJELO (JEDNO ILI VIŠE NJIH) ZA KOJA SE PO ZAKONU MOŽE IZREĆI KAZNA ZATVORA PREKO TRI GODINE ILI TEŽA KAZNA NEGO SE ZAHTIJEVA PRIPADNOST GRUPI KOJA JE DJELOVALA U CILJU UČINJENJA TAKVIH KRIVIČNIH DJELA I SVIJEST O TOME.

Iz obrazloženja:

„Osporavajući prvostepeno rješenje, branitelj optuženog A.V. najprije ističe da, u konkretnom slučaju, nije ispunjen formalnopravni uvjet u pogledu zaprijećene krivičnopravne sankcije iz člana 2. stav 18. KZ FBiH² da bi se ovaj optuženi uopšte mogao smatrati članom grupe za organizirani kriminal, pa time i učinitelj krivičnog djela Organizirani kriminal iz člana 342. stav 1. KZ FBiH. Ovakav stav branitelj zasniva na činjenici da je za krivično djelo Organiziranje otpora iz člana 361. stav 1. KZ FBiH koje je, prema optužnici, optuženi A.V. učinio kao član grupe za organizirani kriminal, zaprijećena kazna zatvora do tri godine, a ne preko tri godine kako to imperativno zahtijeva odredba člana 2. stav 18. KZ FBiH³.

Ovaj sud ne smatra izneseno pravno stajalište branitelja optuženog A.V. ispravnim.

Naime, u odredbi člana 2. stav 18. KZ FBiH⁴ dato je značenje izraza „grupa za organizirani kriminal“ u smislu KZ FBiH. Tom odredbom propisano je da je grupa za organizirani kriminal organizirana grupa ljudi od najmanje tri osobe, koja postoji neko vrijeme, djelujući u cilju učinjenja jednog ili više krivičnih djela za koja se po zakonu može izreći kazna zatvora preko tri godine ili teža kazna. Iz te definicije proizilazi da je za zaključak o postojanju grupe za organizirani kriminal, u smislu KZ FBiH, potrebno utvrditi da je organizirana grupa ljudi od najmanje tri osobe djelovala u cilju učinjenja jednog ili više krivičnih djela za koja se po zakonu može izreći kazna zatvora preko tri godine ili teža kazna. Međutim, to ne znači da grupa za organizirani kriminal, uz djelovanje u cilju učinjenja navedenih krivičnih djela, ne može istovremeno djelovati i u cilju učinjenja krivičnih djela za koja je propisana kazna zatvora

¹ Sada, član 2. stav 21. KZ FBiH.

² Isto.

³ Isto.

⁴ Isto.

do tri godine. Za samo svojstvo člana grupe za organizirani kriminal ne traži se, dakle, da je svaka osoba koja je član organizirane grupe ljudi od najmanje tri osobe lično učinila krivično djelo (jedno ili više njih) za koja se po zakonu može izreći kazna zatvora preko tri godine ili teža kazna nego se zahtijeva pripadnost grupi koja je djelovala u cilju učinjenja takvih krivičnih djela i svijest o tome.“

(Rješenje Vrhovnog suda FBiH, broj 09 0 K 023702 16 Kž 11 od 29.07.2016. godine)

Odmjeravanje kazne

2.

Član 49. stav 1. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine

UČINITELJU KRIVIČNOG DJELA SPOLNI ODOŠAJ S DJETETOM IZ ČLANA 207. KZ FBIH NE MOŽE SE KAO OLAKŠAVAJUĆA OKOLNOST PRILIKOM ODMJERAVANJA KAZNE CIJENITI INICIJATIVA DJETETA ZA VRŠENJE SPOLNOG ODOŠAJA.

Iz obrazloženja:

„... ovaj sud nalazi da se neosnovano žalbom branitelja ističe navodni doprinos oštećene učinjenju djela kao olakšavajuća okolnost. Navodna inicijativa oštećene za vršenje spolnog odnošaja sa optuženim ne može se optuženom cijeliti kao olakšavajuća okolnost jer se propisivanje u članu 207. KZ FBiH spolnog odnošaja s djetetom kao krivičnog djela i kažnjavanje učinitelja tog krivičnog djela zasniva na krivičnopravnom stanovištu da dijete, s obzirom na svoj uzrast i dostignutu socijalnu i emocionalnu zrelost, nije sposobno donijeti slobodnu odluku u pogledu vršenja spolnog odnošaja ili s njim izjednačene spolne radnje.“

(Presuda Vrhovnog suda FBiH, broj 03 0 K 010458 13 Kž 3 od 31.07.2013. godine)

Neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga

3.

Član 238. stav 2. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine

ZA UTVRĐENJE POSTOJANJA OSNOVANE SUMNJE DA JE OSUMNJIČENA UČINILA KRIVIČNO DJELO NEOVLAŠTENA PROIZVODNJA I STAVLJANJE U PROMET OPOJNIH DROGA IZ ČLANA 238. STAV 2. KZ FBIH ODNOSNO DA JE POSTALA ČLAN ORGANIZIRANE GRUPE LJUDI FORMIRANE U CILJU UČINJENJA KRIVIČNOG DJELA IZ STAVA 1. TOG ČLANA NIJE NEOPHODNO UTVRĐITI DA JE ONA POZNAVALA POJEDINE ČLANOVE TE ORGANIZIRANE GRUPE LJUDI.

Iz obrazloženja:

„Osporavajući postojanje osnovane sumnje da je osumnjičena C.B. učinila krivična djela zbog kojih se protiv nje vodi istraga, branitelj u žalbi najprije ističe da iz prvostepenog rješenja proizilazi da je osumnjičena C.B. imala kontakte samo sa osumnjičenim I.E. te da se iz njihovih razgovora ne može zaključiti da je ona poznavala bilo koga od ostalih osumnjičenih.“

Ovi žalbeni navodi branitelja ne mogu dovesti u pitanje pravilnost pobijanog rješenja. Najprije, za donošenje zaključka o postojanju osnovane sumnje da je osumnjičena C.B. postala

član organizirane grupe ljudi formirane u cilju učinjenja neovlaštenog prometa opojnih droga, nije nužno utvrditi da je ona poznavala, osim osumnjičenog I.E., bilo kojeg od ostalih osumnjičenih za članstvo u toj organiziranoj grupi ljudi. Dovoljno je postojanje osnovane sumnje da je ona bila svjesna da je postala član jedne takve organizirane grupe ljudi. Prvostepeni sud je u obrazloženju svog rješenja naveo sasvim određene razloge zbog kojih nalazi da postoji osnovana sumnja da je osumnjičena C.B. bila svjesna da je postala član organizirane grupe ljudi formirane radi učinjenja neovlaštenog prometa opojnim drogama iako iz presretnutih telefonskih razgovora proizilazi da je ona komunicirala samo sa osumnjičenim I.E.“

(Rješenje Vrhovnog suda FBiH, broj 03 0 K 013243 16 Kž 13 od 03.10.2016. godine)

Krivično djelo Organizirani kriminal

4.

Član 342. stav 1. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine

ZA OCJENU DA LI JE U ODREĐENOM SLUČAJU UČINJENO KRIVIČNO DJELO ORGANIZIRANI KRIMINAL IZ ČLANA 342. STAV 1. KZ FBiH NEOPHODNO JE DEFINICIJU POJMA „GRUPA ZA ORGANIZIRANI KRIMINAL“ IZ ČLANA 2. STAV 18. KZ FBiH POSMATRATI U KONTEKSTU ZAKONSKOG OPISA KRIVIČNOG DJELA ORGANIZIRANI KRIMINAL IZ ČLANA 342. STAV 1. KZ FBiH.

Iz obrazloženja:

„Odredba člana 2. stav 18. KZ FBiH ne određuje istovremeno i pojam krivičnog djela Organizirani kriminal. To krivično djelo je propisano u Posebnom dijelu KZ FBiH, u članu 342. Stoga, za ocjenu da li je u određenom slučaju učinjeno krivično djelo Organizirani kriminal iz člana 342. stav 1. KZ FBiH nije dovoljno ograničiti se na zakonsku definiciju pojma „grupa za organizirani kriminal“ iz člana 2. stav 18. KZ FBiH, nego je neophodno tu definiciju posmatrati u kontekstu zakonskog opisa krivičnog djela Organizirani kriminal iz člana 342. stav 1. KZ FBiH.

Naime, za postojanje krivičnog djela Organizirani kriminal iz člana 342. stav 1. KZ FBiH neophodno je da je određena osoba kao član grupe za organizirani kriminal učinila određeno krivično djelo. Zakonska dispozicija krivičnog djela Organizirani kriminal iz člana 342. stav 1. KZ FBiH za postojanje tog krivičnog djela ne zahtijeva da je učinitelj učinio krivično djelo za koje se može izreći kazna zatvora preko tri godine ili teža kazna. Za postojanje navedenog krivičnog djela zakon zahtijeva samo učinjenje bilo kojeg krivičnog djela propisanog zakonom u Federaciji BiH (ali, kao član grupe za organizirani kriminal). Stoga, krivično djelo Organizirani kriminal iz člana 342. stav 1. KZ FBiH može učiniti član grupe za organizirani kriminal učinjenjem bilo kojeg krivičnog djela propisanog zakonom u Federaciji. Uvjet za to je da je on to krivično djelo učinio kao član grupe za organizirani kriminal i da je bio svjestan toga.

Iz navedenih razloga zaključak o postojanju osnovane sumnje da je optuženi A.V. učinio krivično djelo Organizirani kriminal iz člana 342. stav 1. u vezi sa krivičnim djelom Organiziranje otpora iz člana 361. stav 1. KZ FBiH ne može se zasnivati samo na analizi

⁵ Isto.

činjenica i okolnosti iz kojih se, prema optužnici, sastoji krivično djelo Organiziranje otpora iz člana 361. stav 1. KZ FBiH (navedenih u tački 4. predmetne optužnice) i na okolnosti da je za to krivično djelo zapriječena kazna zatvora do tri godine. Zaključak o tome neophodno je dati povezivanjem činjenica i okolnosti iz tačke 4. predmetne optužnice, koje se odnose na krivično djelo Organiziranje otpora iz člana 361. stav 1. KZ FBiH, sa činjenicama i okolnostima koje se navode u uvodnom dijelu (preambuli) predmetne optužnice, koje se odnose na sve optužene, pa i na optuženog A.V.. Tek se analizom svih tih činjenica i okolnosti može donijeti zaključak o tome da li postoji osnovana sumnja da je optuženi A.V., radnjama za koje se tereti, učinio krivično djelo Organizirani kriminal iz člana 342. stav 1. u vezi sa krivičnim djelom Organiziranje otpora iz člana 361. stav 1. KZ FBiH. Pri tom je neophodno utvrditi da li iz činjenica i okolnosti za koje se tereti optuženi A.V. (navedenih u činjeničnom opisu kako uvodnog dijela optužnice tako i njene tačke 4.) proizilazi postojanje osnovane sumnje da je on bio član grupe za organizirani kriminal u smislu člana 2. stav 18. KZ FBiH, da li je on toga bio svjestan, te da li je svojim radnjama, kao član takve grupe, ostvario obilježja krivičnog djela Organiziranje otpora iz člana 361. stav 1. KZ FBiH.“

(Rješenje Vrhovnog suda FBiH, broj 09 0 K 023702 16 Kž 11 od 29.07.2016. godine)

Krivično djelo Zloupotreba položaja ili ovlaštenja

5.

Član 383. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine

PREKORAČENJE GRANICA SVOGA SLUŽBENOG OVLAŠTENJA KAO JEDNA OD ALTERNATIVNO PROPISANIH RADNJI UČINJENJA KRIVIČNOG DJELA ZLOUPOTREBA POLOŽAJA ILI OVLAŠTENJA IZ ČLANA 383. KZ FBiH PODRAZUMIJEVA PREDUZIMANJE RADNJE KOJA JE IZVAN OVLAŠTENJA UČINITELJA KAO SLUŽBENE ILI ODGOVORNE OSOBE, PA, STOGA, ČINJENIČNI OPIS DJELA U OPTUŽNICI ODNOSNO IZRECI PRESUDE MORA SADRŽAVATI ČINJENICE I OKOLNOSTI IZ KOJIH PROIZILAZI DA JE UČINITELJ PREKRŠIO PROPISE KOJIMA SU ODREĐENE GRANICE NJEGOVIH SLUŽBENIH OVLAŠTENJA I TAKO PREKORAČIO SVOJA SLUŽBENA OVLAŠTENJA.

Iz obrazloženja:

„... u uvodnom dijelu činjeničnog opisa djela u optužnici navedene su određene činjenice i okolnosti iz kojih, po ocjeni tužitelja, proizilazi da je optuženi T.A. prekoračio granice svojih ovlasti. To prekoračenje se, prema navodima iz uvodnog dijela činjeničnog opisa djela u optužnici, sastoji u sklapanju ugovora o kreditima u korist preduzeća Š.F. bez prethodno pribavljenih saglasnosti organa odlučivanja tog preduzeća i bez saglasnosti organa upravljanja preduzeća Š.V. iako su pri zaključivanju tih ugovora o kreditu založene nekretnine koje su bile u korištenju Š.V. ... Ali, činjenični opis djela u optužnici ne sadrži naznaku propisa iz kojih proizilazi postojanje takve obaveze optuženog T.A. kao direktora preduzeća Š.V. ... i Š.F. ... Budući da činjenični opis djela u optužnici ne sadrži naznaku propisa iz kojih proizilazi da je optuženi prilikom zaključivanja navedenih ugovora bio u obavezi pribaviti saglasnost organa upravljanja odnosno organa odlučivanja preduzeća Š.F. ... i Š.V. ..., sam činjenični opis djela u optužnici ne sadrži činjenice i okolnosti iz kojih proizilazi da je optuženi T.A. prilikom zaključivanja navedenih ugovora prekoračio svoja ovlaštenja. Pošto se ni u žalbi kantonalne tužiteljice na navodi iz kojih to propisa proizilazi da je optuženi bio dužan prilikom zaključenja predmetnih ugovora pribaviti saglasnost određenih organa upravljanja odnosno odlučivanja

navedenih preduzeća, žalbeni navodi kantonalne tužiteljice kojima ona osporava pravilnost zaključka prvostepenog suda o tome da nema dokaza da optuženi nije bio ovlašten da zaključi navedene ugovore ne mogu dovesti u pitanje pravilnost tog zaključka.“

(Presuda Vrhovnog suda FBiH, broj 06 0 K 004496 16 Kž 2 od 08.06.2016. godine)

Kvalificirani oblici krivičnog djela Zloupotreba položaja ili ovlaštenja iz člana 383. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine

6.

Član 383. stav 2. i 3. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine

ZA OCJENU POSTOJANJA KVALIFICIRANIH OBLIKA KRIVIČNOG DJELA ZLOUPOTREBA POLOŽAJA ILI OVLAŠTENJA NIJE RELEVANTNA VISINA ŠTETE NANESENE DRUGOME PREDUZETIM RADNJAMA UČINJENJA JER JE KVALIFIKATORNA OKOLNOST PROPISANA ZAKONOM - VISINA PRIBAVLJENE IMOVINSKE KORISTI.

Iz obrazloženja:

„Prema odredbama člana 358. ranijeg KZ FBiH, kojima su bili propisani osnovni i kvalificirani oblici krivičnog djela Zloupotreba položaja ili ovlaštenja, za postojanje kvalificiranog oblika ovog krivičnog djela iz stava 3. tog zakona, koji se stavlja na teret optuženima, bilo je neophodno da je osnovnim djelom, propisanim u stavu 1. član 358., pribavljena imovinska korist u iznosu preko 10.000,00 KM, a za postojanje kvalificiranog oblika iz stava 2. bilo je neophodno da je djelom iz stava 1. navedenog člana pribavljena imovinska korist u iznosu preko 3.000,00 KM. Iz toga slijedi da je za postojanje tih kvalificiranih oblika krivičnog djela Zloupotrebe položaja ili ovlasti iz člana 358. neophodno utvrditi da je radnjama optuženih pribavljena imovinska korist u iznosu preko 3.000,00 KM odnosno u iznosu preko 10.000,00 KM.

Međutim, činjenični opis djela u optužnici u ovom dijelu sadrži samo naznaku da je propustom da se obračuna i plati porez oštećen proračun Županije Posavske za iznos od 1.508.293,68 maraka ali ne i naznaku da je na taj način drugome pribavljena imovinska korist u navedenom ili nekom drugom iznosu. Stoga ovaj sud nalazi da bi radnje optuženih iz odnosnog dijela optužnice mogle ukazivati samo na postojanje osnovnog oblika krivičnog djela Zloupotreba položaja ili ovlaštenja iz člana 358. stav 1. ranijeg KZ FBiH jer je za postojanje tog osnovnog oblika bilo dovoljno da je iskorištavanjem službenog položaja ili ovlaštenja, prekoračenjem granica službenog ovlaštenja ili nevršenjem službene dužnosti od strane službene ili odgovorne osobe pribavljena njoj ili drugome kakva korist, drugome nanese kakva šteta ili teže povrijeđena prava drugoga.

Ali, za osnovni oblik krivičnog djela Zloupotreba položaja ili ovlaštenja iz člana 358. stav 1. ranijeg KZ FBiH bila je propisana kazna zatvora od šest mjeseci do pet godina. Odredbom člana 121. stav 1. tačka 4. ranijeg KZ FBiH bilo je propisano da se ne može preduzeti krivično gonjenje kad protekne pet godina od izvršenja krivičnog djela, za koje se po zakonu može izreći zatvor preko tri godine, dok je odredbom člana 122. stav 6. istog zakona bilo propisano da zastarjelost krivičnog gonjenja nastaje u svakom slučaju kad protekne dvaput onoliko vremena koliko se po zakonu traži za zastarjelost krivičnog gonjenja. To znači da apsolutna zastarjelost krivičnog gonjenja za krivično djelo Zloupotreba položaja ili ovlaštenja

iz člana 358. stav 1. ranijeg KZ FBiH u svakom slučaju nastaje protekom 10 godina od izvršenja krivičnog djela. Kako je, prema optužnici, krivično djelo koje je stavljeno na teret optuženima B.A. i M.B. izvršeno u periodu od 03.05.1997. godine do 08.05.1999. godine, ovaj sud nalazi da je u konkretnom slučaju nastupila apsolutna zastarjelost krivičnog gonjenja za osnovni oblik krivičnog djela Zloupotreba položaja ili ovlaštenja iz člana 358. stav 1. ranijeg KZ FBiH. Iz tog razloga ovaj sud se nije upuštao u ocjenu da li su se u radnjama optuženih B.A. i M.B. stekla obilježja navedenog krivičnog djela.“

(Presuda Vrhovnog suda FBiH, broj 03 0 K 010253 15 Kžk od 08.10.2015. godine)

ZAKON O KRIVIČNOM POSTUPKU FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Pretpostavka nevinosti

7.

Član 3. stav 1. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

POSTOJI POVREDA PRETPOSTAVKE NEVINOSTI OPTUŽENOG KADA SUD SVOJ ZAKLJUČAK DA JE OPTUŽENI U VRIJEME UČINJENJA DJELA BIO PRIPADNIK ODREĐENIH ORUŽANIH SNAGA ZASNIVA NA NJEGOVOJ ŽIVOTNOJ DOBI U VRIJEME ORUŽANOG SUKUBA I PRETPOSTAVCI DA JE USLIJED TOGA PODLIJEGAO OPĆOJ JAVNOJ MOBILIZACIJI TE DA ODBRANA NIJE PREDOČILA DOKAZE KOJI BI UKAZIVALI NA SUPROTNO.

Iz obrazloženja:

„Imajući u vidu razloge iz obrazloženja pobijane presude za zaključak da je optuženi kao pripadnik Vojske Republike Srpske učinio krivično djelo iz izreke te presude, neophodno je ukazati na odredbu člana 3. stav 1. ZKP FBiH, koja propisuje da se svako smatra nevinim za krivično djelo dok se pravomoćnom presudom suda ne utvrdi njegova krivnja. Pretpostavka nevinosti ne odnosi se samo na krivnju već i na sve druge elemente koji stoje u međusobnoj vezi sa krivičnim djelom, u konkretnom slučaju sa krivičnim djelom iz člana 142. stav 1. preuzetog KZ SFRJ, a što se odnosi i na to da li je optuženi u vrijeme učinjenja djela za koje se tereti bio pripadnik Vojske Republike Srpske. Ovo dalje znači da optuženi nije dužan da se brani i da dokazuje svoju nevinost, mada ima pravo da se brani, a da teret dokazivanja leži na tužitelju.

Dakle, u situaciji kada je prvostepeni sud zaključak da je optuženi u konkretnom slučaju kao pripadnik Vojske Republike Srpske učinio krivičnopravne radnje iz izreke pobijane presude, utemeljio na njegovoj životnoj dobi i pretpostavci da je s obzirom na to podlijegao kao vojni obveznik općoj javnoj mobilizaciji, te da obrana nije predočila dokaze koji bi ukazivali suprotno, onda se i po ocjeni ovog suda, taj zaključak zasniva na povredi pretpostavke nevinosti optuženog i onome što proizilazi iz te pretpostavke - da je teret dokazivanja na tužitelju. Time se osnovano žalbom branitelja, a posredno i žalbom optuženog ukazuje da je učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka d) ZKP FBiH.“

(Rješenje Vrhovnog suda FBiH, broj 09 0 K 022246 16 Kž 3 od 17.10.2016. godine)

Dokazi na kojima se ne može zasnivati sudska odluka

8.

Član 11. stav 2. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

UKOLIKO ZKP-OM FBIH NIJE IZRIČITO PROPISANO DA SE NA DOKAZU PRIBAVLJENOM KRŠENJEM ODREĐENE ZAKONSKE ODREDBE NE MOŽE ZASNIVATI SUDSKA ODLUKA, SUD JE DUŽAN DA ZA SVOJ ZAKLJUČAK DA SE IPAK RADI O DOKAZU NA KOME SE, U SKLADU SA ČLANOM 11. STAV 2. ZKP FBIH, NE MOŽE ZASNIVATI SUDSKA ODLUKA NAVEDE POTPUNE I ODREĐENE RAZLOGE ZBOG KOJIH SMATRA DA KRŠENJE ODREĐENE ZAKONSKE ODREDBE PRI PRIBAVLJANJU TOG DOKAZA UKAZUJE DA JE TAJ DOKAZ PRIBAVLJEN POVREDAMA LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA PROPISANIH USTAVOM I MEĐUNARODNIM UGOVORIMA KOJE JE BOSNA I HERCEGOVINA RATIFIKOVALA ODNOSNO BITNIM POVREDAMA ZKP FBIH.

Iz obrazloženja:

„... Konstatirajući da u konkretnom slučaju nije primijenjena odredba člana 133. stav 3. ZKP FBiH, a potom pozivajući se na odredbu člana 11. stav 2. ZKP FBiH kojom je propisano da sud ne može zasnovati svoju odluku na dokazima pribavljenim povredama ljudskih prava i sloboda propisanih ustavom i međunarodnim ugovorima koje je Bosna i Hercegovina ratifikovala niti na dokazima koji su pribavljeni bitnim povredama tog zakona, prvostepeni sud je zaključio da su u konkretnom slučaju, zbog povrede odredbe člana 133. stav 3. ZKP FBiH, primijenjene posebne istražne radnje nezakoniti dokazi i da stoga nije ispunjen osnovni uvjet za produženje pritvora tj. postojanje osnovane sumnje da su osumnjičeni D.A., Š.J., C.L. i H.S. učinili krivična djela za koja se terete.

Međutim, odredbom člana 135. ZKP FBiH propisano je da ako su radnje iz člana 130. tog zakona preduzete bez naredbe sudije za prethodni postupak ili u suprotnosti s njom, sud na pribavljenim podacima ili dokazima ne može zasnivati svoju odluku. Dakle, kada je riječ o posebnim istražnim radnjama, ZKP FBiH propisuje izričito da su nezakoniti dokazi oni koji su pribavljeni posebnim istražnim radnjama koje su preduzete bez naredbe sudije za prethodni postupak ili u suprotnosti s njom. Odredba člana 135. ZKP FBiH a ni neka druga zakonska odredba ne sadrži izričitu zabranu zasnivanja sudske odluke na rezultatima posebnih istražnih radnji u slučaju povrede odredbe člana 133. stav 3. ZKP FBiH. Iz tog razloga, samo na činjenici da je povrijeđena odredba člana 133. stav 3. ZKP FBiH ne može se zasnivati zaključak da su rezultati posebnih istražnih radnji nezakonit dokaz. U protivnom, to bi značilo da povreda bilo koje odredbe ZKP FBiH prilikom pribavljanja ili izvođenja bilo kojeg dokaza ima za posljedicu nezakonitost tog dokaza odnosno nemogućnost zasnivanja sudske odluke na tom dokazu.

U konkretnom slučaju, zaključak da su primijenjene posebne istražne radnje nezakoniti dokaz prvostepeni sud je izveo povezivanjem povrede člana 133. stav 3. ZKP FBiH sa članom 11. stav 2. ZKP FBiH. Međutim, za donošenje zaključka da li je povreda neke odredbe ZKP FBiH pri pribavljanju ili izvođenju nekog dokaza rezultirala nezakonitošću takvog dokaza u smislu člana 11. stav 2. ZKP FBiH potrebno je cijeliti smisao i cilj te odredbe, značaj propusta da se postupi u skladu sa tom odredbom za osnovna ljudska prava i slobode kao i uticaj tog propusta na osnovna načela krivičnog postupka. Naravno, potrebno je i da sudska odluka sadrži prikaz te ocjene odnosno konkretne razloge zbog kojih sud smatra da je povreda određene

zakonske odredbe pri pribavljanju ili izvođenju određenog dokaza rezultirala nezakonitošću dokaza u smislu člana 11. stav 2. ZKP FBiH. Drugim riječima, potrebno je određeno navesti koju povredu osnovnih ljudskih prava i zbog čega predstavlja kršenje određene zakonske odredbe pri preduzimanju pojedinih radnji dokazivanja odnosno zašto sud smatra da je određeni dokaz pribavljen bitnim odnosno suštinskim povredama odredaba ZKP FBiH usljed čega se na tako pribavljenom dokazu ne može zasnivati sudska odluka. Međutim, kako se to osnovano ukazuje žalbom kantonalne tužiteljice, prvostepeni sud za navedeni zaključak nije iznio konkretne razloge. Pošto je u konkretnom slučaju prvostepeni sud propustio navesti potpune i određene razloge zašto smatra da povreda odredbe člana 133. stav 3. ZKP FBiH čini rezultate primijenjenih posebnih istražnih radnji nezakonitim dokazom u smislu člana 11. stav 2. ZKP FBiH, osnovano se u žalbi kantonalne tužiteljice tvrdi da pobijano rješenje ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama, te da je time učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.“

(Rješenje Vrhovnog suda FBiH, broj 09 0 K 026508 16 Kž od 15.12.2016. godine)

Ne postoji obaveza suda da održi ročište radi izjašnjenja o prijedlogu tužitelja za određivanje privremene mjere osiguranja

9.

Član 16. stav 2. Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom

NE RADI SE O MANDATORNOM POSTUPKU SUDA U SMISLU ČLANA 16. STAV 2. ZAKONA O ODUZIMANJU NEZAKONITO STEČENE IMOVINE KRIVIČNIM DJELOM, AKO RJEŠENJEM ODREDI PRIVREMENU MJERU OSIGURANJA ODUZIMANJA IMOVINSKE KORISTI PRIBAVLJENE KRIVIČNIM DJELOM PRIJE NEGO ŠTO JE OSUMNJIČENIMA I NJIHOVIM BRANITELJIMA OMOGUĆIO DA SE IZJASNE O PRIJEDLOGU TUŽITELJA ZA ODREĐIVANJE MJERE OSIGURANJA JER NAVEDENA ZAKONSKA ODREDBA OSTAVLJA NA DISKRECIJONU OČJENU SUDU DA LI ĆE ILI NEĆE ODREDITI PRIVREMENU MJERU PRIJE NEGO ŠTO POMENUTIM OSOBAMA OMOGUĆI IZJAŠNENJE O TOM PRIJEDLOGU.

Iz obrazloženja:

„Branitelj optuženog žalbom prvenstveno ukazuje da je prvostepeni sud donio pobijano rješenje, a da prethodno osumnjičenom i njegovom branitelju nije dao priliku da se izjasne o osnovanosti prijedloga tužitelja i da s tim u vezi iznesu svoje argumente. Smatra da je pogrešno primijenjena odredba člana 16. stav 2. Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom, jer je njome propisana samo mogućnost da se osiguranje privremenom mjerom može odrediti i prije nego što se osumnjičeni izjasni o prijedlogu, tj. da se ne radi o mandatornom postupanju. Po stavu iz žalbe, na taj način su povrijeđene odredbe člana 6. stav 2. i člana 15. ZKP FBiH i učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. istog zakona. S tim u vezi poziva se i na rješenje Kantonalnog suda u Sarajevu broj 09 0 K 021547 15 Kv 7 od 23.10.2015. godine, te citira tekst za koji tvrdi da je naveden u tom rješenju.

Nisu osnovani ovakvi žalbeni prigovori.

Prije svega, valja podsjetiti da se u konkretnom slučaju radi o postupku osiguranja oduzimanja imovinske koristi koji se provodi u skladu sa odredbama Zakona o oduzimanju

nezakonito stečene imovine krivičnim djelom⁶, koji je *lex specialis* u odnosu na druge zakone, pa i u odnosu na ZKP FBiH, što jasno proizilazi iz odredbe člana 1. stav 3. tog zakona. Nadalje, taj je zakon jasan i u pogledu pitanja koje se u žalbi branitelja ističe, jer član 16. stav 2. propisuje da se osiguranje iz stava 1. te odredbe (misli se na osiguranja privremenom mjerom), može odrediti i prije nego što je osumnjičenom, optuženom ili povezanom licu omogućeno da se izjasni o prijedlogu tužitelja za određivanje mjera osiguranja. Tačni su žalbeni navodi da se ne radi o mandatornom postupanju jer pomenuta odredba ostavlja na diskrecionu ocjenu sudu koji vodi postupak da li će ili neće odrediti privremenu mjeru prije nego što se naprijed navedenim osobama omogući izjašnjenje o tom prijedlogu, ali žalbom se ni na koji način ne ukazuje zbog čega je u konkretnom slučaju prvostepeni sud pogriješio u primjeni ovog svog diskrecijskog prava. Naime, ukoliko je postupanje suda u okviru zakonske odredbe, a ono to u konkretnom slučaju jeste, onda je za osporavanje pravilnosti takvog postupanja, neophodno konkretno ukazati u čemu se sastoje propusti suda koji su eventualno doveli do donošenja pogrešne odluke. Također, ukoliko je zakonodavac pri donošenju ovakvog *lex specialis*, imao u vidu da će se njime derogirati pojedine odredbe drugih zakona, a jeste – jer to proizilazi iz već pomenute odredbe člana 1. stav 3. tog zakona, onda je jasno da se i standardi uspostavljeni drugim zakonima, posmatraju u kontekstu cilja i svrhe *lex specialis*. Pored toga valja ukazati da, bez obzira na ovako postavljenu zakonsku odredbu (član 16. stav 2. Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom), protivniku osiguranja nije uskraćena mogućnost očitovanja, odnosno, iznošenja kontraargumenata protiv sudske odluke, jer se to može učiniti korištenjem prava na žalbu u smislu člana 17. stav 6. pomenutog zakona“.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 09 0 K 026779 16 Kž 2 od 20.07.2016. godine)

Propust suda da o prijedlogu za određivanje mjere osiguranja oduzimanja imovinske koristi odluči u roku od 7 (sedam) dana

10.

Član 17. stav 4. Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine kaznenim djelom

OKOLNOST DA JE OD PODNOŠENJA PRIJEDLOGA ZA ODREĐIVANJE MJERE OSIGURANJA PA DO DANA ODLUČIVANJA O ISTOM PROTEKLO VIŠE OD SEDAM RADNIH DANA NE MOŽE BITI OSNOV ZA GUBITAK MOGUĆNOSTI PRVOSTUPANJSKOG SUDA DA O PREDMETNOM PRIJEDLOGU MJERODAVNO ODLUČUJE, JER SE RADI O INSTRUKTIVNOM ROKU KOJI, U OSNOVI, TREBA OSIGURATI PRAVOVREMENO ODLUČIVANJE O PRIJEDLOGU KANTONALNOG TUŽITELJA ZA ODREĐIVANJE PRIVREMENE MJERE.

Iz obrazloženja:

„Branitelj u žalbi ističe da nezakonitost osporenog rješenja proizilazi i iz činjenice da je prvostupanijski sud prilikom odlučivanja o prijedlogu kantonalnog tužitelja za određivanje privremene mjere nepravilno primijenio odredbu člana 17. stav 4. Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine kaznenim djelom (u daljnjem tekstu Zakon - „Službene novine Federacije BiH“ broj 71/14), da ova odredba propisuje da se rješenje kojim se određuje privremena mjera ima donijeti u roku od sedam dana od dana podnošenja prijedloga, da je predmetni prijedlog podnesen zajedno sa optužnicom od 13.04.2015. godine (ista potvrđena

⁶ Službene novine FBiH broj 71/2014

28.04.2015. godine), te da je, *in concreto*, u vrijeme donošenja rješenja o privremenoj mjeri (21.09.2015. godine) već bila nastupila zakonska prekluzija za njegovo donošenje.

Ovi žalbeni prigovori također nisu osnovani.

Iz stanja spisa predmeta proizlazi da je optužnicom Kantonalnog tužiteljstva u Sarajevu broj T09 0 KTPO 0007140 08 od 13.04.2015. godine optuženiku A.V. na teret stavljeno da je radnjama bliže navedenim u istoj počinio produženo kazneno djelo Zloupotreba položaja ili ovlasti iz člana 383. stav 3. u vezi sa stavom 1. i članom 55. KZ FBiH, da je kantonalni tužitelj u istoj predložio da sud prema imenovanom odredi privremenu mjeru osiguranja imovinske koristi pribavljene kaznenim djelom (zabrana otuđenja i opterećenja nekretnine upisane u z.k. ul. K.O. ..., k.č. ..., u naravi Posebni dio stambeno-poslovne zgrade, koji se sastoji od poslovnog prostora br. 1 površine 191,56 m², ostave 1 površine 13,68 m² i ostave 2 površine 4,20 m², u ukupnoj površini od 209,44 m² – poslovni prostor 209 m²), te da predmetni optužni akt, također, sadrži i prijedlog za zabilježbu tražene zabrane u zemljišnim knjigama Zemljišno-knjižnog ureda Općinskog suda u Sarajevu. Ranije navedena optužnica je u Kantonalnom sudu u Sarajevu primljena dana 14.04.2015. godine, a od strane suca za prethodno saslušanje tog suda ista je u cijelosti potvrđena dana 28.04.2015. godine. Treba istaći da u ovoj fazi postupka prvostupanjski sud (funkcionalno je nadležan bio sudac za prethodno saslušanje) o prijedlogu kantonalnog tužitelja za određivanje privremene mjere nije odlučivao. Dalje podaci iz spisa predmeta ukazuju da se optuženi na ročištu za izjašnjenje o krivnji izjasnio da nije kriv po potvrđenoj optužnici, da je nakon tog izjašnjenja spis proslijeđen vijeću radi zakazivanja glavnog pretresa, da je u ovoj fazi postupka kantonalni tužitelj podneskom broj T09 0 KTPO 0007140 08 od 15.09.2015. godine urgirao donošenje odluke o prijedlogu za određivanje privremene mjere osiguranja iz optužnice, te da je, upravo nakon ovako podnesene urgencije, izvanraspravno vijeće prvostupanjskog suda donijelo odluku vezano za navedeni prijedlog – u konkretnom slučaju se radi o rješenju broj 09 0 K 023659 15 K od 21.09.2015. godine. Kako je od momenta podnošenja predmetnog prijedloga (13.04.2015. godine), do dana donošenja pobijanog rješenja (21.09.2015. godine), nesporno protekao vremenski period duži od sedam radnih dana, to je, onda, po stavu optuženikova branitelja, a sve sukladno odredbi člana 17. stav 4. Zakona, u međuvremenu nastupila zakonska prekluzija za donošenje rješenja o privremenoj mjeri. Prvostupanjski sud je mogao odlučivati o prijedlogu kantonalnog tužitelja jer rok iz prethodno navedene odredbe nije prekluzivan.

Neprihvatljiva je tvrdnja iz žalbe optuženikova branitelja da prvostupanjski sud, zbog toga što je od podnošenja prijedloga za određivanje privremene mjere osiguranja imovinske koristi stečene kaznenim djelom pa do odlučivanja o tom prijedlogu protekao vremenski period duži od sedam dana, predloženu mjeru nije mogao izreći, odnosno da je, postupajući suprotno prethodno navedenom, na konkretan slučaj nepravilno primijenio odredbu člana 17. stav 4. ranije navedenog Zakona, koja propisuje da rješenje kojim se određuju mjere osiguranja do podizanja optužnice donosi sudac za prethodni postupak, nakon podizanja optužnice do njenog potvrđivanja sudac za prethodno saslušanje, a nakon potvrđivanja optužnice, sudac pojedinac ili vijeće kaznenog odjeljenja suda u skladu sa ZKP FBiH, najkasnije u roku sedam radnih dana od dana podnošenja prijedloga od strane tužitelja. Predmetnom odredbom je, dakle, prvenstveno određena funkcionalna nadležnost pojedinih procesnih subjekata za odlučivanje o prijedlogu mjerodavnog tužitelja za određivanje mjere osiguranja ovisno o fazi konkretnog kaznenog postupka, a potom i instruktivni rok od najmanje sedam radnih dana u odnosu na dan podnošenja prijedloga u kojem sudac za prethodno saslušanje (Kps faza), odnosno sudac pojedinac ili vijeće kaznenog odjeljenja nadležnog suda sukladno odgovarajućim odredbama

ZKP FBiH (K faza), donose rješenje kojim se predložene mjere osiguranja određuju ili eventualno odbija njihova primjena“.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 09 0 K 023659 15 Kž od 18.02.2016. godine)

Dužnost suda da se izjasni o osnovanosti prigovora odbrane istaknutih na ročištu za razmatranje prijedloga za određivanje odnosno produženje pritvora

11.

Član 145. stav 2. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

SMISAO ODREDBE ČLANA 145. STAV 2. ZKP FBiH KOJOM JE PROPISANO DA SE PRITVOR ODREĐUJE I PRODUŽUJE RJEŠENJEM SUDA NA PRIJEDLOG TUŽITELJA A NAKON ŠTO SUD PRETHODNO SASLUŠA OPTUŽENOG NA OKOLNOSTI RAZLOGA ZBOG KOJIH SE PRITVOR PREDLAŽE (OSIM U SLUČAJU PODNOŠENJA PRIJEDLOGA ZA ODREĐIVANJE ODNOSNO PRODUŽENJE PRITVORA NA OSNOVU ČLANA 146. STAV 1. TAČKA A) TOG ZAKONA) JE DA SE ODBRANI OMOGUĆI OSPORAVANJE POSTOJANJA OSNOVA ZA ODREĐIVANJE ODNOSNO PRODUŽENJE PRITVORA, PA TO PRAVO ODBRANE PODRAZUMIJEVA OBAVEZU SUDA DA OCIJENI OSNOVANOST TIH PRIGOVORA ODBRANE.

Iz obrazloženja:

„Prvostepeni sud je u obrazloženju svoga rješenja konstatirao da je branitelj optuženih P.D. i Z.E. istakao da odbrani prethodno nisu dostavljene nikakve naredbe suda za posebne istražne radnje kao ni prijedlozi tužiteljstva za njihovo provođenje, da njegovi branjenici nisu obavješteni o završetku primjene posebnih istražnih radnji i da stoga nisu mogli osporavati njihovu zakonitost, te da posebne istražne radnje nisu provedene u skladu sa zakonom, a da su se branitelji ostalih optuženih pridružili navodima branitelja optuženih P.D. i Z.E. Međutim, prvostepeni sud nije izvršio ocjenu osnovanosti tih prigovora odbrane optuženih P.D. i Z.E..

Budući da je prvostepeni sud u obrazloženju svog rješenja propustio utvrditi relevantne činjenice u vezi tih prigovora te izjasniti se o navedenim prigovorima odbrane, ovaj sud nije bio u prilici da cijeni osnovanost žalbenih navoda branitelja optuženih P.D. i Z.E. kojima se tvrdilo da su posebne istražne radnje u ovom krivičnom predmetu nezakonito provedene tj. suprotno odredbama člana 130. stav 1. i člana 132. stav 1. ZKP FBiH. Iz tih razloga ovaj sud nije bio u prilici da cijeni ni osnovanost žalbene tvrdnje ovog branitelja da je prvostepeni sud zasnivanjem svog rješenja na dokazima koji su pribavljeni primjenom posebnih istražnih radnji učinio i bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka i) ZKP FBiH.

Međutim, osnovano se žalbom braniteljice optuženog D.A. ističe da usljed navedenih propusta prvostepenog suda pobijano rješenje ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama. Naime, odredbom člana 145. stav 2. ZKP FBiH propisano je da se pritvor određuje i produžuje rješenjem suda na prijedlog tužitelja a nakon što sud prethodno sasluša optuženog na okolnosti razloga zbog kojih se pritvor predlaže, osim u slučaju podnošenja prijedloga za određivanje odnosno produženje pritvora na osnovu člana 146. stav 1. tačka a) tog zakona. Smisao navedene zakonske odredbe je da se odbrani omogući izjašnjenje o prijedlogu tužitelja za određivanje ili produženje pritvora odnosno osporavanje postojanja osnova za određivanje odnosno

produženje pritvora. To pravo odbrane podrazumijeva obavezu suda da ocijeni osnovanost tih prigovora odbrane. Kako je prvostepeni sud propustio to učiniti, budući da pobijano rješenje ne sadrži osvrt na navedene prigovore odbrane u vezi sa zakonitošću određivanja posebnih istražnih radnji, pobijano rješenje ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama. Time je učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.

Iz navedenih razloga je ovaj sud uvažavanjem žalbe braniteljice optuženog D.A., a povodom te žalbe, po službenoj dužnosti, u skladu sa članom 324. ZKP FBiH, i u odnosu na optužene P.D., Z.E., R.K., M.M., K.A. i R.Đ., donio rješenje kojim je pobijano rješenje ukinuo i predmet vratio prvostepenom sudu na ponovno odlučivanje. Ovaj sud je, naime, našao da razlozi zbog kojih je donio odluku u korist optuženog D.A. su od koristi i za optužene P.D., Z.E., R.K., M.M., K.A. i R.Đ., koji nisu podnijeli žalbe u navedenom pravcu, pa je, po službenoj dužnosti, postupio kao da takva žalba postoji.“

(Rješenje Vrhovnog suda FBiH, broj 09 0 K 024765 16 Kž 4 od 04.07.2016. godine)

Vežanost suda za činjenice i okolnosti za koje se osumnjičeni odnosno optuženi tereti pri ocjeni postojanja osnovnog uvjeta za određivanje ili produženje pritvora

12.

Član 146. stav 1. Zskona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

PRI OCJENI DA LI JE ISPUNJEN OSNOVNI UVJET ZA ODREĐIVANJE ILI PRODUŽENJE PRITVORA SUD JE VEZAN ZA ČINJENICE I OKOLNOSTI ZA KOJE SE TERETI OSUMNJIČENI ODNOSNO OPTUŽENI A NE ZA PRAVNU KVALIFIKACIJU DJELA KOJU JE TUŽITELJ DAO U PRIJEDLOGU ZA ODREĐIVANJE ILI PRODUŽENJE PRITVORA.

Iz obrazloženja:

„Nadalje, žalbom branitelja optuženog A.V. ističe se i da se odredba člana 146. stav 1. ZKP FBiH ne može tumačiti tako da je za određivanje ili produženje pritvora potrebno da se radi o bilo kojem krivičnom djelu. Prema mišljenju branitelja, pritvor se može odrediti ili produžiti samo za krivično djelo koje je naznačeno u prijedlogu za određivanje pritvora ili u optužnici. S tim u vezi, branitelj ističe i da se pravilo da sud nije vezan pravnom kvalifikacijom djela koju odredi tužitelj odnosi isključivo na presudu, a što proizilazi iz odredbe člana 295. stav 2. KZ FBiH. Time branitelj želi da ukaže da se pritvor optuženom A.V. pobijanim rješenjem nije mogao produžiti s obrazloženjem da postoji osnovana sumnja da je on učinio krivično djelo Organizirani kriminal iz člana 342. stav 1. KZ FBiH pri optužbi za krivično djelo Organizirani kriminal iz člana 342. stav 2. KZ FBiH.

U vezi sa ovim žalbenim navodom, ovaj sud ukazuje da je odredbom člana 146. stav 1. ZKP FBiH propisano da se pritvor može odrediti ako postoji osnovana sumnja da je određena osoba učinila krivično djelo (uz uvjet da postoji i jedan ili više posebnih osnova za pritvor navedenih u tačkama a) do d) iste zakonske odredbe). Da li je ispunjen taj osnovni uvjet za određivanje ili produženje pritvora sud cijeni s obzirom na činjenice i okolnosti koje se osumnjičenom ili optuženom stavljaju na teret. Pri tome, sud je vezan za činjenice i okolnosti za koje se tereti osumnjičeni odnosno optuženi i dužan je utvrditi da li one sadrže obilježja krivičnog djela. Ali, sud nije vezan za pravnu kvalifikaciju djela iz prijedloga za određivanje ili

produženje pritvora koji je podnio tužitelj. U protivnom, sud bi, između ostalog, bio onemogućen da objektivno ocjenjuje ispunjenje uvjeta za određivanje ili produženje pritvora koji su u neposrednoj ili posrednoj vezi sa težinom krivičnog djela za koje se optuženi tereti odnosno sa kaznom koja se može izreći učinitelju krivičnog djela a što upravo zavisi od pravne kvalifikacije djela za koje se tereti osumnjičeni odnosno optuženi.“

(Rješenje Vrhovnog suda FBiH, broj 09 0 K 023702 16 Kž 11 od 29.07.2016. godine)

Nije učinjena povreda identiteta presude i optužbe

13.

Član 295. stav 1. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

ZA OCJENU O TOME JE LI SUD ZAHVATOM U ČINJENIČNU OSNOVU OPTUŽNICE POVRIJEDIO NJEN OBJEKTIVNI IDENTITET NUŽNO JE POĆI OD OPISA KAZNENOPRAVNIH RADNJI ONAKO KAKO SU ISTE NAVEDENE U PREDMETNOM OPTUŽNOM AKTU I OPISA TIH RADNJI IZ IZREKE PRESUDE KOJA JE POVODOM TE OPTUŽBE DONESENA. KADA SE U KONKRETNOM SLUČAJU TA DVA OPISA USPOREDE VIDLJIVO JE DA SE ZAHVATOM SUDA U ČINJENIČNI SUPSTRAT OPTUŽNICE SAMO PRECIZNIJE OZNAČAVA KOJIM HICIMA SU OŠTEĆENIKU A.A. NANESENE POJEDINE TJELESNE OZLJEDE I NA KOJEM DIJELU TIJELA, PA OVAKVA IZMJENA, U OSNOVI, PREDSTAVLJA KOREKCIJU ČINJENIČNOG SUPSTRATA IZ PRVOBITNO PODNESENOG OPTUŽNOG AKTA U SKLADU SA ČINJENIČNIM STANJEM UTVRĐENIM U PROVEDENOM KAZNENOM POSTUPKU.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 09 0 K 023779 16 Kž 6 od 29.06.2016. godine)

Zahtjev za izuzeće predsjednika vijeća i sudije izvjestitelja

14.

Član 312. stav 1. tačka a) Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

NA SJEDNICI VIJEĆA ZA PRODUŽENJE PRITVORA, VANRASPRAVNO VIJEĆE NIJE BILO NADLEŽNO DA ODLUČI O ZAHTJEVU ZA IZUZEĆE ZASNOVANOM NA ODREDBI ČLANA 39. TAČKA E) ZKP FBIH.

Iz obrazloženja:

„Iz zapisnika sa sjednice vanraspravnog vijeća, kojom je predsjedavao sudija V.Š., s tim da je sudija izvjestilac bio sudija M.H., proizilazi da je branitelj optuženog A.R., na osnovu člana 39. tačka e) i f) ZKP F BiH, podnio zahtjev za izuzeće ovih sudija iz razloga koje je branitelj naveo na sjednici vijeća. Istom zahtjevu su se pridružili i optuženi A.R. i J.Z., kao i njegova braniteljica. Međutim, umjesto da prvostepeni sud postupi po odredbi člana 43. ZKP F BiH, koja propisuje da je sudija dužan kad sazna da je podnesen zahtjev za njegovo izuzeće odmah obustaviti svaki rad na predmetu, a ako se radi o izuzeću iz člana 39. tačka f) navedenog zakona, može do donošenja rješenja o zahtjevu preduzimati samo one radnje za koje postoji opasnost od odlaganja, sud je nastavio rad. Šta više, o tom zahtjevu je odmah odlučilo isto vijeće našavši da je zahtjev za izuzeće navedenih članova vijeća neosnovan iz razloga koje je obrazložilo na toj sjednici vijeća, a kako to proizilazi iz zapisnika od 22.01.2016. godine. Dakle,

odluživši da je zahtjev za izuzeće navedenih članova vijeća, na osnovu člana 39. tačka e) ZKP F BiH, neosnovan vijeće prvostepenog suda je ušlo u suštinu zahtjeva i ispitivalo njegovu osnovanost, a na šta nije bilo ovlašteno. Na taj način prvostepeni sud je počinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana člana 312 stav 1 tačka a) ZKP F BiH, na koju je ukazao branitelj optuženog A.R. jer prema odredbi člana 42. stav 1. ZKP F BiH o konkretnom zahtjevu za izuzeće odlučuje opća sjednica, odnosno kolegij sudija“.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 09 0 K 025213 16 Kž 6 od 02.03.2016. godine)

Povreda prava na odbranu

15.

Član 312. stav 1. tačka d) Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

PRAVO OPTUŽENOG NA ODBRANU PODRAZUMIJEVA PRAVO BRANITELJA DA ISTIČE PRIGOVORE TOKOM DOKAZNOG POSTUPKA NA GLAVNOM PRETRESU.

Iz obrazloženja:

„Naime, iz zapisnika sa glavnog pretresa održanog pred prvostepenim sudom dana 11.03.2015. godine proizlazi da je prilikom ispitivanja svjedoka optužbe R.G., braniteljica optuženog stavila prigovor na način njegovog ispitivanja od strane tužitelja, ukazujući pri tome da se pitanja svjedoku trebaju kretati u okviru optužnice. Nakon što je braniteljica istakla navedeni prigovor, sud je zabranio obrani da ubuduće u toku postupka ulaže prigovore uz dato obrazloženje da prigovori nisu propisani u odredbama ZKP FBiH. Također je tada braniteljica upozorena da prigovore može stavljati u završnoj riječi ili u žalbi, ukoliko ne bude zadovoljna odlukom koju će sud donijeti.

Ovakvo postupanje prvostepenog suda suprotno je odredbi člana 64. stav 1. ZKP FBiH koja propisuje da branitelj mora, zastupajući osumnjičenog, odnosno optuženog, preduzimati sve neophodne radnje u cilju utvrđivanja činjenica, prikupljanja dokaza koji idu u korist osumnjičenog, odnosno optuženog, kao i zaštite njihovih prava, dok je članom 278. stav 1. istog zakona propisano da će sudija, odnosno predsjednik vijeća zabraniti pitanje i odgovor na pitanje koje je već postavljeno - ako je to pitanje po njegovoj ocjeni nedopušteno ili nevažno za predmet.

Dakle, iz navedenih odredbi ZKP FBiH, na koje su se braniteljice pozvale u žalbi, ne proizilazi da sud može zabraniti obrani isticanje prigovora u odgovarajućoj fazi postupka na glavnom pretresu, a posebno ne u toku cijelog postupka, kako je to prvostepeni sud odlučio, na šta su pravilno braniteljice u žalbi ukazale. Takvim postupanjem, i po ocjeni ovog suda, prvostepeni sud je povrijedio pravo optuženog na odbranu i time učinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka d) ZKP FBiH.“

(Rješenje Vrhovnog suda FBiH, broj 07 0 K 011607 16 Kž od 16.11.2016. godine)

Nije povrijeđeno pravo na odbranu optuženog

16.

Član 312. stav 1. tačka d) Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

NIJE POVRIJEĐENO PRAVO NA ODBRANU OPTUŽENOG, IAKO SU ON I BRANITELJ PRIMILI PRIJEDLOG ZA PRODUŽENJE PRITVORA NEPOSREDNO PRIJE ROČIŠTA NA KOME SU UPOZNATI O RAZLOZIMA ZA PRODUŽENJE PRITVORA I O NJIMA SE IZJASNILI

Iz obrazloženja:

„Tačni su navodi branitelja osumnjičenog da je prijedlog za produženje pritvora zaprimio u vrijeme kako u žalbi navodi, tj. neposredno prije ročišta za produženje pritvora. Međutim, iz zapisnika sa tog ročišta proizilazi da je prvostepeni sud odobrio traženo vrijeme osumnjičenom i njegovom branitelju da se konsultiraju o prijedlogu tužitelja, te je na pitanje sudije izvjestitelja da li se može nastaviti sa ročištem, branitelj odgovorio: „Kratko smo o prijedlogu i oko nekih drugih stvari smo se konsultovali. Tako da spremni smo“, pa je nakon toga ročište nastavljeno. Ni branitelj ni osumnjičeni nisu na ovo pitanje suda tražili odlaganje ročišta radi pripreme njihovog izjašnjenja, niti su tada stavili prigovor o kratkoći vremena za potrebnu pripremu, nego je branitelj tek nakon izlaganja tužitelja prigovorio da nije imao dovoljno vremena za pripremu odbrane, ali se pri tome ipak upustio u izjašnjenje o prijedlogu tužitelja, navodeći razloge zbog kojih smatra da isti nije osnovan. Pri svemu tome valja imati u vidu da je i sama tužiteljica na pomenutom ročištu navela da u pogledu postojanja osnovane sumnje, kao općeg uvjeta za pritvor, vrijede svi oni razlozi koji su prethodno bili navedeni u prijedlogu za određivanje pritvora, s tim da je ukazala na istražne radnje koje su u međuvremenu provedene, te je također istakla da i dalje vrijede svi oni razlozi u pogledu postojanja posebnih pritvorskih osnova, kako je to bilo obrazloženo i u prijedlogu za određivanje pritvora. S tim u vezi valja naglasiti da je za ocjenu opravdanosti ovakvih prigovora, od suštinskog značaja to da li je stranka u postupku u dovoljnoj mjeri upoznata sa sadržinom prijedloga suprotne stranke da bi o njemu mogla da se izjasni. Kako je, s obzirom na sve naprijed navedeno, odbrana u konkretnom slučaju imala sasvim dovoljno saznanja o sadržini prijedloga za produženje pritvora prema osumnjičenom, što u konačnici proizilazi i iz okolnosti da se na predmetnom ročištu upustila u pobijanje razloga iz tog prijedloga, ne tražeći pri tome odlaganje ročišta radi pripreme odbrane, te imajući u vidu i okolnost da je prvostepeni sud udovoljio zahtjevu osumnjičenog i branitelja da se ročište prekine za kraći period kako bi se mogli konsultirati u pogledu izjašnjenja o prijedlogu tužitelja za produženje pritvora, to ne stoji žalbeni prigovor branitelja osumnjičenog da je prvostepeni sud učinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka d) ZKP FBiH“.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 03 0 K 014874 16 Kž 2 od 22.03.2016. godine)

Nerazumljivost izreke presude i nedostatak razloga o odlučnim činjenicama 17.

Član 312. stav 1. tačka k) Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

OCJENA O POSTOJANJU ZAKONSKIH OBILJEŽJA ODREĐENOG KRIVIČNOG DJELA MOŽE SE ZASNIVATI SAMO NA ČINJENICAMA I OKOLNOSTIMA KOJE SU SADRŽANE U OPISU DJELA U OPTUŽNICI I, SLJEDSTVENO, U ČINJENIČNOM OPISU DJELA U IZRECI PRESUDE.

Iz obrazloženja:

„Obrazlažući žalbenu tvrdnju da je prvostepeni sud učinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH, branitelj u žalbi ističe da je na glavnom pretresu, u završnom izlaganju, ukazao na narazumljivost optužnice u pogledu njenog činjeničnog opisa usljed čega nije moguće izvući zaključak o postojanju bitnih elemenata krivičnog djela za koje je optuženi oglašen krivim. Nakon što je istakao da je za postojanje konkretnog krivičnog djela potrebno da učinitelj drugu osobu upotrebom sile ili prijetnje da će izravno napasti na njen život ili tijelo ili na život ili tijelo njoj bliske osobe prisili na spolni odnošaj ili s njom izjednačenu spolnu radnju, branitelj je u žalbi ponovio da radnje za koje je optuženi oglašen krivim ne sadrže zakonska obilježja tog krivičnog djela.

Iz zapisnika o glavnom pretresu održanom dana ... proizilazi da je branitelj optuženog ... zaista iznio stav da iz činjeničnog opisa djela iz optužnice ne proizilaze zakonska obilježja krivičnog djela za koje se optuženi tereti optužnicom.

Prvostepeni sud je pak u obrazloženju svoje presude (strana 13.) zaključio da, iako bi se, razmatrajući određene dijelove iskaza oštećenog, moglo zaključiti da je seksualni odnos između optuženog i oštećenog bio dobrovoljan, on to ipak nije bio jer se radilo o upotrebi sile, konstantnim pritiscima i prijetnjama od strane optuženog. Prvostepeni sud je, nakon toga, u obrazloženju svoje presude, ne vezujući se konkretno ni za jednu od radnji iz tačaka 1-8 izreke pobijane presude, za koje je optuženi oglašen krivim, naveo da je oštećeni izjavio ...

Međutim, iz izreke prvostepene presude vidljivo je da većina od ovih okolnosti, koje je prvostepeni sud cijenio pri donošenju zaključka o upotrebi sile, konstantnih pritisaka i prijetnji oštećenom od strane optuženog, nije pomenuta u činjeničnom opisu djela u tačkama 1-8 izreke pobijane presude. S obzirom da se odluka o postojanju zakonskih obilježja određenog krivičnog djela može zasnivati samo na činjenicama i okolnostima koje su sadržane u opisu djela u optužnici i, sljedstveno, u činjeničnom opisu djela u izreci presude, prvostepeni sud je bio dužan utvrditi da li su te konkretne činjenice i okolnosti iz optužnice dokazane ili ne i, sljedstveno, da li one imaju karakter prisiljavanja oštećenog na sa spolnim odnošajem izjednačenu spolnu radnju sa optuženim upotrebom sile ili prijetnje da će neposredno napasti na njegov život i tijelo. Kako je to prvostepeni sud propustio učiniti i time se odrediti prema stavu odbrane iznesenom u završnoj riječi, na šta se osnovano ukazuje žalbom branitelja, pobijana presuda ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama te je time učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.“

(Rješenje Vrhovnog suda FBiH, broj 01 0 K 000702 15 Kž 4 od 20.01.2016. godine)

Nema razloga zbog čega se iteracijska opasnost za produženje pritvora može zamijeniti mjerama zabrane

18.

Član 312. stav 1. tačka k) Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

POGREŠNO JE SHVATANJE PRVOSTEPENOG SUDA DA SE PRISUSTVO OPTUŽENOG ZA USPJEŠNO VOĐENJE KRIVIČNOG POSTUPKA UMJESTO MJERE PRITVORA IZ OSNOVA ČLANA 146. STAV 1. TAČKA C) ZKP FBiH MOŽE POSTIĆI MJERAMA ZABRANE IZ ČLANA 140. I 140a. TAČKA B) ZKP FBiH OVO ZBOG TOGA, JER POMENUTI PRITVORSKI OSNOV NEMA ISKLJUČIVI CILJ DA OBEZBJEDI PRISUSTVO OPTUŽENOG NA GLAVNOM PRETRESU, VEĆ DA POVODOM

KONKRETNOG KRIVIČNOG DJELA OTKLONI ITERACIJSKU OPASNOST, DAKLE, DA SVOJOM PREVENTIVNOM PRIRODOM ELIMINIŠE OPASNOST (IZMEĐU OSTALIH OPASNOSTI) DA OPTUŽENI PONOVI KRIVIČNO DJELO ZA KOJE SE MOŽE IZREĆI KAZNA ZATVORA TRI GODINE ILI TEŽA KAZNA.

Iz obrazloženja:

„U odnosu na postojanje posebnog pritvorskog razloga za produženje pritvora iz osnova propisanog u tački c) stav 1. člana 146. ZKP-a FBiH, na kom osnovu je isključivo koncipiran i stoji prijedlog Tužilaštva za produženje mjere pritvora optuženom, izostalo je iznošenje bilo kakvih razloga o tom i takvom prijedlogu Tužilaštva. Prvostepeni sud iznosi samo argumentaciju da je optuženom umjesto mjere pritvora opravdano izreći mjere zabrane bliže navedene u izreci osporenog rješenja.

Međutim, po nalaženju ovoga suda to je učinjeno na jedan nepravilan način u kome je vidljivo i nerazumijevanje same suštine pojedinih mjera zabrane i ciljeva koji se njihovim određivanjem postižu, a posebno naspram mjere pritvora predložene u konkretnom slučaju. Naime, prvostepeni sud (na strani 6 u predzadnjem stavu rješenja), pored ostalog navodi, da prijedlog kantonalnog tužioca (sa ročišta o kontroli pritvora optuženom) da se optuženom pritvor produži iz osnova propisanih članom 146. stav 1. tačka c) ZKP FBiH nije osnovan, jer se u konkretnom slučaju, po nalaženju tog suda, prisustvo optuženog za uspješno vođenje krivičnog postupka može postići izricanjem mjera zabrane koje su propisane članom 140 i 140a tačka b) ZKP-a FBiH. Očigledno je da prvostepeni sud na ovom mjestu gubi iz vida da pritvorski osnov iz tačke c) stav 1. člana 146. ZKP-a FBiH nema za isključivi cilj da obezbjedi prisustvo optuženog na glavnom pretresu, već prije svega on ima za cilj da povodom konkretnog izvršenog krivičnog djela otkloni iteracijsku opasnost, dakle, da svojom preventivnom prirodom eliminiše opasnost da će optuženi boravkom na slobodi, (između ostalih opasnosti), ponoviti krivično djelo za koje se može izreći kazna zatvora od tri godine ili teža kazna.

Istovjetne zamjerke mogu se dati i obrazloženju iznesenom na strani sedam pobijanog rješenja, gdje prvostepeni sud nakon analize sadržaja izvoda iz kaznene evidencije za optuženog (ključnog u ovom slučaju za egzistiranje pritvorskog osnova iz člana 146. stav 1. tačka c) ZKP-a FBiH), ranije pravosnažne osude ne dovodi u vezu sa ovim posebnim pritvorskim osnovom, nego, napuštajući teren tog pritvorskog osnova, nastavlja sa iznošenjem razloga o mjerama koje će najefikasnije obezbjediti prisustvo optuženog i uspješno vođenje krivičnog postupka, nalazeći da postoji i opasnost od uticaja optuženog na Đ.S., Š.H. (saizvršilaca u predmetnom krivičnom djelu protiv kojih je postupak razdvojen), budući da je potrebno izvršiti njihovo suočenje sa optuženim, tokom saslušanja optuženog S.E. po prijedlogu odbrane. Po svemu sudeći je takvo nalaženje opredijelilo prvostepeni sud da u drugom stavu dispozitiva pobijanog rješenja odredi i mjeru zabrane sastajanja optuženog sa svjedocima Đ.S. i Š.H.

Dakle, po ocjeni ovog suda osnovano je isticanje u žalbi kantonalnog tužioca da prvostepeni sud u pobijanom rješenju nije dao razloge zbog čega odbija prijedlog tužioca da se optuženom produži pritvor zbog opasnosti da će ponoviti krivično djelo (član 146. stav 1. tačka c) ZKP FBiH), odnosno razloge kako će se mjerama zabrane koje je izrekao otkloniti opasnost sadržana u pritvorskom osnovu na kome tužiteljica insistira u prijedlogu za produženje pritvora. Zbog nedostatka tih razloga u pobijanom rješenju učinjena je bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH“.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 03 0 K 015375 16 Kž 6 od 16.12.2016. godine)

Pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje kao razlog za ukidanje prvostepene presude

19.

Član 330. stav 1. tačka b) Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

SHVATANJE DA ISKAZ SVJEDOKA UVIJEK MORA BITI POTKRIJEPLJEN NEKIM DRUGIM DOKAZOM DA BI BIO VJERODOSTOJAN, VODILO BI TOME DA SE SVJEDOCIMA KOJI SU JEDINI OČEVIDCI NEKOG DOGAĐAJA, NE BI MOGLA POKLONITI VJERA BEZ OBZIRA NA UVJERLJIVOST I VJERODOSTOJNOST NJIHOVOG KAZIVANJA ŠTO BI ZNAČILO I NARUŠAVANJE PRINCIPA SLOBODNE OCJENE DOKAZA JER BI SE DOKAZNA VRIJEDNOST TAKVIH ISKAZA UNAPRIJED ODREĐIVANA OKOLNOŠĆU DA LI SU ONI POTVRĐENI (DRUGIM DOKAZIMA) ILI NE, A NE PREMA SLOBODNOM UVJERENJU SUDA.

Iz obrazloženja:

„I po ocjeni ovog suda pogrešno je prvostepeni sud postupio kada je pošao od toga da iskaz svjedoka mora biti potkrijepljen drugim dokazima, pa da bi mu se poklonila vjera. Da je prvostepeni sud zaista takvog shvatanja, jasno se vidi po tome što dio iskaza istog svjedoka cijeni istinitim jer je potvrđen drugim dokazom (iskazom svjedokinje), a dio cijeni neistinitim, jer taj dio nije potvrđen nekim drugim dokazom.

S tim u vezi ovaj sud podsjeća da se osuđujuća presuda može zasnovati i na iskazu samo jednog svjedoka, ukoliko taj iskaz udovoljava onim kriterijima koji ga čine vjerodostojnim dokazom, tj. ako je zakonit, dosljedan i uvjerljiv tako da nema kontradiktornosti u ključnim dijelovima, te da ničim nije doveden u ozbiljnu sumnju, a što cijeni sud u svakom konkretnom slučaju, i u ovisnosti od svih okolnosti nekog događaja. Suprotno shvatanje, tj. zahtjev da iskaz svjedoka uvijek mora biti potkrijepljen nekim drugim dokazom, vodilo bi tome da se svjedocima koji su jedini očevici nekog događaja, (a u konkretnom slučaju je to oštećeni), ne bi mogla pokloniti vjera bez obzira na uvjerljivost i dosljednost njihovog kazivanja. To bi ujedno značilo i narušavanje principa slobodne ocjene dokaza, jer bi se dokazna vrijednost takvih iskaza unaprijed određivala okolnošću da li su oni potvrđeni (drugim dokazom) ili ne, a ne prema slobodnom uvjerenju suda. Dakle, u konkretnom je slučaju prvostepeni sud prvo pošao od pogrešnog shvatanja da je istinitost dijelova iskaza svjedoka oštećenog ovisna o postojanju potvrđujućih dokaza, a da pri tome nije cijanjeno da li taj iskaz, gledano u cjelini, udovoljava kriterijima o kojima je prethodno bilo riječi. Ovo posebno u situaciji kada za dokaz, na koji se prvostepeni sud oslanja kod ocjene da je iskaz svjedoka neistinit (otpusnica iz bolnice), postoji razumno objašnjenje zbog čega se u istom i ne moraju nalaziti konstatirane povrede oštećenog o kojima je svjedočio. Također, nije sporno ni to da sud može prihvatiti dio iskaza nekog svjedoka kao vjerodostojan, a u drugim njegovim dijelovima ga ne prihvatiti, ali u takvim situacijama valja postupati sa naročitim oprezom, i obrazložiti sve ono što je proizvelo takav zaključak suda, uključujući i motiv svjedoka da u nekim dijelovima svog iskaza ne govori istinu.

Slijedom toga, ovaj sud nalazi da je usljed ovakve pogrešne ocjene dokaza i činjenično stanje ostalo pogrešno i nepotpuno utvrđeno, zbog čega je valjalo žalbu tužiteljice u ovom dijelu uvažiti“.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 06 0 K 007358 15 Kž od 18.02.2016. godine)

GRADANSKO PRAVO

OBLIGACIONO PRAVO – STVARNO PRAVO

20.

Član 40. tačka 3. Zakona o vlasničko-pravnim odnosima

PREMA KUPCU KOJEG JE PRODAVAC UGOVOROM O PRODAJI UJEDNO OVLAŠTIO DA STUPI U POSJED PRODATE STVARI, TREĆA OSOBA NE MOŽE ODBIJATI PREDAJU STVARI BRANEĆI SE PRIGOVOROM DA NIJE U PRAVNOM ODNOSU SA KUPCEM.

Iz obrazloženja:

Predmet spora je zahtjev tužitelja za utvrđenje prava vlasništva na deponovanom tehnološkom kamenu u odlagalištu koje posluje u sastavu tuženog, kao i zahtjev za predaju u posjed tog kamena.

U postupku je utvrđeno da je austrijsko preduzeće A.b.G. iz S. ugovorom od 28.04.2008. godine kupilo od tuženog 2.573.425 m³ odloženog otpadnog kamena – jalovine, koji ne služi upotrebi tuženog za obavljanje njegove registrovane djelatnosti, da su ugovorom određeni predmet kupoprodaje, kupoprodajna cijena i način plaćanja, te ugovorene garancije kupcu i prodavcu, kao i pravila uvođenja u posjed austrijske firme u pomenuto odlagalište. Nakon što je austrijska firma po tom ugovoru isplatila tuženom kupoprodajnu cijenu, sudovi utvrđuju da je strana firma istu količinu kamena prodala tužitelju – domaćoj firmi iz B.L. kupoprodajnim ugovorom od 03.09.2009. godine kojim su usaglašeni načini preuzimanja u posjed predmeta kupoprodaje, da tuženi ne dozvoljava tužitelju pristup u navedeno odlagalište i odvoz kamena jer su za tuženog, kako navodi, zaključeni ugovori štetni budući da kupoprodajna cijena ne odgovara realnoj cijeni kamena na tržištu, što se utvrđuje u krivičnom postupku koji se vodi protiv odgovornih lica tuženog.

Na osnovu ovako utvrđenog činjeničnog stanja nižestepeni sudovi su pravilno primijenili materijalno pravo kada su usvojili tužbeni zahtjev u cijelosti.

Prema odredbi iz člana 40. tačka 3. Zakona o vlasničko-pravnim odnosima⁷ pravo vlasništva na pokretnoj stvari, na osnovu pravnog posla, stiče se u trenutku kada se sa vlasnikom zaključi pravni posao ako se stvar nalazi u posjedu treće osobe.

Ugovor o kupoprodaji predstavlja zakonom propisan osnov sticanja prava vlasništva. Kako je u postupku utvrđeno da je austrijsko preduzeće, kao vlasnik predmetnog tehnološkog kamena, kupoprodajnim ugovorom od 03.09.2009. godine taj kamen prodao tužitelju i ovlastio

⁷ Službene novine FBiH br. 6/98 i 29/03

ga da stupi u posjed kamena i odvozi sa odlagališta, te da se kamen nalazi u posjedu tuženog, tada je ostvaren zakonom propisani način sticanja prava vlasništva na pokretnoj stvari.

Smisao citirane odredbe člana 40. tačka 3. Zakona o vlasničko-pravnim odnosima jeste upravo da prema kupcu (ovdje tužitelju), kojeg je prodavac (austrijska firma) ugovorom o prodaji ujedno ovlastio da stupi u posjed prodane stvari, treća osoba (tuženi) ne može odbijati predaju stvari braneći se prigovorom da nije u pravnom odnosu sa kupcem.

Iz tih razloga su i neosnovani revizijski prigovori da tužitelj nije mogao steći pravo vlasništva na prodatoj predmetnoj stvari bez predaje u posjed, da nije u pravnom odnosu sa tužiteljem, sa kojim nije zaključio kupoprodajni ugovor, kao i prigovor da je prethodno trebalo utvrditi vlasništvo austrijske firme na predmetu kupoprodaje – tehnološkog kamena.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 65 0 Ps 277324 15 Rev od 10.05.2016. godine)

OBLIGACIONO PRAVO

21.

Član 200. Zakona o obligacionim odnosima

Na sjednici Građanskog odjeljenja Vrhovnog suda Federacije BiH održanoj dana 27.01.2016. godine razmatrani su i prihvaćeni:

ORIJENTACIONI KRITERIJI i iznosi za utvrđivanje visine pravične novčane naknade nematerijalne štete

Ovi orijentacioni kriteriji trebaju omogućiti ujednačenu primjenu člana 200. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima ("Sl. list SFRJ" broj: 29/78, 39/85 i 57/89, „Sl. list RBiH“ broj: 2/92 i 13/93, „Sl. novine FBiH“ broj: 29/03 i 42/11 – u daljnjem tekstu: ZOO).

Orijentacioni kriteriji ne predstavljaju formulu koja automatizmom služi za izračunavanje pravične novčane naknade. U primjeni navedenog zakona valja uvijek imati na umu sve okolnosti slučaja, pri čemu trajanje i jačina fizičkih i duševnih bolova i straha imaju tek značaj naročito važnih, ali ne i jedinih okolnosti koje sud mora imati na umu pri određivanju iznosa pravične novčane naknade.

Ovi kriteriji primjenjuju se na sve parnične postupke na naknadu nematerijalne štete u svim stepenima suđenja.

Uz ove orijentacione kriterije za pojedine oblike nematerijalne štete podsjeća se i na dugogodišnje pravne stavove sudske prakse. Time se željelo podsjetiti upravo na sve okolnosti slučaja koje sud mora imati u vidu kad primjenjuje odredbu člana 200. ZOO.

FIZIČKI BOLOVI

Orijentacioni kriteriji i iznos za utvrđivanje visine naknade za fizičke bolove (**po danima**):

- Jaki bolovi - 70,00 KM
- Srednji bolovi - 40,00 KM
- Slabi bolovi - 10,00 KM

Kod utvrđivanja iznosa naknade treba imati na umu da su trajanje i jačina fizičkih bolova dva naročito važna elementa za dosuđivanje pravične novčane naknade, ali sud mora voditi računa i o drugim okolnostima slučaja.

Pravni stav glasi:

„1. Nelagodnosti u toku liječenja (npr. kraća nesvjestica, hospitalizacija, vezanost za krevet, razne vrste imobilizacija i fiksacija, rendgensko snimanje, broj operacija, infuzija, transfuzija, injekcije, previjanje rana, odstranjenje šavova, upotreba invalidskih kolica, bolovanje, posjećivanje ambulante, fizioterapija, trajanje rehabilitacionog postupka i sl.) koje trpi oštećenik razmatraju se u okviru naknade za fizički bol“.

2. Može li i pod kojim uslovima pojedina od navedenih nelagodnosti prerasti u kakav drugi samostalni oblik nematerijalne štete (npr. duševni bolovi zbog smanjenja životne aktivnosti) valja ocijeniti uzimajući u obzir sve okolnosti slučaja.“

STRAH

Orijentacioni kriteriji i iznos za utvrđivanje visine naknade za strah (**po danima**):

- veoma jakog intenziteta 70,00 KM
- jakog intenziteta..... 60,00 KM
- srednjeg intenziteta 30,00 KM
- slabog intenziteta 5,00 KM

Korekcija na više ili na niže prema istim kriterijima kao i kod fizičkih bolova, odnosno kriterijima koje propisuje član 200. ZOO, imajući također na umu i sve ostale okolnosti svakog konkretnog slučaja.

Pravni stav glasi:

„Pravična novčana naknada za pretrpljeni strah dosuđuje se ako okolnosti slučaja, a naročito trajanje i jačina straha to opravdavaju.“

DUŠEVNI BOLOVI ZBOG SMANJENJA ŽIVOTNE AKTIVNOSTI

- do 25% 5.000,00 KM za svakih 10 %
- preko 25 do 40% 6.000,00 KM za svakih 10 %
- preko 40 do 60%..... 7.000,00 KM za svakih 10 %

- preko 60 do 80% 8.000,00 KM za svakih 10 %
- preko 80 do 100%..... do 10.000,00 KM za svakih 10 %

Korekcija prema obimu i težini utvrđenih trajnih posljedica, a kao dodatne kriterije treba imati na umu životnu dob, vrstu zanimanja oštećenika i sl.

Ovaj oblik štete je u pravilu trajnog karaktera, ali novčana naknada se može dosuditi i kad je smanjenje životne aktivnosti privremeno, ako je jačeg intenziteta i dužeg trajanja ili ako to posebne okolnosti opravdavaju.

Pravni stav glasi:

„1. Smanjenje životne aktivnosti, kao posebna osnova za naknadu štete zbog duševnih bolova, obuhvaća sva ograničenja u životnim aktivnostima oštećenog koje je ostvarivao ili bi ih po redovnom toku stvari u budućnosti izvjesno ostvarivao. Pod ograničenjem se podrazumijeva i obavljanje aktivnosti uz povećane napore ili pod posebnim uslovima.“

2. Ovaj oblik štete je u pravilu trajnog karaktera, ali novčana naknada se može dosuditi i kad je smanjenje životne aktivnosti privremeno, ako je jačeg intenziteta i dužeg trajanja ili ako to posebne okolnosti opravdavaju.“

DUŠEVNI BOLOVI ZBOG NARUŽENOSTI

• izrazito jaki stepen.....	10.000,00 KM
• jak stepen - vrlo uočljivo trećima	7.000,00 KM
-uočljivo samo ponekad (ukućanima, na plaži i sl.)..	6.000,00 KM
• srednji stepen – vrlo uočljivo trećima	6.000,00 KM
-uočljivo samo ponekad	3.000,00 KM
• laki stepen - vrlo uočljivo trećima	1.500,00 KM
-uočljivo trećima samo ponekad	700,00 KM

Korekcija naknade zavisno od životne dobi, vrste zanimanja, lokaciji povreda i sl.

Pol oštećenika, sam po sebi, ne utiče na visinu naknade s osnove naruženja.

Pravni stav glasi:

„Osnova za priznanje novčane naknade za naruženost nije samo u tome da li i u kojoj mjeri izmijenjena vanjšina oštećenog izaziva u okolini gađanje, sažaljenje ili druge negativne reakcije, već se uzimaju u obzir i subjektivna mjerila o utjecaju svih elemenata (izmijenjena vanjšina, primjetnost, obim itd.) na psihičku ravnotežu oštećenog, odnosno na njegovu psihičko stanje u cjelini. Pri tome se subjektivne osobine oštećenog uzimaju u obzir u razumnoj mjeri.“

Ovaj stav treba tumačiti tako da sud vodi računa kako o objektivnim, tako i o subjektivnim okolnostima.

DUŠEVNI BOLOVI ZBOG SMRTI BLISKOG SRODNIKA

(bračni i vanbračni partner; dijete; gubitak ploda; roditelji; braća i sestre)

• Za slučaj smrti bračnog i vanbračnog partnera i djeteta	20.000,00 KM
• Za slučaj gubitka ploda roditeljima.....	7.000,00 KM
• Za slučaj smrti roditelja.....	20.000,00 KM
• Za slučaj smrti brata ili sestre	7.000,00 KM

Pravni stav glasi:

„Pravična novčana naknada za duševne bolove djeteta zbog smrti roditelja predstavlja naknadu kako za bol izazvanu samim saznanjem za smrt, tako i za sve kasnije bolove koje dijete trpi zbog gubitka roditelja – ljubavi, njege i pažnje koju bi mu roditelj pružao, pa pripada djetetu koje zbog uzrasta nije moglo osjetiti bol zbog same smrti roditelja, jer je u pitanju naknada za jedinstveni oblik nematerijalne štete.“

- ako se začeto nerođeno dijete (nasciturus) rodi živo za slučaj smrti roditelja 20.000,00 KM.

DUŠEVNI BOLOVI ZBOG NAROČITO TEŠKOG INVALIDITETA BLISKE OSOBE

• Za slučaj naročito teškog invaliditeta
bračnog i vanbračnog druga
(trajnića zajednica života) i djeteta	20.000,00 KM
• Za slučaj naročito teškog invaliditeta
roditelja:	
- djetetu koje se nalazi na odgoju
i izdržavanju kod roditelja.....	20.000,00 KM
- djetetu	12.000,00 KM

NEOPRAVDANA OSUDA ILI NEOSNOVANO LIŠENJE SLOBODE

- 100,00 KM po danu

Pravni stav glasi:

“Duševni bolovi zbog neopravdane osude, odnosno neosnovanog lišenja slobode predstavljaju jedinstven vid štete koji obuhvata sve štetne posljedice nematerijalne štete vezane za ličnost oštećenog proistekle iz neopravdane osude odnosno neosnovanog lišenja slobode. Za ovu štetu dosuđuje se jedan iznos naknade pri čijem odmjeravanju sud uzima u obzir sve okolnosti slučaja (ugled koji je oštećeni ranije uživao u svojoj sredini, odnos sredine prema njemu poslije osude, odnosno lišenja slobode, težina i priroda krivičnog djela, vrijeme trajanja lišenja slobode i sve druge okolnosti koje su utjecale na prirodu, težinu i trajanje psihičkih bolova).”

***Iz sudske prakse Vrhovnog suda Federacije BiH**

ORIJENTACIONI KRITERIJI VRHOVNOG SUDA FBIH NISU MATEMATIČKA FORMULA KOJA PUKIM AUTOMATIZMOM SLUŽI ZA UTVRĐIVANJE I IZRAČUNAVANJE PRAVIČNE NOVČANE NAKNADE, JER ODLUČIVANJE O IZNOSU NEMATERIJALNE ŠTETE JESTE SUĐENJE U KOJEM SE PRIMJENJUJE PRAVNI STANDARD PRAVIČNOSTI PRI ODMJERAVANJU NOVČANE ODŠTETE.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 36 0 P 005883 10 Rev od 08.09.2011. godine)

22.

Član 901., 902. i 919. Zakona o obligacionim odnosima u vezi sa čl. 11. stav 1. i 6. članom 17. Uslova za kasko osiguranje motornih vozila

OSIGURAVAJUĆE DRUŠTVO PO KASKO OSIGURANJU ODGOVORA SAMO U VISINI POLICE OSIGURANJA. U SLUČAJU KADA OSIGURATELJ PRILIKOM ZAKLJUČENJA UGOVORA NE PRIJAVI OSIGURANJE DODATNE OPREME NA VOZILU I KADA NE PLAĆA PREMIJU OSIGURANJA NA VRIJEDNOST TE DODATNE OPREME NE MOŽE NI ZAHTIJEVATI NAKNADU ŠTETE U SLUČAJU OŠTEĆENJA ILI KRAĐE VOZILA I ZA TAJ DIO.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 63 0 P 017567 13 Rev od 17.05.2016. godine.)

PRIVREDNO PRAVO

23.

Član 2. Zakona o privatizaciji preduzeća, Pravilnik o postupku prodaje imovine i dionica ili udjela preduzeća, Zakon o preduzećima i

Član. 131. stav 1. i 132. stav 2. Zakona o obligacionim odnosima

ZAKONOM O PRIVATIZACIJI PREDUZEĆA I TZV. SETOM PRIVATIZACIJSKIH ZAKONA NIJE REGULISANO PITANJE RASKIDA UGOVORA O KUPOPRODAJI DRŽAVNOG KAPITALA. KADA AGENCIJA ZA PRIVATIZACIJU JEDNOSTRANO RASKINE UGOVOR (IZ RAZLOGA REGULISANIH U UGOVORU), O ZAHTJEVU ZA POVRAT KUPOPRODAJNE CIJENE RJEŠAVA SE DOVOĐENJEM U VEZI SVIH OKOLNOSTI SLUČAJA SA RELEVANTNIM ODREDBAMA ZOO KOJE REGULIŠU POSLJEDICE RASKIDA UGOVORA.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 43 0 P 014453 15 Rev 2 od 29.12.2015. godine)

RADNO PRAVO

24.

Član 19. stav 4. u vezi sa članom 64. stav 2. Zakona o radu

ZAPOSLENIKU KOJI ZA VRIJEME BOLOVANJA USLJED PRETRPLJENE POVREDE NA RADU IMA SKLOPLJEN UGOVOR O RADU NA ODREĐENO VRIJEME TAJ UGOVOR PRESTAJE EX LEGE, ISTEKOM VREMENA NA KOJI JE SKLOPLJEN. DALJNJIM KORIŠTENJEM BOLOVANJA UGOVOR NIJE „PRETVOREN“ U UGOVOR O RADU NA NEODREĐENO VRIJEME.

Iz obrazloženja:

Predmet spora je tužbeni zahtjev upravljen na utvrđenje da je radni odnos tužitelju pretvoren u radni odnos na neodređeno vrijeme uz kondemnatorni zahtjev vraćanje na posao, isplatu naknade plaća i razlike plaća u označenim periodima.

Iz činjeničnih utvrđenja nižestepeni sudova, proizilazi da je tužitelj bio zaposlen kod tuženog osnovom ugovora o radu na određeno vrijeme od 01.10.2011. godine do 31.08.2013. godine, da je mjesec dana prije isteka vremena na koje je zaključen posljednji ugovor o radu na određeno vrijeme tužitelj doživio povredu na radu 30.07.2013. godine zbog koje je bio na bolovanju preko 3,5 mjeseci, odnosno od 30.07- 22.11.2013. godine, da po povratku tužitelja sa bolovanja tuženi je svojom odlukom (22.11.2013.) utvrdio mu prestanak ugovora o radu sa danom donošenja, a zbog isteka vremena na koji je sklopljen Ugovor o radu broj ... od ... godine. Nije bilo sporno da je tužitelj kod tuženog po ugovorima o radu na određeno vrijeme (od 01.10.2011.g; od 01.04.2012.g. i od 01.12.2012.g.) bio u radnom odnosu neprekidno dvije godine, 1 mjesec i 21 dan.

Na osnovu tako utvrđenog činjeničnog stanja, a za koja je vezan revizijski sud (čl. 240. st.2. ZPP) nižestepeni sudovi su pravilno primijenili materijalno pravo (čl. 19, 64, 86. st. 1. tč. 6. ZOR⁸) kada su odbili tužbeni zahtjev, a za pravni zaključak o neosnovanosti tužbenog zahtjeva u obrazloženju svojih presuda dali su jasne i detaljne razloge koje kao pravilne prihvata i ovaj sud bez potrebe za njihovim ponavljanjem.

Odredbom člana 19. stav 4. ZOR propisano je: “Ako zaposlenik izričito ili prećutno obnovi ugovor o radu na određeno vrijeme sa istim poslodavcem, odnosno izričito ili prećutno zaključi sa istim poslodavcem uzastopne ugovore na određeno vrijeme na period duži od dvije godine bez prekida takav ugovor smatrat će se ugovorom o radu na neodređeno vrijeme, ako kolektivnim ugovorom nije drugačije određeno.”

Odredbom člana 20. stav 1. tog zakona propisano je: „Prekidom ugovora o radu iz člana 19. stav. 4. ovog zakona ne smatraju se prekidi nastali zbog: ... 2. bolovanja; ...“

Odredbom člana 64. ZOR propisano je: „(1) Zaposleniku koji je pretrpio povredu na radu ... za vrijeme dok je privremeno nesposoban za rad, poslodavac ne može otkazati ugovor o radu; (2) U slučajevima i za vrijeme iz stava 1. ovog člana, poslodavac ne može zaposleniku otkazati ugovor o radu koji je zaključen u skladu sa ovim zakonom i na određeno vrijeme”.

Prema odredbi člana 86. stav 1. tog zakona „Ugovor o radu prestaje: ... 6. istekom vremena na koje je sklopljen ugovor o radu na određeno vrijeme; ...“

Ovaj revizijski sud zapaža da o pravnom pitanju koje pokreće predmetna parnica - prerastanju ugovora na neodređeno vrijeme zbog bolovanja uslijed povrede na radu, ni jedna odredba dosadašnjeg ZOR (iz 1999. godine primjenjuje se jer je bio na snazi u vrijeme nastanka

⁸ Zakon o radu („Sl. novine FBiH“, broj 43/99 i 32/00)

spornog odnosa) nije jasno propisivala rješenje tog pitanja. Dakle, u tom zakonu u odnosu na to pitanje postojala je pravna praznina, pa je isto valjalo sagledati tumačenjem odredbi.

Smislaonom povezanošću citiranih odredbi (sistemskim tumačenjem) imajući u vidu njihov cilj i ulogu u društvu, ovaj sud izvodi zaključak da nakon što je tužitelju isteklo vrijeme za koji je sklopljen posljednji ugovor o radu na određeno vrijeme tada je isti prestao (ex lege, 86. st. 1. tč. 6. ZOR), a zbog činjenice bolovanja uslijed pretrpljene povrede na radu (čl. 64. ZOR) i time nastale pravne fikcije da se ne smatra prekidom ugovora (čl. 20. st. 1. tč 2. ZOR) - po tom ugovoru tužitelju nije radni odnos na određeno vrijeme pretvorio u radni odnos na neodređeno vrijeme (čl. 19. st. 4. tog zakona). Nakon što je tužitelju isteko posljednji sklopljeni ugovor o radu na određeno vrijeme, period radnopravnog statusa je posebne vrste (društveno) zaštićen zbog pretrpljene povrede na radu i ta činjenica, sama po sebi, ne dovodi do automatskog prerastanja radnog odnosa na neodređeno vrijeme. Iznijeto tumačenje, po shvatanju ovog suda, u skladu je sa objektivnim ciljem zakonodavca, povoljan za zaposlenika i poslodavca. Za zaposlenika, zaštićen u radnopravnom statusu (ali, ne preko obima tog prava), a za poslodavca, mimo njegove volje nema teret radnog angažovanja zaposlenika. U suprotnom bi se u potpunosti izigrala odredbe člana 64. stav 2. ZOR čiji je smisao zaštita zaposlenika prilikom korištenja bolovanja zbog pretrpljene povrede na radu.

U prilog iznijetog tumačenja o spornom pravnom pitanju, valja reći da usvajanjem važećeg ZOR⁹ (stupio na pravnu snagu 20.08.2015.g.) ta pravna praznina je prestala da postoji (st. 3. čl. 71.).

Ovo, jer odredbom člana 71. tog zakona je propisano: „(1) Radniku koji je pretrpio povredu na radu ... poslodavac ne može otkazati ugovor o radu za vrijeme privremene spriječenosti za rad zbog liječenja ili oporavka ... ; (2) U slučajevima i za vrijeme iz stava 1. ovog člana, radniku ne može prestati ugovor o radu koji je zaključen na određeno vrijeme ... ; (3) U slučaju iz stava 2. ovog člana ugovor o radu na određeno vrijeme se neće smatrati ugovorom o radu na neodređeno vrijeme u smislu člana 22. stav 4. ovog zakona“.

Posljednje pomenuta odredba člana 22. stav 4. tog novog zakona reguliše kad se ugovor o radu na određeno vrijeme smatra ugovorom na neodređeno vrijeme. Bitno je pomenuti da tu pravnu fikciju reguliše istovjetano u odnosu na pretpostavke, kao što je propisivala odredba člana 19. stav 4. ZOR iz 1999.godine. Razlika je u vremenskom periodu, sada je duži - tri godine a ne dvije, kako je bilo po dosadašnjem zakonu.

Kako pravna sudbina tužbenog zahtjeva u dijelu povrata na rad i tražene novčane isplate izravno zavisi o utvrđenju zakonitosti odnosno nezakonitosti rješenja o prestanku radnog odnosa, to su nižestepene presude u tom dijelu pravilne i zakonite.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 49 0 Rs 026007 15 Rev od 24.12.2015. godine)

25.

Član 88. stav 1. i član 22. Zakona o radu

⁹ Zakon o radu („Sl. novine FBiH“, broj 62/15)

ODBIJANJE UPUTE OD STRANE ZAPOSLENIKA NA RAD U INOSTRANSTVO, U OKOLNOSTIMA KADA NIJE POSTIGNUTA PISMENA SUGLASNOST IZMEĐU ZAPOSLENIKA I POSLODAVCA O USLOVIMA RADA U INOSTRANSTVU I VRAĆANJE U ZEMLJU, NE PREDSTAVLJA TEŠKU POVREDU RADNE DUŽNOSTI, NITI TAKVO PONAŠANJE ZAPOSLENIKA PREDSTAVLJA PRAVNI OSNOV ZA PRESTANAK NJEGOVOG RADNOG ODNOSA.

Iz obrazloženja:

Predmet spora je zahtjev tužitelja da se poništi kao nezakonita odluka tuženog o otkazu ugovora o radu, da se vrati na posao i tuženi mu naknadi platu za vrijeme trajanja nezakonitog otkaza, regres za 2011. godinu i troškove prevoza za osam mjeseci 2009. godine.

U postupku pred nižestepenim sudovima je utvrđeno da je tužitelj, na osnovu ugovora o radu na neodređeno vrijeme, bio u radnom odnosu kod tuženog od 03.01.2008. godine i obavljao poslove radnika visokogradnje, sa mogućnošću obavljanja poslova u inostranstvu, da je tuženi svojom odlukom broj ... od ... godine otkazao tužitelju ugovor o radu zbog teže povrede radne obaveze, pozivajući se u obrazloženju odluke na upozorenje od ... godine, koje je dato tužitelju i odnosi se na njegove obaveze iz radnog odnosa i mogućnost otkaza ugovora o radu, te neprihvatanje od strane tužitelja odluke tuženog od ... godine, kojom je upućen na rad u inostranstvo, da između tužitelja i tuženog nije postignuta pismena saglasnost u pogledu uslova rada u inostranstvu i vraćanja u zemlju, da je tužitelj odluku o otkazu ugovora o radu primio putem pošte dva do tri dana od kada mu je saopšteno da se upućuje na rad u inostranstvo, da mu nije pružena mogućnost da iznese svoju odbranu, iako za to nije bilo opravdanog razloga.

Drugostepeni sud je na osnovu činjeničnog stanja utvrđenog od strane prvostepenog suda zaključio da je tužbeni zahtjev osnovan, a što prihvata i revizijski sud.

Prema odredbi člana 88. stav 1. Zakona o radu¹⁰ poslodavac može otkazati ugovor o radu bez obaveze poštivanja propisanog otkaznog roka, kada zbog kršenja obaveza iz radnog odnosa ili zbog neispunjavanja obaveza iz ugovora o radu, nastavak radnog odnosa nije moguć.

Prema odredbi člana 22. Zakona o radu, kada se zaposlenik upućuje na rad u inostranstvo, prije odlaska zaposlenik mora postići sa poslodavcem pismenu saglasnost u pogledu trajanja rada, valute u kojoj će biti isplaćena plaća i druga primanja u novcu i naturi na koja zaposlenik ima pravo za vrijeme rada u inostranstvu, kao i o uslovima vraćanja u zemlju.

S obzirom na izložena činjenična utvrđenja, a posebno da je tuženi donio odluku o upućivanju više zaposlenika na rad u inostranstvo, među kojima je i tužitelj, a da nije postignuta pismena saglasnost o uslovima rada u inostranstvu i vraćanja u zemlju, tada odbijanje takve upute od strane tužitelja ne predstavlja tešku povredu radne dužnosti iz citirane odredbe Zakona o radu, niti takvo ponašanje zaposlenika predstavlja pravni osnov za prestanak njegovog radnog odnosa.

Iz tih razloga se ne mogu prihvatiti revizijski navodi da je tuženi ispoštovao zakonsku proceduru oko upućivanja tužitelja na rad u inostranstvo pozivajući se na član 13. ugovora o radu i Odluku o upućivanju zaposlenika na rad u inostranstvo jer ove odredbe ne sadrže

¹⁰ Službene novine F BiH br. 43/99, 32/00 i 29/03

konkretne uslove rada u državi gdje je upućen tužitelj, a u smislu odredbe člana 22. Zakona o radu.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 63 0 Rs 016179 14 Rev od 08.03.2016. godine)

26.

Član 89. Zakona o radu

POSLODAVAC NE MOŽE SVOJIM PRAVILNIKOM PRODUŽITI ROK U KOJEM MOŽE OTKAZATI UGOVOR O RADU, NITI MOŽE PROPISATI, SUPROTNO ZAKONSKOM ODREĐENJU, DA TAJ ROK POČINJE TEĆI OD DANA DONOŠENJA DISCIPLINSKE MJERE.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 39 0 Rs 026418 15 Rev od 03.03.2016. godine)

27.

PRESTANKOM VAŽENJA ZAKONA PRESTAJE I VAŽITI PRAVILNIK DONESEN NA OSNOVU NJEGA.

(Pravni stav usvojen na sjednici Građanskog odjeljenja Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine od 20.04.2016. godine)

PORODIČNO PRAVO

28.

Član 251. stav 1. u vezi sa članom 252. stav 1. Porodičnog zakona FBiH

UDJEL U PRIVREDNOM DRUŠTVU (D.O.O.) KOJI JE STEČEN RADOM ZA VRIJEME TRAJANJA BRAČNE ZAJEDNICE ILI AKO POTJEČE IZ TE IMOVINE ZA VRIJEME TRAJANJA ISTE, BRAČNA JE STEČEVINA. TO ZNAČI DA SU BRAČNI PARTNERI U JEDNAKIM DIJELOVIMA SUVLASNICI UDJELA, UKOLIKO NISU DRUGAČIJE UGOVORILI.

Iz obrazloženja:

Odredba člana 251. stav 1. PZ bračnu stečevinu definiše kao imovinu koju su bračni partneri stekli radom za vrijeme trajanja bračne zajednice, kao i prihodi iz te imovine, a odredbom člana 252. stav 1. istog zakona određuje da u toj imovini bračni partneri su u jednakim dijelovima suvlasnici ako nisu drugačije ugovorili.

Dakle, u bitna obilježja bračne stečevine se ubrajaju: imovina, rad, trajanje bračne zajednice i suvlasništvo kao pravna narav bračne stečevine.

Imovina kao pravna kategorija definisana u teoriji građanskog prava, jeste skup subjektivnih imovinskih prava predstavljenih jednim nosiocem, koja proizlaze iz imovinsko pravnih odnosa bračnih partnera pod daljnjim uslovima postojanja rada i bračne zajednice u vrijeme njihovog stjecanja.

Rad je konstitutivni element za nastanak bračne stečevine. PZ ne definiše vrstu rada kao pretpostavku za stjecanje imovine koja predstavlja bračnu stečevinu, te stoga u obzir dolazi svaki oblik rada kojim se stvara vrijednost odnosno koji je jedan od bračnih partnera upotrijebio za stvaranje imovine koja ima status bračne stečevine. To može biti rad na temelju kojega se ostvaruje pravo na plaću ili naknadu, a i svaki drugi oblik rada i saradnje u upravljanju, održavanju i povećanju imovine. Pritom, količina, trajanje, vrsta i novčana vrijednost rada, ne utječe na omjer suvlasničkih dijelova bračnih partnera u bračnoj stečevini.

Već je pomenuto da obilježje bračne stečevine jest njezina pravna narav, a prema kojoj su bračni partneri u jednakim dijelovima suvlasnici na imovini koja ulazi u bračnu stečevinu ako nisu drugačije ugovorili.

Suvlasništvo u jednakim dijelovima na bračnoj stečevini se smatra neoborivom zakonskom pretpostavkom, u pogledu čega se izjasnila i sudska praksa.

PZ nije riješen status nekih prava (npr. dionica u d.d.; udjela u d.o.o.) koja nastaju za vrijeme trajanja braka a imaju imovinski karakter te velikom vrijednošću mogu uticati na ukupno imovno stanje bračnih partnera. To su situacije, kad je udjel osnivača u društvu d.o.o nastao ulaganjem novca zarađenog radom oba bračna partnera za vrijeme bračne zajednice. Bračni partneri mogu bračnim ugovorom (ako žele i smatraju potrebnim) urediti imovinsko bračne odnose na postojećoj ili budućoj imovini. Pri tome, nema zapreke, da svojim bračnim ugovorom obuhvate i udjel u privrednom društvu d.o.o. (organizovanog u tom obliku).

ZPD¹¹ ne sadrži izričite odredbe o suvlasništvu na udjelu, ali utvrđuje da više osoba mogu biti vlasnici jednog udjela (čl. 332. i 334.). Osnovni kapital d.o.o. podijeljen je na udjele. Ulog je istovremeno i udio. Zbir nominalnih iznosa svih udjela mora odgovarati iznosu osnovnog kapitala. Udio je jedinstvena i samostalna cjelina koja utjelovljuje prava i obaveze koje pripadaju njegovom imatelju. Svaki član d.o.o. svojim udjelom može slobodno raspolagati u skladu sa zakonom i aktima društva. Ako je udjel stečen za vrijeme trajanja bračne zajednice glasit će (u pravilu) na jednog bračnog partnera, mada je novac za osnovni kapital oba bračna partnera. Dakle ukoliko bračni partner za vrijeme trajanja bračne zajednice stekne udjel u d.o.o. on je tada zapravo stekao tek ½ tog udjela. ZPD propisuje da više osoba mogu biti vlasnici jednog udjela, s tim (čl. 332. st. 1. tog zakona) da zajednički ostvaruju prava i solidarno odgovaraju za obaveze koje se odnose na taj udio.

Odredbe PZ o bračnoj stečevini su *lex specialis* temeljem koje sva imovina stečena radom za vrijeme trajanja bračne zajednice predstavlja bračnu stečevinu – suvlasništvo bračnih partnera u jednakim dijelovima.

Uplaćeni ili uneseni ulozi u privredno društvo, oblika organizovanja d.o.o. daju članu društva subjektivno imovinsko pravo na udio u društvu, kojim član raspolaže i može udio otuđiti u skladu sa zakonom i aktima društva.

Polazeći od utvrđenih činjenica u konkretnom predmetu da je udjel tuženog visine 80,41% u Trgosirovini d.o.o Sarajevo imovina stečena radom tokom trajanja bračne zajednice sa tužiteljicom, to navedeni udjel tuženog predstavlja bračnu stečevinu u smislu PZ (*lex specialis*), a

¹¹ Zakon o privrednim društvima ("Sl. Novine FBiH" 23/99, 45/00, 2/02, 6/02, 29/03, 68/05, 91/07 i 84/08)

što nadalje znači da su tužiteljica i tuženi u jednakim dijelovima suvlasnici tog udjela (član 251. stav 1. i član 252. stav 1. tog zakona).

Isti pravni stav je izražen u odluci Ustavnog sud BH broj: AP-3600/14 od 03.02.2016. godine, a u kojoj je spojen predmet AP-5206/15. U tom smislu, izražen pravni stav i u odluci broj: AP-1730/11 od 08.05.2014.

Takođe i u odluci Ustavnog sud BH broj: AP-1720/08 od 21.12.2010.godine. Pri tome, apelacini sud upućuje na odredbe člana 332. stav 1. i člana 334. ZPD navodeći (tč.28 te odluke) da iz istih „proizlazi da više osoba mogu biti vlasnici «udjela», kao i da se «udio» može dijeliti na idealne dijelove”. Nadalje u tom pravcu i odluka Ustavnog sud BH broj: AP-3600/14 od 03.02.2016., kao i u odluci .

Tuženi u postupku pred nižestepenim sudovima nije dokazao da je predmetni udjel 80,41% u T. d.o.o S. njegova posebna imovina, pa u dosuđujućem dijelu tužbenog zahtjeva materijalno pravo je pravilno primjenjeno. Ovo, kod utvrđenih činjenica da tuženi u navedenom društvu udjel nije unio u brak, a niti ga stekao na pravnom temelju različitim od rada.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 65 0 P 039576 16 Rev od 01.11.2016. godine).

STEČAJI I LIKVIDACIJA

29.

Član 57. i 59. a) Zakona o bankama u Federaciji BiH

ODREDBAMA ZAKONA O BANKAMA U FBIH (GLAVA VI), KOJE REGULIŠU PRIVREMENU UPRAVU, NIJE PROPISANO NASTUPANJE PRAVNIH POSLJEDICA PRIVREMENE UPRAVE U ODNOSU NA SUDSKE PARNIČNE POSTUPKE, ŠTO ZNAČI DA PARNIČNI POSTUPCI ZAPOČETI PRIJE, A NEZAVRŠENI NA DAN UVOĐENJA PRIVREMENE UPRAVE U BANCII SE NASTAVLJAJU. U TAKVIM OKOLNOSTIMA PARNIČNI POSTUPCI PRESTAJU POKRETANJEM LIKVIDACIJE BANKE.

Iz obrazloženja:

Zakon o bankama u Federaciji Bosne i Hercegovine¹², u slučaju uvođenja privremene uprave, propisuje ili nastavak rada banke pod normalnim uslovima – „oporavak banke“ ili pak likvidaciju, odnosno stečaj, zavisno od toga koji su uslovi ispunjeni. Privremena uprava je nužna faza u tom procesu, u kojoj uprava banke dobiva novi pravni položaj imenovanjem privremenog upravnika. Ovlaštenja privremenog upravnika propisana su odredbom člana 57. Zakona o bankama Federacije BiH, pa je stavom 1. propisano da je privremeni upravnik ovlašten i odgovoran za zaštitu imovine i preuzimanje kontrole nad poslovanjem banke i donošenje odluke o nastavku poslovanja banke. Stavom 5. tačka 2. istog člana propisano je da privremeni upravnik ima ovlaštenje da, između ostalog, otkaže ili jednostrano dopuni i izmijeni ugovore koje je banka potpisala, uključujući i obustavu obračuna kamata i promjenu kamatne stope, naknada i rokova dospijeaća, dok je tačkom 6. te odredbe dato ovlaštenje privremenom upravniku da podnosi i ulaže zahtjeve i tužbe u ime i za račun banke, te zastupa banku u sudskom i upravnom postupku.

¹² Službene novine FBiH br. 39/98, 32/00, 48/01, 27/02, 41/02, 58/02, 13/03, 19/03 i 28/03

Niti ovim odredbama, a niti ostalim članovima glave VI citiranog zakona, koje regulišu privremenu upravu, nije propisano nastupanje pravnih posljedica privremene uprave u odnosu na sudske – parnične postupke, što znači da parnični postupci započeti prije, a nezavršeni na dan uvođenja privremene uprave u banci se nastavljaju. Parnični postupci u takvim okolnostima prestaju tek pokretanjem likvidacije banke, što je izričito propisano odredbom člana 59.a Zakona o bankama Federacije BiH.

Neosnovano se revident poziva na citiranu odredbu člana 57. stav 5. tačka 2. Zakona o bankama Federacije BiH. U odnosu na predmetni ugovor privremeni upravnik tuženog nije donosio odluke - ugovor nije otkazan, nije jednostrano dopunjen i izmijenjen, niti su donijete odluke privremenog upravnika za obustavu obračuna kamata, promjenu kamatne stope i rokova dospijeca. Uostalom, tuženi i ne spori potraživanje u cijelom utuženom iznosu.

Pravosnažnost presude kojom je banka u privremenoj upravi obavezana na činidbu (tuženi), te mogućnost i drugih povjerilaca da izdejtstvuju u sudskom postupku pravosnažne presude, ne znači da je institut privremenog upravnika „besmislen“, kako to smatra revident, budući da se realizacija potraživanja iz pravosnažne presude po isteku roka za činidbu ostvaruje na drugi način i pod drugim okolnostima, što potvrđuje i sam revident pozivajući se na odredbe članova 62. i 63. Zakona o bankama Federacije BiH. Zbog toga za ovaj sudski postupak nije od značaja ni odluka Agencije od ... godine, kojom su blokirani depoziti i druge obaveze tuženog jer se tom odlukom samo uspostavlja odnos kontrole Agencije nad radom privremenog upravnika.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: broj: 65 0 Ps 164383 13 Rev od 01.11.2016. godine).

30.

Član 5. stav 5. u vezi sa stavom 3. i 4. Zakona o stečajnom postupku Federacije BiH

ZA SLUČAJ DA FEDERALNI MINISTAR ODBRANE NE DA SVOJU SAGLASNOST ZA OTVARANJE STEČAJNOG POSTUPKA NAD STEČAJNIM DUŽNIKOM KOJI PROIZVODI NAORUŽANJE I VOJNU OPREMU (ČLAN 5. STAV 5. U VEZI SA STAVOM 3. I 4. ZAKONA O STEČAJNOM POSTUPKU FEDERACIJE BiH) ZNAČI DA JE SAGLASNOST USKRAĆENA POVODOM ODREĐENOG PRIJEDLOGA ZA OTVARANJE STEČAJNOG POSTUPKA I ODREĐENOG POTRAŽIVANJA PODNOSIOCA PRIJEDLOGA PREMA STEČAJNOM DUŽNIKU, ZA KOGA PODNOSILAC TVRDI DA JE PLATEŽNO NESPOSOBAN. SAMIM TIM USTANOVLJENA SOLIDARNA ODGOVORNOST FEDERACIJE BIH ZA OBAVEZE STEČAJNOG DUŽNIKA SE ISKLJUČIVO ODNOSI NA OBAVEZE SADRŽANE U PRIJEDLOGU ZA OTVARANJE STEČAJNOG POSTUPKA, A NE U SLUČAJU, ZA OBAVEZE IZVAN PREDMETA RASPRAVLJANJA PO PRIJEDLOGU. POSEBNO SE SOLIDARNA ODGOVORNOST FEDERACIJE BIH NE ODNOSI NA OBAVEZE PREMA TREĆIM OSOBAMA.

(Pravni stav usvojen na sjednici Građanskog odjeljenja Vrhovnog suda FBiH od 26.04.2016. godine)

PARNIČNI POSTUPAK

31.

Član 54. i 67. stav 1. tačka 7. Zakona o parničnom postupku

POSTOJANJE PRAVNOG INTERESA JE PROCESNA PRETPOSTAVKA ZA DOPUŠTENOST MERITORNOG SUĐENJA U PRVOSTEPENOM POSTUPKU U ODREĐENOJ PRAVNOJ STVARI, A NE MATERIJALNO-PРАВNA PRETPOSTAVKA ZA USVAJANJE ILI ODBIJANJE TUŽBENOG ZAHTEVA.

SUD MOŽE ISPITIVATI POSTOJANJE PRAVNOG INTERESA ZA PODNOŠENJE TUŽBE ZA UTVRĐENJE SAMO PRIJE DONOŠENJA ODLUKE O TUŽBENOM ZAHTEVU. U ŽALBENOM POSTUPKU TAJ PRIGOVOR JE ISKLJUČEN.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 53 0 P 009463 15 Rev 2 od 09.06.2016. godine)

32.

Član 155. Zakona o parničnom postupku

OKOLNOST DA SE STRANKA NE SLAŽE SA POTPUNIM I JASNIM NALAZOM I MIŠLJENJEM VJEŠTAKA NIJE RAZLOG DA SUD U SMISLU ODREDBE ČLANA 155. STAV 3. ZPP ODREDI DRUGOG VJEŠTAKA.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 36 0 P 000439 14 Rev od 12.05.2016. godine)

33.

Član 186. stav 1. i član 189. Zakona o parničnom postupku

AKO JE SUD U SKLADU SA ODREDBOM ČLANA 186. STAV 1. ZPP ODLUČIO DA PRESUDU DOSTAVI STRANCI NA NAČIN PREDVIĐEN ODREDBAMA TOG ZAKONA O DOSTAVI, ONDA SUD NIJE OVLAŠTEN DA SAM ODREĐUJE POČETAK ROKA ZA PODNOŠENJE PRAVNOG LIJEKA, JER JE POČETAK TOG ROKA ODREĐEN IMPERATIVNOM ODREDBOM ČLANA 189. ZPP.

Iz obrazloženja:

Kako proizilazi iz sadržaja spisa na ročištu za glavnu raspravu održanom dana 08.05.2013. godine prvostepeni sud je obavijestio punomoćnike parničnih stranaka i tužitelja, koji su bili prisutni na tom ročištu, da će presuda biti donesena dana 10.06.2013. godine, da će sud presudu dostaviti strankama putem pošte i da rok za žalbu teče od dana donošenja presude. Prvostepena presuda je i dostavljena punomoćniku tužitelja putem pošte 13.06.2013. godine, a što proizilazi iz dostavnice o uručenju prvostepene presude punomoćniku tužitelja. U pouci o pravnom lijeku je navedeno da je protiv te presude dozvoljena žalba Kantonalnom sudu u Širokom Brijegu u roku od 30 dana od dana donošenja presude. Punomoćnik tužitelja je žalbu na presudu predao na poštu preporučeno 11.07.2013. godine, što je utvrđeno uvidom u štambilj pošte. Prvostepeni sud odlučujući o blagovremenosti žalbe istu rješenjem odbacuje kao neblagovremenu uz obrazloženje da se rok za podnošenje žalbe računa od 10.06.2013. godine kada je presuda donesena jer je prvostepeni sud na ročištu za glavnu raspravu upozorio parnične stranke da rok za žalbu teče od dana donošenja presude, a takvo upozorenje sadržano je i u

pouci o pravnom lijeku u toj presudi. Kako je žalba na presudu podnesena po isteku 30 dana računajući od dana donošenja presude to prvostepeni sud istu odbacuje s pozivom na odredbu člana 213. ZPP. Odlučujući o žalbi tužitelja na to rješenje drugostepeni sud prihvata razloge prvostepenog suda koji ukazuju na neblagovremenost podnesene žalbe te donosi rješenje o odbijanju žalbe tužitelja.

Osnovano revizija tužitelja ukazuje da su nižestepena rješenja donesena uz povrede odredbi člana 189. 186. Zakona o parničnom postupku (Službene novine FBiH br. 53/03, 73/05, 19/06, u daljem tekstu ZPP), koji se u konkretnom slučaju primjenjuje na osnovu odredbe člana 106. stav 2. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku („Službene novine F BiH“ broj 98/15), a koje povrede su bile od uticaja na zakonitost i pravilnost pobijanog rješenja (član 209. u vezi sa članom 254. stav 4. ZPP).

Odredbom člana 185. stav 1. ZPP je propisano da će nakon zaključenja glavne rasprave sud prisutne stranke obavijestiti o danu donošenja presude. Stavom dva iste zakonske odredbe je propisano da su stranke, odnosno njihovi zastupnici ili punomoćnici, dužni sami preuzeti presudu u zgradi suda, te im sud neće dostavljati presudu u skladu sa odredbama ovog zakona o dostavi, dok je stavom tri iste zakonske odredbe propisano da ako su stranke bile uredno obaviještene o danu donošenja presude, rok za žalbu protiv presude počinje teći prvog narednog dana nakon donošenja presude. Odredbom člana 186. stav 1. ZPP je propisano da u izuzetnim okolnostima sud može na zahtjev stranke odlučiti da se dostava presude obavi na način predviđen odredbama ovog zakona o dostavi, a stavom dva iste zakonske odredbe je propisano da stranci koja nije bila uredno obaviještena o danu donošenja presude, sud će u svakom slučaju dostaviti presudu u skladu sa odredbama ovog zakona o dostavi. Odredbom člana 189. ZPP je propisano, između ostalog, da u slučaju iz člana 186. ovog zakona rok za podnošenje pravnog lijeka počinje teći prvog narednog dana nakon dostave prepisa presude.

Iz ovih zakonskih odredbi proizilazi da je sud u skladu sa odredbom člana 186. stav 1. ZPP ovlašten da cijeni opravdanost zahtjeva stranke da joj se presuda dostavi na način predviđen odredbama tog zakona o dostavi (u konkretnom slučaju putem pošte), a ako je odlučio da se presuda dostavi strankama na takav način on nije ovlašten da sam određuje početak roka za podnošenje pravnog lijeka, jer je taj rok određen imperativnom zakonskom odredbom (prvi naredni dan nakon dostave prepisa presude, član 189. ZPP). Kada bi se prihvatio kao ispravan stav nižestepenih sudova to bi dovelo do skraćivanje zakonskog roka za izjavljivanje pravnog lijeka, a čak u nekim situacijama i do gubitka prava na pravni lijek (u slučaju kada presuda ne bude dostavljena stranci u roku od 30 dana od dana donošenja). Stoga u konkretnom slučaju rok za podnošenje žalbe tužitelju je počeo teći 14.06.2013. godine i posljednji dan roka je pao 13.07.2013. godine. Kako je tužitelj žalbu na poštu predao preporučeno 11.07.2013. godine, to proizilazi da se radi o blagovremeno podnesenoj žalbi u skladu sa odredbom člana 203. stav 1. ZPP, a na što revizija tužitelja osnovano ukazuje.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 64 0 P 021466 13 Rev od 25.08.2016. godine)

34.

Član 221. Zakona o parničnom postupku

KOEFICIJENT SLOŽENOSTI POSLOVA UTVRĐUJE SE U ODGOVARAJUĆEM IZVORU RADNOG PRAVA (GKU, PRAVILNIK O RADU, UGOVOR O RADU ITD.) PA

UTVRĐIVANJE OVOG KOEFICIJENTA U SUDSKOM POSTUPKU JE U DOMENU PRIMJENE MATERIJALNOG PRAVA, A NE UTVRĐIVANJE ČINJENICA.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 58 0 Rs 038208 14 Rev od 14.01.2016. godine)

PRAVNI STAVOVI USVOJENI U POSTUPKU RJEŠAVANJA SPORNIH PRAVNIH PITANJA

Član 61. a) do 61. f) Zakona o parničnom postupku

35.

U PARNICAMA POVODOM TUŽBENOG ZAHTJEVA ZAPOSLENICE ZA ISPLATU NOVČANE NAKNADE ZA VRIJEME TRUDNIČKOG BOLOVANJA U SLUČAJU KADA KANTON NIJE DONIO PROPIS KOJIM SE UREĐUJE NAKNADA UMJESTO PLAĆE ŽENI-MAJCI U RADNOM ODNOSU ZA VRIJEME DOK ODSUSTVUJE SA POSLA RADI TRUDNOĆE, POROĐAJA I NJEGE DJETETA, ZAPOSLENICA-MAJKA ZA VRIJEME PORODILJNOG ODSUSTVA OSTVARUJE PRAVO NA NAKNADU PLAĆE U SKLADU SA ČLANOM 47. STAV 1. ZAKONA O ZDRAVSTVENOM OSIGURANJU F BIH.

(Odluka Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 56 0 Rs 052400 16 Spp od 20.04.2016. godine)

36.

1. UGOVORI O KREDITU ZAKLJUČENI IZMEĐU FIZIČKIH LICA I BANAKA U ŠVICARSKIM FRANCIMA, ČIJA JE ISPLATA IZVRŠENA U KM, U KOJOJ VALUTI SE VRŠI OTPLATA ANUITETA I PLAĆANJE KAMATA, PREDSTAVLJAJU UGOVORE SA VALUTNOM KLAUZULOM.

2. ZAKONOM O DEVIZNOM POSLOVANJU U FBIH PREDVIĐENA JE MOGUĆNOST ZAKLJUČENJA OVAKVIH UGOVORA IZMEĐU DOMAĆIH FIZIČKIH LICA I BANAKA, PA SE NE RADI O NIŠTAVOM PRAVNOM POSLU U SMISLU ČLANA 103. I 105. ZAKONA O OBLIGACIONIM ODNOSIMA.

3. ODREDBA UGOVORA O KREDITU KOJA SE ODNOSI NA PROMJENLJIVU KAMATNU STOPU KOJA SADRŽI TAČNO ODREĐENJE FIKSNOG I VARIJABILNOG DIJELA KAMATNE STOPE JE DOVOLJNO ODREĐIVA S ASPEKTA PREDMETA OBAVEZE, PA NE PREDSTAVLJA NIŠTAVU ODREDBU U SMISLU ČLANA 47. ZAKONA O OBLIGACIONIM ODNOSIMA.

(Odluka Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 58 0 P 135023 16 Spp od 25.05.2016. godine)

37.

POLICIJSKI SLUŽBENICI MINISTARSTVA UNUTRAŠNJIH POSLOVA POSAVSKOG KANTONA, NEMAJU PRAVO NA ISPLATU RAZLIKE MANJE ISPLAĆENE PLAĆE U

ODNOSU NA VISINU PLAĆE KOJA JE REGULISANA ODREDBAMA ZAKONA O PLAĆAMA I NAKNADAMA POLICIJSKIH SLUŽBENIKA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE.

(Odluka Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 25 0 Rs 039917 16 Spp od 09.06.2016. godine)

38.

DA JE SMRT STRANKE PRIJE UTUŽENJA NEDOSTATAK KOJI SE NE MOŽE OTKLONITI I DA SE TUŽBA U TAKVOM SLUČAJU TREBA ODBACITI BEZ POZIVANJA NA UREĐENJE.

DA U SLUČAJU POSTOJANJA NUŽNOG SUPARNIČARSTVA SMRT JEDNE OD STRANAKA NA ISTOJ STRANI, A PRIJE UTUŽENJA, DOVODI DO NEUREDNIŠTI CIJELE TUŽBE I DA SE ISTA TREBA ODBACITI U CIJELOŠTI.

(Odluka Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 65 0 P 535313 16 Spp od 23.09.2016. godine)

39.

1. PRAVNE POSLJEDICE POKRETANJA POSTUPKA FINANSIJSKE KONSOLIDACIJE NASTUPAJU DANOM STUPANJA NA SNAGU ODLUKE O FINANSIJSKOJ KONSOLIDACIJI PRIVREDNOG DRUŠTVA KONFEKCIJA „BORAC“ D.D. TRAVNIK.
2. SVI POSTUPCI IZVRŠENJA KOJI SU POKRENUTI PRIJE STUPANJA NA SNAGU ODLUKE O FINANSIJSKOJ KONSOLIDACIJI PRIVREDNOG DRUŠTVA „BORAC“ D.D. TRAVNIK SE NASTAVLJAJU.
3. PRIJEDLOZI ZA POKRETANJE POSTUPKA IZVRŠENJA PODNIJETI NAKON STUPANJA NA SNAGU ODLUKE O FINANSIJSKOJ KONSOLIDACIJI PRIVREDNOG DRUŠTVA „BORAC“ D.D. TRAVNIK ĆE SE ODBACITI.
4. U SITUACIJI DA NADLEŽNI ORGAN VLASTI POSTUPI U SKLADU SA STAVOM 2. ĆLANA 10. ZAKONA O FINANSIJSKOJ KONSOLIDACIJI, A NAD IMOVINOM DRUŠTVA SA VEĆINSKIM UĀEŠĆEM DRŽAVNOG KAPITALA KOJE SE KONSOLIDUJE JE U TOKU POSTUPAK PRINUDNOG IZVRŠENJA, SUD BI MOGAO SPROVODITI IZVRŠENJA NA NOVĀANIM POTRAŽIVANJIMA ODNOSNO NA RAĀUNIMA IZVRŠENIKA, OSIM NA TZV. „NAMJENSKOM RAĀUNU“ OTVORENOM U TOKU TRAJANJA POSTUPKA KONSOLIDACIJE.
5. U SITUACIJI KADA DRUŠTVO SA VEĆINSKIM UĀEŠĆEM DRŽAVNOG KAPITALA ZA KOJE JE DONIJETA ODLUKA O FINANSIJSKOJ KONSOLIDACIJI NE ZAPOĀNE IZMIRIVATI SVE SVOJE TEKUĆE FINANSIJSKE OBAVEZE U ROKU OD 60 DANA OD DANA DONOŠENJA ODLUKE IZ STAVA 1. (PROPISANO ĀLANOM 8. TAĀKA 5. ZAKONA), A NADLEŽNI ORGAN VLASTI NE DONESE ODLUKU KOJOM STAVLJA VAN SNAGE SVOJU ODLUKU O FINANSIJSKOJ KONSOLIDACIJI DRUŠTVA, PO PRIJEDLOZIMA ZA DOZVOLU IZVRŠENJA, KOJI SU PODNIJETI NAKON ISTEKA NAVEDENOG ROKA, UKOLIKO PODNOSILAC PRIJEDLOGA DOKAŽE DA JE ROK ISTEKAO, A IZVRŠENIK NIJE ZAPOĀEO DA

IZMIRUJE SVE SVOJE TEKUĆE FINANSIJSKE OBAVEZE, SUD ĆE POSTUPITI NA NAČIN KAKO JE TO PROPISANO ZAKONOM O IZVRŠNOM POSTUPKU¹³.

(Odluka Vrhovnog suda Federacije BiH br. 51 0 Rs 068824 16 Spp od 30.09.2016. godine)

40.

ODREDBE ČL. 23. I 59. PRAVILNIKA UNIS ENERGETIKE D.O.O. SARAJEVO I ODREDBA ČL. 31. TARIFNOG PRAVILNIKA IZ SEPTEMBRA 2013.GODINE, KOJE REGULIŠU PLAĆANJE „FIKSNOG TROŠKA“ PRIMJENJIVE SU DO DANA 04.01.2016.GODINE KADA JE POSTUPAJUĆI PO RJEŠENJU KONKURENCIJSKOG VIJEĆA, UNIS ENERGETIKA TE ODREDBE I UGOVORE O ISPORUCI TOPLOTNE ENERGIJE STAVILA VAN PRIMJENE.

(Odluka Vrhovnog suda Federacije BiH br. 51 0 Mal 106961 16 Spp od 30.09.2016. godine)

41.

PRODAJA NEKRETNINE SE SMATRA NEUSPJELOM AKO NA ZAKAZANO ROČIŠTE ZA JAVNU PRODAJU NE PRISTUPI NIJEDAN PONUĐAČ, AKO SU NA ODRŽANOM ROČIŠTU DATE PONUDE KOJE SE NE MOGU UZETI U RAZMATRANJE (ČLAN 89. STAV 2. I 4 ZAKONA O IZVRŠNOM POSTUPKU)¹⁴, I AKO PONUĐAČ ODUSTANE OD PONUDE, PA ĆE, SHODNO TOME, SUD ZAKAZATI SLJEDEĆE ROČIŠTE (DRUGO ILI TREĆE) ZA PRODAJU NEKRETNINE. MEĐUTIM, SUD ĆE U TOKU CIJELOG POSTUPKA NASTOJATI DA SE POSTIGNE NAJVIŠA TRŽIŠNA VRIJEDNOST I IZBJEGNE VELIKI I NEPOTREBNI PAD VRIJEDNOSTI, PA ĆE PRILIKOM DONOŠENJA ZAKLJUČKA O PRODAJI U SMISLU ODREDBA 89. I 90. ZIP-A, A IMAJUĆI U VIDU VISINU POTRAŽIVANJA KOJE SE NAMIRUJE I UTVRĐENU VRIJEDNOST NEKRETNINE, U SVAKOM KONKRETNOM SLUČAJU CIJENITI DA LI NEKRETNINA MOŽE BITI PRODATA ZA PONUĐENU CIJENU, PA AKO TO NE UTVRDI, PROGLASIT ĆE PRODAJU NEUSPJELOM.

(Odluka Vrhovnog suda Federacije BiH br. 28 0 I 052479 16 Spp od 05.12.2016. godine)

42.

MJENICA, KOJA NIJE PROTESTIRANA IAKO SADRŽI KLAUZULU „BEZ PROTESTA“ NE SMATRA SE VJERODOSTOJNOM ISPRAVOM.

(Odluka Vrhovnog suda Federacije BiH broj: 22 0 I 031405 16 Spp od 05.12.2016. godine)

¹³ „Službene novine FBiH“ broj 32/03

¹⁴ „Službene novine FBiH“, broj 32/03, 52/03, 33/06, 39/06, 39/09, 35/12 i 46/16

UPRAVNO PRAVO

43.

Član 25. a u vezi sa članom 22. stav 2. Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga F BiH

Član 5. Zakon o porezu na promet proizvoda i usluga BiH

STOJI OBAVEZA POREZNOG OBVEZNIKA ZA TROŠKOVE REKLAME NA PODRUČJU DRUGE SUSJEDNE DRŽAVE, JER REKLAMA, MA KAKVA BILA, NE MOŽE SE VRŠITI ISKLJUČIVO NA PODRUČJU JEDNE DRŽAVE, JER SU SREDSTVA PROPAGANDE TAKVA DA SE PROTEŽU NA VIŠE ZEMALJA I PODRUČJA.

Iz obrazloženja:

Presudom Kantonalnog suda u Bihaću, broj i datum navedeni u izreci ove presude, odbijena je tužba tužitelja podnesene protiv rješenja tuženog, broj i datum navedeni u uvodu ove presude, a kojim je odbijena njegova žalba izjavljena protiv rješenja Porezne uprave Kantonalnog ureda ..., Komisije za rješavanje žalbe broj: ... od ... godine a kojim rješenjem je odbijena, kao neosnovana njegova žalba izjavljena na rješenje Inspektora Porezne uprave Kantonalnog poreznog ureda ... broj: ... od ... godine. Tim rješenjem od ... godine je naloženo tužitelju da izvrši uplatu ukupno iznosa od 50.368,95 KM a na ime dodatno utvrđenih obveza po osnovu poreza na promet proizvoda i dr. za period od 2003. godine pa do 2007. godine kao i uplatu doprinosa i kamata a sve po obvezama utvrđenih od strane Porezne uprave Kantonalnog ureda ..., Odsjek za inspeksijski nadzor po Zapisniku o inspeksijskom nadzoru broj: ... od ... godine.

Blagovremeno izjavljenim Zahtjevom za vanredno preispitivanje sudske odluke tužitelj osporava odluku Kantonalnoga suda u Bihaću smatrajući da je ista donesena uz povrede odredbi federalnoga zakona kao i povredi pravila federalnoga zakona o postupku. Smatra da je stav prvostepenoga suda pogrešan, jer obaveze po osnovu izvršenog prometa prodaje pločica za obilježavanje trupaca kupcu JP za 2003., 2004. i 2005. godinu je oslobođeno plaćanja poreza jer se radi o opremi. Smatra da nije u obavezi kao prodavalac da utvrđuje u koju svrhu kupac kupuje njegov proizvod a niti je u obavezi da provjerava da li kupac kupljenu robu upotrebljava u svrhu koju je naveo u narudžbenici. Također, smatra da obavezivanje na isplatu dodatno utvrđenog poreza na promet proizvoda i usluga od 1.173,50 KM po osnovu ino-fakture sa obračunatom kamatom je nepravilno jer se obaveza temelji na odredbi člana 22. stav 2. alineja 2. i člana 25. Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga a ta odredba se odnosi na situaciju kada strano pravno lice uslugu tužitelju vrši na teritoriji Federacije BiH dok je, u konkretnom slučaju, suprotna situacija. Predložio je da se zahtjevu udovolji, te presuda ukine i predmet vrati istom sudu na ponovno odlučivanje odnosno preinači i udovolji tužbenom zahtjevu.

Tuženi nije dostavio odgovor na zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke.

Ovaj sud je ispitao prvostepenu presudu u smislu odredbe člana 41. stav 1. i 2. Zakona o upravnim sporovima („Službene novine F BiH“, broj: 9/05) pa je odlučio kao u izreci ove presude iz sljedećih razloga:

Postupajući po podnesenoj tužbi od strane tužitelja prvostepeni sud je zauzeo pravni stav istovjetan pravnom stavu osporenoga rješenja tuženoga od ... godine, te odbio sve

prigovore tužitelja, a pri tome u cijelosti prihvatio pravne stavove upravnih organa iz osporenih rješenja. Naime, upravni organi i prvostepeni sud smatraju da u konkretnom slučaju nije bilo uvjeta za bezporeznu prodaju pločica za obilježavanje trupaca, jer prema članu 5. i 7. stav 1. tačka 1. Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga se promet proizvoda oporezuje na promet proizvoda namjenjenih krajnjoj potrošnji.

Ovakav pravni stav prvostepenoga suda izražen u osporenoj odluci, kao i u osporenom rješenju je pogrešan.

Naime, ni prvostepeni sud niti tuženi ne odgovaraju na prigovore tužitelja koje isti ističe tokom cijeloga postupka, a to je da je u cijelosti ispunio uvjete iz člana 8. Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga („Službene novine F BiH“, broj: 49/02 – prečišćen tekst, 37/03, 14/04 i 39/04) odnosno čl. 5. Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga („Službeni glasnik BiH“, broj: 62/04), jer posjeduje narudžbenicu sa pismenom ovjerom kupca (pismena izjava kupca) te da je izdao fakturu sa napomenom o prodaji bez uračunavanja poreza, a da prema članu 9. stav 1. istoga federalnog zakona je bilo propisano da opremu za registrovanu djelatnost pravna lica mogu nabavljati bez plaćanja poreza na promet proizvoda.

Ni prvostepeni sud ni tuženi ne navode šta je to tužitelj trebao da učini da bi spriječio ovakvu prodaju bez plaćanja poreza na promet proizvoda tj. koje mu se radnje stavljaju na teret. Naime, u spisu predmeta postoji narudžbenica za pismenom izjavom JU o bezporeznoj kupoprodaji, kao i faktura - da je tako i izvršen prenos predmeta kupoprodaje. Kako se radi o pločicama za obilježavanje trupaca, obzirom na djelatnost kupca je i sasvim logično da se radi o njegovoj opremi i to pomoćnoj opremi za obilježavanje trupaca, pa je svako drugo tumačenje ne samo protivno propisima nego i zdravoj logici.

Šta se smatra opremom bilo je regulisano odredbom člana 10. citiranog federalnog Zakona, odnosno članom 4. stav 2. državnog zakona, pa je određeno šta se smatra osnovnim sredstvima za pojedine djelatnosti, a šta opremom, a sve prema propisima o amortizaciji. Naravno, da propisi ne mogu u svakoj djelatnosti nabrojati baš sve šta spada u opremu, ali postoji kako jezičko tako i logično tumačenje koje je nesumnjivo na strani tužitelja i njegovih navoda.

Prema tome, po mišljenju ovoga suda i nema obaveze tužitelja na plaćanje poreza na promet proizvoda i usluga po osnovu prodaje pločica za obilježavanje trupaca ne spadaju u krajnju potrošnju, kako to ocjenjuje prvostepeni sud i upravni organi, nego predstavlja opremu a što sam kupac identifikuje prilikom nabavke davanjem pismene izjave, pa kako je tako urađeno, to su ispunjeni uvjeti iz člana 8. i 9. stav 1. člana 4. i 5. citiranih Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga za bezporeznu prodaju, pa je iz tih razloga preinačenjem prvostepene presude ovaj sud i poništio kako osporeno rješenje tako i prvostepeno rješenje, pa je tako poništena dodatna obaveza u ukupnom iznosu od 39.745,84 KM u pogledu obaveze na plaćanje poreza na promet prodatih pločica za obilježavanje trupaca (7.823,20+5.508,04-za 2003. godinu, 7.584,00 KM +4.967,20 KM - za 2004. godinu, 7.845,20+6.018,20 KM - za 2005. godinu).

U pogledu drugog prigovora tužitelja istaknutog u Zahtjevu za vanredno preispitivanje sudske odluke, a za iznos od 1.173,50 KM (+kamata od 743,10 KM) po osnovu ino-faktura, radi se o utvrđenoj obavezi tužitelja za troškove promidžbe po ugovoru (knjiženo na k-tu 34890) dobavljača U. d.o.o. Z., faktura ispostavljena dana ... godine i to za usluge propagande na području Republike Hrvatske, pa kako je strano pravno lice učinilo uslugu domaćem pravnom licu to su prvostepeni sud i upravni organi pravilno obvezali tužitelja jer prema odredbi člana 25. a u vezi sa članom 22. stav 2. Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga, poreski obveznik je domaće pravno lice, jer se promidžba ma kakva ona bila ne može vršiti isključivo na teritoriji jedne države, jer su danas sredstva propagande (informisanja) takve da se protežu na više zemalja i područja a sam tužitelj u toku ovoga dugotrajnoga postupka nije ni pokušao

da dokaže da se ta promidžba isključivo obavljala na području Republike Hrvatske jer bi jedino u tom slučaju mogao biti oslobođen plaćanja ove obaveze. Sama činjenica da se radi o stranoj firmi za promidžbu kao i da je u ugovoru naznačeno da se promidžba odnosi na teritoriju Republike Hrvatske samo po sebi ne mijenja ovakvu pravnu situaciju iz razloga gore navedenih.

Iz tih razloga sud je ovaj prigovor tužitelja (ino faktura) istaknutog u Zahtjevu za vanredno preispitivanje sudske odluke odbio kao neosnovan.

U pogledu drugih obaveza koje su bile predmet kako upravnoga postupka tako i upravnoga spora tužitelj Zahtjevom za vanredno preispitivanje sudske odluke ne osporava, pa na taj način kako ovaj sud isključivo ispituje prvostepenu presudu u okviru postavljenih prigovora i osporenog dijela to je za ostatak duga od ukupno 8.706,51 KM (porez na dodatna primanja, porez na promet usluga, doprinosi i kamata) nije ni raspravljao jer to u samom Zahtjevu za vanredno preispitivanje sudske odluke nije ni osporeno, odnosno u tom pogledu nije osporena prvostepena presuda, pa samim tim ni upravna rješenja.

Naime, u konkretnom slučaju ovaj spor traje od 2003. godine (utvrđena prva dodatna obaveza) tj. 2008. godine inspekcijski nadzor) tj. više od deset godina pa bi bilo kakvo ukidanje i vraćanje na ponovni postupak dovelo do povrede člana 6. Evropske konvencije o dužini trajanja postupka i prava na pravično suđenje, jer i više je nego očigledno da je pogrešnim tumačenjem kako upravnih organa tako i prvostepenog suda došlo do utvrđivanja ovakve obaveze tužitelja i to bez njegovog prava na isticanje prigovora tj. izbjegavanje davanja odgovora tužitelju na njegove istaknute prigovore. Tokom cijeloga trajanja postupka tužitelj navodi da je djelatnost kupca takva da je data izjava o bezporeznoj prodaji logična, a sa druge strane da se radi o opremi a ne krajnjoj potrošnji niti reprodukcijom materijalu (kako na jednom mjestu ističe upravni organ) a nitko i ne pokušava da mu na te sasvim logične i pravno utemeljene prigovore, odgovori.

Iz tih razloga gore navedenih ovaj sud je u sporu pune jurisdikcije a primjenom odredbe člana 46. stav 1. i 2. Zakona o upravnim sporovima donio presudu kojom je zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke djelimično uvažio te presudu preinačio i djelimično uvažio tužbu poništavajući osporeno rješenje kao i prvostepeno rješenje za iznos od 39.745,84 KM dok je za preostali dio i to za iznos od 8.706,51 KM (nije ni osporen) i iznos od 1.173,50 KM i kamate od 743,10 KM Zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke odbio kao neosnovano postavljen, pa je samim tim ostala obaveza tužitelja od ukupno 10.623,11 KM (50.368,95-39.745,84=10.623,11 KM).

(Presuda Vrhovnog suda Federacije BIH, broj: 01 0 U 001037 15 Uvp od 07.07.2016. godine)

44.

Član 386. stav 1. Zakona o parničnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

U SPORU PUNE JURISDIKCIJE STOJI PRAVO TUŽITELJA NA NAKNADU TROŠKOVA SPORA, JER JE MERITORNO RIJEŠENA UPRAVNA STVAR I UDOVOLJENO ZAHTJEVU TUŽITELJA U CIJELOSTI.

Iz obrazloženja:

Presudom Kantonalnog suda u Sarajevu, broj i datum navedeni u uvodu ove presude, uvažena je tužba tužitelja (stav 1. izreke), poništeno osporeno rješenje tuženog, broj... od ... godine (stav 2. izreke), stavom 3. izreke poništeno osporeno rješenje tuženog broj... od ... godine, kao i prvostepeno rješenje direktora Kantonalne administrativne službe tuženog za Kanton ... matični broj: ... od ... godine, u dijelu koji se odnosi na tačku 4. dispozitiva prvostepenog rješenja, koji se preinačava, te riješeno (stavom 4. izreke presude) da će se

sredstva iz tačke 1., 2. i 3. dispozitiva prvostepenog rješenja osigurati iz doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje vojnih osiguranika i iz budžeta institucija Bosne i Hercegovine. Ujedno je stavom 5. izreke presude u preostalom dijelu osporeno rješenje od ... godine i prvostepeno rješenje ostalo na snazi, a stavom 6. izreke presude obavezan tuženi da tužitelju isplati troškove upravnog spora u iznosu od 561,60 KM u roku od 30 dana.

Protiv pobijane presude prvostepenog suda tuženi je podnio zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke samo u pogledu stava 6. izreke presude kojim je obavezan na plaćanje troškova upravnoga spora od 561,60 KM. Smatra da u konkretnom slučaju nije bilo osnova za obavezivanje na plaćanje troškova, jer ovom presudom nije upravna stvar okončana, niti je odlučeno o zahtjevu tužitelja, pa samim tim tuženi nije izgubio u cjelosti upravni spor. Smatra da je stav prvostepenog suda neutemeljen i neprihvatljiv, pa je predloženo da se u pogledu stava 6. izreke prvostepene presude ukine odluka o troškovima spora.

Tužitelj je u odgovoru na zahtjev istakao da se iz dispozitiva prvostepene presude vidljivo da je tužba uvažena, odnosno da je prvostepeni sud donio odluku u meritumu, te da se neće voditi drugi spor, pa je stoga sud i morao odlučiti o zahtjevu tužitelja za naknadu troškova. Predložio je da se zahtjev odbije kao neosnovan.

Ovaj sud je na osnovu člana 45. Zakona o upravnim sporovima ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj: 9/05) ispitao zakonitost pobijane presude u granicama zahtjeva i povreda propisa iz člana 41. tog zakona, pa je odlučio kao u izreci presude iz slijedećih razloga:

Ovaj sud nalazi da je zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke tuženog, podnesen protiv presude prvostepenog suda u pogledu odluke o troškovima postupka neosnovan.

Kako Zakon o upravnim sporovima ne sadrži odredbe kojima se propisuje naknada troškova upravnog spora, to se u ovoj stvari, u smislu člana 55. navedenog zakona, shodno primjenjuju odgovarajuće odredbe zakona kojim je uređen parnični postupak. Odredbom člana 386. stav 1. Zakona o parničnom postupku ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj: 53/03, 73/05 i 19/06) propisano je da je stranka koja u cijelosti izgubi parnicu dužna protivnoj stranci nadoknaditi troškove, dok je odredbom člana 397. stav 3. tog zakona propisano da kada se ukine odluka protiv koje je podnesen pravni lijek i predmet vrati na ponovno suđenje, ostavit će da se o troškovima postupka u povodu pravnog lijeka odluči u konačnoj odluci.

Prema citiranim zakonskim odredbama pravilno je postupio prvostepeni sud kada je zahtjev tužitelja za naknadom troškova upravnog spora udovoljio shodnom primjenom citiranog člana 386. stav 1. Zakona o parničnom postupku.

Naime, suprotno prigovorima tuženog, odredba člana 386. stav 1. Zakona o parničnom postupku jasno reguliše da se troškovi dosuđuju prema načelu uspjeha u parnici, odnosno da stranka koja u cijelosti izgubi parnicu je dužna protivnoj stranci i naknaditi troškove.

Kako je pobijenom presudom prvostepenoga suda (čije se vanredno preispitivanje traži u zahtjevu tuženog u pogledu troškova upravnoga spora) uvažena tužba tužitelja i meritorno riješena ova upravna stvar, tako što je poništavanjem osporenih i prvostepenog rješenja odlučeno da će se sredstva osigurati iz doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje vojnih osiguranika i iz budžeta institucija Bosne i Hercegovine (tačka 4. izreke prvostepene presude) za penziju tužitelja, a što upravo i tužitelj postavlja u tužbenom zahtjevu, to je u cijelosti riješena ova upravna stvar u sporu pune jurisdikcije, pa i stoji pravo tužitelja na naknadu troškova spora.

Kako je, prema tome, u konkretnom slučaju pobijanom presudom meritorno riješena upravna stvar, te udovoljeno zahtjevu tužitelja u cijelosti, to se odluka prvostepenoga suda o osnovanosti zahtjeva tužitelja za naknadu troškova spora ukazuje pravilnom i na zakonu zasnovanom, jer je na osnovu odredbe člana 386. stav 1. Zakona o parničnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine u cijelosti uspio u parnici.

Pri tome treba istaći da je pobijanom presudom, suprotno tvrdnjama tuženog, ova upravna stvar u potpunosti riješena, odnosno upravni postupak je pravosnažno okončan (odlučeno u cijelosti o zahtjevu tužitelja), tako da se i paušalne i ničim argumentovane tvrdnje tuženog da nije u cijelosti izgubio upravni spor ukazuju neosnovanim.

Imajući u vidu naprijed izneseno ovaj sud je, primjenom člana 46. stav 1. Zakona o upravnim sporovima, zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke odbio.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH, broj: 09 0 U 015050 12 Uvp od 23.06.2016. godine)

45.

Član 34. Zakona o eksproprijaciji („Službene novine FBiH, broj: 70/07)

PRAVOSNAŽNO RJEŠENJE O EKSPROPRIJACIJI IMA SE PONIŠTITI PO ZAHTJEVU RANIJEG VLASNIKA, AKO KORISNIK EKSPROPRIJACIJE U ROKU OD 3 GODINE OD PRAVOSNAŽNOSTI TOGA RJEŠENJA, NIJE IZVRŠIO, PREMA PRIRODI OBJEKTA, ZNAČAJNIJE RADOVE NA TOM OBJEKTU.

Iz obrazloženja:

Presudom Kantonalnog suda u Mostaru broj: 07 0 U 004796 11 U od 18.03.2014.godine uvažena je tužba tužitelja podnesena protiv rješenja tuženog broj: ... od ... godine (stav I izreke), poništeno to rješenje i upravna stvar riješena tako da se odbija kao neosnovana žalba A. d. d. M. izjavljena protiv rješenja Grada Mostara, Odjel za finansije i nekretnine broj: ... od ... godine i utvrđuje da je na snazi rješenje Grada Mostara, Odjel za finansije i nekretnine broj: od ... godine (stav II, III i IV izreke) i tužena obavezuje da tužitelju nadoknadi troškove spora u iznosu od 723,60 KM u roku od 15 dana (stav V izreke). Osporenim rješenjem tuženog broj: ... od ... godine poništeno je rješenje Grada Mostara, Odjel za finansije i nekretnine broj: ... od ... godine u predmetu izmjene pravosnažnog rješenja o eksproprijaciji (tačka I dispozitiva) i predmet vraćen prvostepenom organu na ponovni postupak (tačka II dispozitiva), a prvostepenim rješenjem od ... godine poništeno je pravosnažno i izvršno rješenje o eksproprijaciji Zavoda za geodetske i imovinske poslove Skupštine opštine Mostar broj: ... od ... godine, kojim su potpuno eksproporisane nekretnine bliže označene kao k.č. ..., površine ... m² i k.č. ..., površine ... m², obje upisane u zk. ul. broj ... k.o. J., zemljišno-knjižno vlasništvo M.K.M. i još 23 suvlasnika, a u stvarnom posjedu i korištenju M.M. pok. M. iz J. sa 1/1 dijela (tačka I dispozitiva), određeno da se izvršeni upis prava državne svojine i nosioca prava raspolaganja na nekretninama koje su bile eksproporisane rješenjem iz tačke I ima brisati i uspostaviti zemljišno-knjižno stanje koje je prethodilo eksproprijaciji (tačka II dispozitiva), određeno da je sa danom pravosnažnosti ovog rješenja korisnik eksproprijacije dužan predati vlasniku u posjed nekretnine koje su bile eksproporisane rješenjem iz tačke I dispozitiva rješenja (tačka III dispozitiva), kao i da će se, u slučaju spora, imovinski odnosi između korisnika eksproprijacije i ranijih stvarnih korisnika, rješavati pred nadležnim Općinskim sudom u Mostaru (tačka IV dispozitiva).

Zahtjevom za vanredno preispitivanje sudske odluke, A. d.d. M., kao zainteresovano lice, osporio je pravilnost i zakonitost presude prvostepenog suda zbog povrede federalnog zakona i povrede pravila federalnog zakona o postupku koja je mogla biti od uticaja na rješenje stvari. U zahtjevu navodi da je prvostepeni organ donio zaključak broj: ... od ... godine kojim je određeno vještačenje po vještaku građevinske struke kako bi se sa sigurnošću utvrdilo da li su započeti radovi na izgradnji valjaonice aluminijske, ali to vještačenje nije nikada provedeno, pa smatra da prvostepeni sud na osnovu nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, samo održavanjem javne rasprave, nije mogao utvrditi da navedeni radovi nisu započeti, jer se sporno

pitanje „da li je bilo građevinskih radova“, moglo riješiti samo vještačenjem. Predložio je da se njegov zahtjev uvaži i osporena presuda ukine ili preinači.

Tužitelj nije dostavio odgovor na zahtjev za vanredno preispitivanje, dok je tuženi predložio da se zahtjev uvaži.

Ovaj sud je na osnovu člana 45. Zakona o upravnim sporovima (“Službene novine Federacije BiH”, broj: 9/05), ispitao zakonitost pobijane presude u granicama zahtjeva i povrede propisa iz člana 41. stav 2. tog zakona, pa je odlučio kao u izreci ove presude iz sljedećih razloga:

Prvostepeni sud je prilikom odlučivanja našao da je tužba tužitelja osnovana, jer su svi učesnici uviđaja od ... godine mogli sami pomoću čula vida utvrditi da na eksproprianom zemljištu nije započeta izgradnja nikakvog objekta i da za takvo utvrđenje nije ni bilo potrebno angažovanje stručnog lica, kao i da je tužena pogrešno primijenila odredbe člana 239. Zakona o upravnom postupku (smatrajući da je prvostepeni organ morao provesti vještačenje po vještaku građevinske struke kako bi se utvrdilo da li je predmetno zemljište privedeno namjeni, da li je izgrađeno, da li su izvedeni znatniji radovi na objektu po prirodi objekta, tj. da li postoji rekonstrukcija objekta iz koje je vidljivo da je zemljište bilo privedeno namjeni).

Prilikom uviđaja na licu mjesta dana ... godine, pored voditelja postupka, punomoćnika tužitelja i vještaka, bili su prisutni i predstavnici zainteresovanog lica A. d.d. M., G.S. i Č.J.. Na zapisniku sa tog uviđaja je konstatovano da je, nakon što je vještak izvršio identifikaciju parcela, konstatovano I to da se radi o zemljištu na kome su dijelom zasađeni vinograd i voćnjak, dok ostali dio predstavlja pašnjak. Ovaj zapisnik je, uz konstataciju voditelj postupka, da na njega nije bilo primjedbi, pročitan prisutnima koji su ga i potpisali, uključujući i predstavnike A. d.d. M..

Tačno je da je zaključkom broj: ... od ... godine prvostepeni organ odredio provođenje dokaza vještačenjem po vještaku građevinske struke kako bi se utvrdilo da li je zemljište izgrađeno, da li su izvedeni znatniji radovi na objektu po prirodi objekta i da li postoji rekonstrukcija objekta iz koje je vidljivo da je zemljište bilo privedeno namjeni. Međutim, činjenica da ovo vještačenje nije provedeno, nije od uticaja na rješenje ove upravne stvari, jer bi provođenje vještačenja po vještaku građevinske struke bilo bespredmetno, obzirom na stanje zemljišta zatečeno prilikom uviđaja, kada su zatečeni samo vinograd, voćnjak i pašnjak, koji se ne mogu dovesti ni u kakvu vezu sa započinjanjem bilo kakvih radova na izgradnji valjaonice aluminija, u koju svrhu su eksproprijsane predmetne nekretnine, obzirom da na zapisniku sa uviđaja nije konstatovano ni da je bar započeto kopanje temelja. Ovo tim prije što je i sam korisnik eksproprijacije A. d.d. M., u toku postupka navodio da ne osporava činjenicu da nije izgrađena valjaonica, ali se pozivao na to da namjera za izgradnju još postoji, da je njena izgradnja u opštem interesu i da se mora posmatrati sa stanovišta mogućnosti izgradnje u okviru postojećih finansijskih sredstava.

Odredbom člana 34. Zakona o eksproprijaciji (“Službene novine Federacije BiH”, broj: 70/07), propisano je da će se pravosnažno rješenje o eksproprijaciji poništiti po zahtjevu ranijeg vlasnika, ako korisnik eksproprijacije u roku od 3 godine od pravosnažnosti tog rješenja odnosno od pravosnažnosti odluke o naknadi ili sporazuma o naknadi, nije izvršio prema prirodi objekta znatnije radove na tom objektu. Kako korisnik eksproprijacije od 1983. godine do danas na eksproprianom zemljištu nije izvršio nikakve građevinske radove odnosno nikakav objekat nije ni započeo sa gradnjom, ovaj sud nalazi da je prvostepeni sud pravilno zaključio da su ispunjeni uslovi da se poništi rješenje o eksproprijaciji predmetnih nekretnina i da se iste predaju vlasniku u posjed.

Donošenjem pobijane presude prvostepeni sud nije povrijedi federalni zakon ili drugi federalni propis, niti je došlo do povrede pravila federalnog zakona o postupku, koja je mogla biti od uticaja na rješenje stvari, zbog čega je, po ocjeni ovog suda, zahtjev zainteresovanog lica za vanredno preispitivanje sudske odluke, neosnovan.

U skladu s izloženim, ovaj sud je zahtjev za vanredno preispitivanje primjenom člana 46. stav 1. Zakona o upravnim sporovima, odbio kao neosnovan.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH, broj: 07 0 U 004796 14 Uvp od 28.06.2016. godine)

46.

Član 8. stav 1. i 2. u vezi sa član 4. ZUS-a

IZVJEŠĆE O PERIODIČNOM LIJEČNIČKOM PREGLEDU PREDSTAVLJA AKT STRUČNOG ORGANA, KOJIM NIJE ODLUČIVANO O PRAVU TUŽITELJA, PA ISTI NE PREDSTAVLJA UPRAVNI AKT.

Iz obrazloženja:

Rješenjem Kantonalnog suda u Mostaru broj: 07 0 U 007316 12 U od 18.10.2013. godine, odbačena je tužiteljeva tužba podnesena protiv rješenja tuženog, broj i datum navedeni u uvodu ove presude, kojim je, kao neosnovana, odbijena njegova žalba izjavljena protiv rješenja Doma zdravlja M. broj: ... od ... godine. Tim prvostepenim rješenjem odbijen je, kao neosnovan, tužiteljev prigovor uložen na izvješće o periodičnom liječničkom pregledu Doma zdravlja M. broj protokola ... od ... godine (u rješenju omaškom navedeno da se radi o postavljenoj dijagnozi i vjerodostojnosti uvjerenja o radnoj sposobnosti od ... godine broj: ...).

Protiv rješenja prvostepenog suda tužitelj je podnio zahtjev za vanredno preispitivanje iz razloga predviđenih u članu 41. stav 2. Zakona o upravnim sporovima, a zbog povrede federalnog zakona i federalnog zakona o postupku koje su mogla biti od uticaja na rješavanje stvari.

U zahtjevu je istakao da je prvostepeni sud pogrešno ocijenio da osporeni akt tuženog nije upravni akt, a iz razloga što je donosilac osporenog akta Kantonalno ministarstvo zdravstva, dakle upravno tijelo, a njegova upravna ustanova ili organizacijska jedinica je Dom zdravlja M., koji su u odnosu na tužitelja, kao stranku i pacijenta sprovodili svoje ovlasti u skladu sa Zakonom o pravima, obavezama i odgovornostima pacijenata ("Službene novine FBiH" broj 40/10) i uputili ga na pokretanje upravnog spora. Naveo je da su povrijeđene odredbe Zakona o upravnim sporovima, Zakona o inspekcijama, Zakona o zdravstvenoj zaštiti, Zakona o slobodi pristupa informacijama, Zakona o upravnom postupku i Zakona o zabrani diskriminacije, pa je predložio da sud zahtjev usvoji, pobijano rješenje prvostepenog suda preinači, usvoji tužbeni zahtjev i poništi osporeno rješenje tuženog, rješenje prvostepenog organa, te prethodno povezane akte i nalaze Doma zdravlja M. iz ulice

U odgovoru na zahtjev za vanredno preispitivanje tuženi je osporio navode zahtjeva kao neosnovane i predložio da se isti odbije kao neosnovan.

Ovaj Sud je na osnovu člana 45. Zakona o upravnim sporovima ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj: 9/05) ispitao zakonitost pobijanog rješenja prvostepenog suda u granicama zahtjeva i povrede propisa iz člana 41. stav 2. tog Zakona, pa je odlučio kao u izreci ove presude iz slijedećih razloga :

Iz obrazloženja pobijanog rješenja prvostepenog suda i stanja upravnog spisa proizilazi da je poslodavac tužitelja JP uputio više radnika, među kojima je i tužitelj na periodični liječnički pregled u zdravstvenu ustanovu Dom zdravlja M. . Nakon obavljenog pregleda Dom zdravlja M.r Odjel medicine rada je dana ... godine izradio izvješće o periodičnom liječničkom pregledu na obrascu ZP-2, broj protokola ..., u kojem je konstatovano da je liječničkim pregledom zaposlenika B.Ž., koji radi na radnom mjestu rukovodilac Službe sigurnosti u Z.I. M. utvrđeno da je nesposoban za obavljanje gore navedenog radnog mjesta zbog utvrđenih

oboljenja (ili patoloških stanja) koja predstavljaju kontraindikaciju za dalji rad na istim, te je u zaključku navedeno da tužitelj nije sposoban za trenutno zanimanje. Doma zdravlja M. dana ... godine donio je rješenje kojim je, kao neosnovan, odbijen tužiteljev prigovor uložen na ovo izvješće (omaškom u dispozitivu navodeći da se radi o postavljenoj dijagnozi i vjerodostojnosti uvjerenja o radnoj sposobnosti od ... godine broj: ... koje je izdato od Doma zdravlja M. Ambulanta opšte medicine C. i dostavljeno od strane tužitelja kao prilog uloženom prigovoru). Protiv navedenog rješenja tužitelj je izjavio žalbu, koju je tuženi odbio osporenim rješenjem.

Rješavajući po tužiteljevoj tužbi, kojom je traženo poništenje ovog rješenja tuženog, prvostepeni sud je pobijanim rješenjem tužbu odbacio cijeneći da osporeno rješenje tuženog nije upravni akt u smislu odredbe člana 8. stav 2. Zakona o upravnim sporovima, jer tim aktom nije odlučeno o izvjesnom pravu ili obavezi tužitelja u nekoj upravnoj stvari, već se konkretna pravna stvar odnosi na ostvarivanje prava iz radnog odnosa tužitelja, odnosno posebne zaštite radnika koji obavljaju specifična radna mjesta za koje se, pored utvrđivanja opšte i posebne radne sposobnosti prilikom zasnivanja radnog odnosa, utvrđuje i da li je u toku trajanja rada na takvom radnom mjestu došlo do promjene u zdravstvenom statusu radnika koji može biti od uticaja na obavljanje poslova tog radnog mjesta, što se utvrđuje periodičnim pregledima takvog radnika, pa je za utvrđivanje svih relevantnih činjenica u vezi takvog pregleda i posljedica koje mogu nastati na radno-pravni status radnika nadležan redovni sud.

Prvostepeni sud donošenjem pobijane odluke nije povrijedio federalni propis, niti pravila federalnog zakona o postupku koja su mogla biti o uticaja na rješenje stvari, zbog čega je, po ocjeni ovog Suda, zahtjev za vanredno preispitivanje neosnovan.

Naime, odredbom člana 8. stav 1. Zakona o upravnim sporovima propisano je da se upravni spor može voditi samo protiv upravnog akta, a stavom 2. istog člana da je upravni akt u smislu tog zakona akt kojim nadležni organ iz člana 4. Zakona o upravnim sporovima rješava o izvjesnom pravu ili obavezi pojedinca ili pravnog lica u nekoj upravnoj stvari. Odredbom člana 4. tog Zakona propisano je da se pod pojmom organ podrazumijevaju organi uprave i upravne ustanove Federacije i kantona, gradonačelnik i općinski načelnik i gradske i općinske službe za upravu kao i institucije koje imaju javna ovlaštenja kad u vršenju javnih ovlaštenja rješavaju o upravnim stvarima.

U konkretnom slučaju osporenim rješenjem tuženog odbijena je tužiteljeva žalba izjavljena protiv rješenja Doma zdravlja M. broj: ... od ... godine odluke, kojim je odbijen tužiteljev prigovor uložen na izvješće o periodičnom liječničkom pregledu Doma zdravlja M. Odjel medicine rada broj protokola ... od ... godine, a kojim je utvrđeno da je tužitelj nesposoban za obavljanje navedenog radnog mjesta zbog utvrđenih oboljenja (ili patoloških stanja) koja predstavljaju kontraindikaciju za dalji rad na istim, te je u zaključku navedeno da tužitelj nije sposoban za trenutno zanimanje.

Osporena odluka tuženog ne predstavlja upravni akt određen u smislu naprijed citirane odredbe člana 8. Zakona o upravnim sporovima.

Naime, prema materijalno-pravnom određenju pojma upravnog akta prema Zakonu o upravnim sporovima da bi neki akt mogao biti predmet upravnog spora, potrebno je, pored karaktera pravnog akta i činjenice da se radi o pojedinačnom ili individualnom aktu, da je to akt koji ima karakter vlasti, odnosno koji je donesen u obavljanju javne vlasti nadležnog organa i da se njime rješava o nekom pravu ili obavezi, da je donesen u kakvoj upravnoj stvari i da je donesen u upravnom postupku.

U konkretnom slučaju izvješće o periodičnom liječničkom pregledu Doma zdravlja M. Odjel medicine rada broj protokola ... od ... godine predstavlja akt stručnog organa kojim nije odlučivano o pravu tužitelja koje mu eventualno pripada ili ne pripada po osnovu ove postavljene dijagnoze. Tek u postupku koji bi se eventualno vodio po osnovu ovog uvjerenja i u njemu utvrđene dijagnoze tužitelj može imati mogućnost da u tom postupku ističe sve ono

što je isticao u tužbi i zbog čega smatra da se postavljena dijagnoza i uvjerenje o radnoj sposobnosti ne mogu prihvatiti kao tačni.

Zbog izloženog ovaj Sud nalazi da je pravilan stav prvostepenog suda da osporena odluka tuženog ne predstavlja upravni akt u smislu Zakona o upravnim sporovima, pri čemu nije od značaja činjenica da je tuženi tužitelju dao pogrešnu uputu o pravnom lijeku.

Imajući u vidu naprijed izneseno ovaj Sud je i ostale prigovore iz zahtjeva ocijenio neosnovanim pa je primjenom člana 46. stav 1. Zakona o upravnim sporovima odlučeno kao u izreci.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije BIH, broj: 07 0 U 007316 13 Uvp od 07.07.2016. godine)

47.

Član 259. stav 1. Zakona o upravnom postupku

ZAHTJEV ZA ZAŠTITU ZAKONITOSTI JE DOZVOLJEN SAMO U SITUACIJI KADA SE NE MOŽE VODITI UPRAVNI SPOR, JER JE ISTI IZRIČITO ISKLJUČEN ZAKONOM.

Iz obrazloženja:

Presudom Kantonalnog suda u Novom Travniku broj 06 0 U 7802 15 U od 29.09.2015. godine odbijena je, kao neosnovana, tužiteljeva tužba podnesena protiv osporenog rješenja tuženog, broj i datum navedeni u uvodu ove presude, kojim je uvažen zahtjev za zaštitu zakonitosti Kantonalnog tužilaštva Srednjobosanskog kantona i ukinuto rješenje o odobrenju upisa izvršene privatizacije u sudski registar Agencije za privatizaciju broj: ... od ... godine. Tim rješenjem Agencije za privatizaciju utvrđen je ukupni kapital JP sa stanjem na dan 30.06.2013. godine u iznosu ... KM (što je utvrđeno rješenjem o odobrenju početne bilance stanja broj ... od ... godine) sa strukturom vlasništva državni kapital 100%, utvrđeno je da je taj državni kapital privatiziran prodajom istog u postupku prodaje metodom tendera u maloj privatizaciji zaključivanjem ugovora o kupoprodaji predmeta tendera između Agencije za privatizaciju, kao prodavca, i A.S. iz B., kao kupca, te je odobren upis izvršene privatizacije u sudski registar kod nadležnog suda u Travniku.

Protiv presude prvostepenog suda tužitelj je podnio zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke iz razloga povrede federalnog zakona i povrede pravila federalnog zakona koje su od uticaja na rješenje ove upravne stvari i to odredbi člana 2., 48., 49. i 50. Zakona o upravnom postupku, člana 2. Zakona o upravnim sporovima, te člana 3. Zakona o privatizaciji preduzeća.

U zahtjevu je naveo da je zahtjev za zaštitu zakonitosti Kantonalnog tužilaštva Srednjobosanskog kantona podnesen suprotno odredbi člana 259. stav 1. Zakona o upravnom postupku, jer se ne radi o situaciji u kojoj se ne može voditi upravni spor, budući je u postupku privatizacije protiv rješenja donesenih u tom postupku osigurana sudska zaštita kroz vođenje upravnog spora, kao i da je zahtjev za zaštitu zakonitosti podnesen neblagovremeno, jer je podnesen po isteku roka od tri mjeseca od dana uručenja stranci, budući u ovom postupku Općina nije imala svojstvo stranke, pa se ovaj rok računa od dana uručenja tužitelju, odnosno podnosiocu zahtjeva za vanredno preispitivanje sudske presude, te je istakao je da je tuženi donošenjem osporenog rješenja odredio da se izvrši kontrola privatizacije suprotno zakonskim odredbama koje regulišu privatizaciju.

Osporio je stav iz pobijane presude koji se odnosi na odredbu člana 4. Uredbe o metodologiji za pripremu programa i izradu početne bilance preduzeća za privatizaciju uz pozivanje na član 2. Uredbe u vezi sa članom 1. i članom 26. stav 1. tačka 1. Zakona o privatizaciji preduzeća, koja se upravo odnosi na tužitelja, te istakao da je početna bilanca V.s.

B. odobrena sa utvrđenim kapitalom na dan 30.06.2013. godine zbog čega je pogrešna, paušalna i nejasna konstatacija u pobijanoj presudi da su zanemarene činjenice u pogledu elemenata o bilanci stanja i uspjeha u posljednje dvije godine.

Nadalje je istakao da je povrijeđena i odredba člana 39. stav 1. Zakona o upravnim sporovima, jer nisu cijenjeni svi navodi iz tužbe, a posebno oni o nedopuštenosti zahtjeva za zaštitu zakonitosti u situaciji kada je u upravnom postupku osigurana sudska zaštita, pa je predložio da se zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke uvaži i pobijana presuda preinači tako što se tužba uvažava i osporeno rješenje tuženog poništava.

U odgovoru na zahtjev tuženi je osporio zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke kao neosnovan, zbog čega je predložio da se zahtjev odbije.

Općinsko javno pravobranilaštvo B. u odgovoru na zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke takođe je osporilo zahtjev kao neosnovan navodeći da se iz sadržaja zahtjeva ne može zaključiti koje su povrede materijalnih propisa počinjene, odnosno zbog kojih razloga je isti podnesen, te istaklo da podnosilac zahtjeva konstantno zanemaruje činjenicu da su u postupku privatizacije grubo prekršeni materijalni propisi u fazi koja je prethodila postupku privatizacije iz kojih se razloga u daljem postupku uključila Općina B., budući je i podnosiocu zahtjeva i Agenciji za privatizaciju ukazano na propuste učinjene u postupku privatizacije, tako da je Kantonalni sud u Novom Travniku u obrazloženju pobijane presude pravilno doveo u vezu ponašanje tužitelja i Agencije za privatizaciju prije pokretanja procedure za zaštitu zakonitosti pri čemu je potpuno pravilno i zakonito utvrdio nedopuštena ponašanja tih strana i pojasnio proceduru donošenja osnovnog rješenja, te mogućnost njegove izmjene prema odredbama Zakona o upravnom postupku, zbog čega je predloženo da se zahtjev za vanredno preispitivanje odbije kao neosnovan u cijelosti.

Ovaj Sud je na osnovu člana 45. Zakona o upravnim sporovima ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj: 9/05) ispitao zakonitost pobijane presude u granicama zahtjeva i povrede propisa iz člana 41. tog Zakona, pa je odlučio kao u izreci presude iz slijedećih razloga :

Iz obrazloženja pobijane presude i stanja upravnog spisa proizilazi da je rješenjem o odobrenju upisa izvršene privatizacije u sudski registar Agencije za privatizaciju broj: ... od ... godine utvrđen ukupni kapital JP B. sa stanjem na dan 30.06.2013. godine u iznosu ... KM (što je utvrđeno rješenjem o odobrenju početne bilance stanja broj ... od ... godine) sa strukturom vlasništva državni kapital 100% (tačka 1. dispozitiva rješenja); utvrđeno da je taj državni kapital privatiziran prodajom istog u postupku prodaje metodom tendera u maloj privatizaciji zaključivanjem ugovora o kupoprodaji predmeta tendera između Agencije za privatizaciju, kao prodavca, i A.S. iz B., kao kupca (tačka 2. dispozitiva rješenja), te je odobren upis izvršene privatizacije u sudski registar kod nadležnog suda u Travniku (tačka 3. dispozitiva rješenja). Po žalbi Općine B. izjavljenoj protiv ovog rješenja ranije donesenim rješenjem tuženog od ... godine poništeno je ovo rješenje Agencije za privatizaciju i predmet vraćen prvostepenom organu na ponovni postupak, jer je cijenjeno da Općini B., kao jedinici lokalne samouprave i osnivaču V.s. pripada svojstvo stranke u upravnom postupku u skladu sa članom 48. Zakona o upravnom postupku i odredbama Zakona o principima lokalne samouprave zbog čega je naloženo da se u ponovnom postupku Općini B. omogući učestvovanje u postupku. Nakon što je u ponovnom postupku Agencija za privatizaciju donijela novo rješenje o odobravanju upisa izvršene privatizacije u sudski registar (rješenje broj: ... od ... godine) to rješenje nije dostavljeno Općini B., zbog čega je Kantonalno tužilaštvo Srednjobosanskog kantona (po prijemu inicijative Općinskog javnog pravobranilaštva) podiglo zahtjev za zaštitu zakonitosti ističući da zbog nedostavljanja tog rješenja Općina B. nije mogla ulagati pravni lijek na to rješenje što je dovelo do okončanja postupka privatizacije i upisa u sudski registar, a time je povrijeđen zakon na štetu Općine B..

Prilikom rješavanja po ovom zahtjevu za zaštitu zakonitosti donošenjem osporenog rješenja tuženi je zahtjev cijenio osnovanim navodeći u obrazloženju da rešenje Agencije za privatizaciju treba ukinuti, jer prvostepeni organ nije postupio po shvatanju i primjedbama drugostepenog organa i nije omogućio Općini B., kao osnivaču V.s. b. i jedinici lokalne samouprave, da učestvuje u postupku koji je prethodio donošenju spornog rješenja na šta je bio obavezan po članu 8., 133. i 141. Zakona o upravnom postupku, pa općini nije omogućeno da se izjasni o bitnim činjenicama za pravilno rješenje ove uprave stvari i da brani svoja prava i zakonom zaštićene interese, tako da su donošenjem osporenog rješenja povrijeđena pravila postupka što je moglo biti od uticaja na utvrđivanje bitnih činjenica za pravilno odlučivanje zbog čega je navedeno rješenje doneseno na podlozi nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i povredom pravila postupka. Zbog izloženog osporenim rješenjem tuženog uvažen je zahtjev za zaštitu zakonitosti Kantonalnog tužilaštva Srednjobosanskog kantona i ukinuto rješenje o odobrenju upisa izvršene privatizacije u sudski registar Agencije za privatizaciju broj: ... od ... godine.

Rješavajući po tužiteljevoj tužbi, kojom je traženo poništenje ovog rješenja tuženog, prvostepeni sud je tužbu cijenio neosnovanom smatrajući da je suprotno navodima tužbe zahtjev za zaštitu zakonitosti podignut blagovremeno, obzirom na datum kada je prvostepeno rješenje primljeno na protokolu Općine B., a budući da to rješenje nije dostavljeno Općini B. od strane donosioca. Prvostepeni sud cijenio je neosnovanim navode tužbe koji se odnose na to da je u pitanju rješenje prvostepenog organa koje se odnosi na odobrenje upisa izvršene privatizacije u sudski registar navodeći u obrazloženju pobijane presude da je to iz razloga što je odredbama Zakona o početnom bilansu stanja preduzeća i banaka Federacije BiH propisan sadržaj početnog bilansa, iskazan kao pasivni, neutralni i aktivni podbilans, a odredbama člana 4. Uredbe o metodologiji za pripremu programa i izradu početnog bilansa preduzeća u privatizaciji Federacije BiH taksativno su pobrojani dokumenti koje je preduzeće dužno pribaviti Agenciji za privatizaciju, a iz rješenja o odobravanju početne bilance Agencije za privatizaciju iz 2013. godine se osnovano može zaključiti da su zanemarene činjenice u pogledu elemenata o bilansu stanja i bilansu uspjeha u posljednje dvije godine, kao i u pogledu dokaza o vlasništvu na nekretninama preduzeća, odnosno zemljišno-knjižnih izvadaka za nekretnine u vlasništvu preduzeća zbog čega je cijanjeno da je bilo neophodno podići zahtjev za zaštitu zakonitosti u skladu sa odredbom člana 259. Zakona o upravnom postupku. Kao dodatni razlog navedeno je da je na rješenje Agencije za privatizaciju stavljena klauzula pravomoćnosti sa danom ... godine, iako je očigledno da ovo rješenje nije dostavljeno Općini B., kao stranci u postupku, a ranijim rješenjem tuženog je odlučeno da Općina B. ima svojstvo stranke u predmetnom upravnom postupku, zbog čega je prvostepeni sud osporeno rješenje cijenio pravilnim i zakonitim i tužbu odbio.

Imajući u vidu stanje upravnog spisa i obrazloženje pobijane presude zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke pokazuje se osnovanim i to iz razloga jer se osnovano u zahtjevu za vanredno preispitivanje ukazuje na pogrešan stav prvostepenog suda po pitanju dopuštenosti podizanja zahtjeva za zaštitu zakonitosti u konkretnom slučaju.

Naime, odredbom člana 259. Zakona o upravnom postupku ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj 2/98 i 48/99) u stavu 1. propisano je da protiv pravomoćnog rješenja donesenog u stvari u kojoj se ne može voditi upravni spor, a sudska zaštita nije osigurana ni izvan upravnog spora, tužitelj ima pravo da podigne zahtjev za zaštitu zakonitosti ako smatra da je rješenjem povrijeđen zakon.

Dakle, navedenom zakonskom odredbom izričito je propisano da se zahtjev za zaštitu zakonitosti može podnijeti od strane nadležnog tužitelja samo u situaciji kada se ne može voditi upravni spor, što znači kada je upravni spor izričito zakonom isključen, a takvi slučajevi propisani su odredbom člana 11. Zakona o upravnim sporovima. U stavu 1. tačka 1.-3. ovog člana propisani su slučajevi kada se upravni spor ne može voditi i to: protiv akata donesenih u

stvarima u kojim je sudska zaštita osigurana izvan upravnog spora (tačka 1.), protiv akata donesenih u stvarima u kojim se po izričitoj odredbi zakona ne može voditi upravni spor (tačka 2.) i u stvarima o kojim neposredno, na osnovu ustavnih ovlaštenja, odlučuju domovi Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine ili Predsjednik Federacije Bosne i Hercegovine i jedan od potpredsjednika Federacije Bosne i Hercegovine, odnosno zakonodavno tijelo kantona (tačka 3.). Pri tome je stavom 2. navedenog člana propisano da se u stvarima iz tačke 2. i 3. može voditi upravni spor kada je nadležni organ pri donošenju upravnog akta prekoračio granice svoje nadležnosti ili upravni akt nije donio neposredno na osnovu ustavnih ovlaštenja.

Imajući u vidu citirane zakonske odredbe u vezi sa stanjem upravnog spisa proizilazi da se u konkretnom slučaju nije radilo o situaciji koju ima u vidu odredba člana 259. stav 1. Zakona o upravnom postupku i da iz tog razloga nije bilo dozvoljeno podnošenje zahtjeva za zaštitu zakonitosti.

Naime rješenje Agencije za privatizaciju broj: ... od ... godine, čije je ukidanje traženo podnesenim zahtjevom za zaštitu zakonitosti, je rješenje o odobrenju upisa izvršene privatizacije u sudski registar koje je doneseno u ponovnom postupku, nakon što je ranije rješenje broj: ... od ... godine ukinuto rješenjem tuženog broj: ... od ... godine, a to rješenje tuženog doneseno je po žalbi Općine B., dakle po izjavljenom redovnom pravnom lijeku u upravnom postupku iz čega proizilazi da je postojala mogućnost sudske zaštite u upravnom postupku, odnosno mogućnost vođenja upravnog spora, a time je isključena mogućnost podizanja zahtjeva za zaštitu zakonitosti.

Pri tome, kod nesporne činjenice da to rješenje od ... godine, nakon njegovog donošenja, nije od strane Agencije za privatizaciju dostavljeno Općini B., nesporno je i da je ista to rješenje primila uz dopis Općinskog suda u Travniku dana ... godine, što znači da je tada, bez obzira na to što joj nije direktno dostavljeno, općina saznala za postojanje ovog rješenja, pa joj je stajala na raspolaganju mogućnost podnošenja prijedloga za obnovu postupka u skladu sa odredbom člana 246. tačka 9. Zakona o upravnom postupku. Međutim, tu zakonsku mogućnost općina nije iskoristila, ali time nisu stvoreni uslovi za podizanje zahtjeva za zaštitu zakonitosti u skladu sa odredbom člana 259. Zakona o upravnom postupku, jer ne postoji mogućnost izbora između vanrednog pravnog lijeka i podizanja zahtjeva za zaštitu zakonitosti (kao posebnog slučaja ukidanja rješenja), već se ovaj zahtjev može podnijeti samo u situaciji kada se radi o stvarima u kojim je isključena mogućnost vođenja upravnog spora. Zbog izloženog po podnesenom zahtjevu za zaštitu zakonitosti u konkretnom slučaju tuženi nije mogao meritorno odlučivati na način kako je to učinjeno u osporenom rješenju, već je isti trebao odbaciti kao nedozvoljen, a kako je i odlučeno u ovoj presudi.

Osnovano se u navodima zahtjeva ukazuje i na sadržinu i značaj rješenja Agencije za privatizaciju broj: ... od ... godine kao rješenja o odobrenju upisa izvršene privatizacije u sudski registar (na šta je podnosilac zahtjeva za vanredno preispitivanje sudske presude osnovano ukazivao i u navodima tužbe). Ovo rješenje se, u skladu sa izričitom odredbom člana 38. Zakona o privatizaciji ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj 27/97, 8/99, 32/00, 45/00, 54/00, 61/01, 27/02, 33/02, 28/04, 44/04, 42/06 i 4/09) donosi nakon izvještaja o izvršenoj privatizaciji i istim se samo utvrđuje struktura kapitala prije pokretanja postupka privatizacije (tačka 1. dispozitiva rješenja), utvrđuje se da je taj kapital privatizovan (tačka 2. dispozitiva rješenja) i odobrava se upis izvršene privatizacije u sudski registar kod nadležnog suda u Travniku (tačka 3. dispozitiva rješenja). Obzirom na sadržinu dispozitiva ovog rješenja, te fazu u postupku privatizacije u kojoj se donosi (nakon izvršene privatizacije i sačinjenog izvještaja o tome) osnovano je tužitelj i u tužbi i u zahtjevu za vanredno preispitivanje ukazivao na činjenicu da je postupak privatizacije izvršen i okončan donošenjem ranijih rješenja koja su postala konačna u upravnom postupku.

U tom dijelu je potpuno pogrešan stav prvostepenog suda iz pobijane presude (da su neosnovani navodi tužbe da je u pitanju rješenje koje se odnosi na odobrenje upisa izvršene

privatizacije u sudski registar), jer se upravo radi o rješenju o odobrenju upisa u sudski registar, a pitanja prethodno provedenog postupka privatizacije, donošenja programa privatizacije, utvrđenju početne bilance, donošenja rješenja o odobravanju početne bilance i zaključivanja ugovora o kupoprodaji predmeta tendera, predstavljaju pitanja koja su rješavana u već provedenom postupku privatizacije i utvrđivana ranije donesenim rješenjima, kako je to pravilno izneseno u obrazloženju rješenja Agencije za privatizaciju broj: ... od ... godine.

U takvoj situaciji u kojoj se, dakle, ovim rješenjem samo odobrava upis u sudski registar (već) izvršene privatizacije nije postojala mogućnost da se, na način kako to čini prvostepeni sud, preispituje rješenje o odobravanju početne bilance Agencije za privatizaciju od ... godine (koje je prema stanju upravnog spisa postalo konačno u upravnom postupku), niti da se vrši ocjena ispunjenosti uslova za donošenje tog rješenja u skladu sa odredbama člana 4. Uredbe o metodologiji za pripremu programa i izradu početnog bilansa preduzeća u privatizaciji Federacije BiH i u skladu sa odredbama Zakona o početnom bilansu stanja preduzeća i banka Federacije BiH, a niti da se „otklanjaju propusti učinjeni u postupku privatizacije i dovodi i utvrđuje nedopušteno ponašanje tužitelja i Agencije za privatizaciju prije pokretanja procedure za zaštitu zakonitosti“ na način kako se to ističe u odgovoru na zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke Općinskog javnog pravobranilaštva.

Zbog navedenog je ovaj sud primjenom člana 46. stav 1. i 2. Zakona o upravnim sporovima, zahtjev za vanredno preispitivanje uvažio, te riješio kao u izreci ove presude.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH, broj: 06 0 I 007802 15 Uvp od 07.07.2016. godine)

48.

Član 8. stav 1. i član 25. stav 1. tačka 2. ZUS-a

ODLUKA O IMENOVANJU I RAZRJEŠENJU ČLANOVA UPRAVNOG ODBORA NEKOG PRAVNOG LICA NIJE UPRAVNI AKT, PA SE PROTIV TAKVOG AKTA I NE MOŽE VODITI UPRAVNI SPOR.

Iz obrazloženja:

Rješenjem Kantonalnog suda u Sarajevu broj 09 0 U 016274 12 U od 11.10.2012. godine odbačena je tužiteljčina tužba podnesena protiv rješenja tuženog, broj i datum navedeni u uvodu ove presude, kojim je H.A. imenovana za člana Upravnog odbora Kantonalne javne ustanove

Protiv rješenja prvostepenog suda od 11.10.2012. godine tužiteljica je podnijela zahtjev za vanredno preispitivanje osporavajući zakonitost pobijanog rješenja kojim je odlučeno o aktu koji nije bio predmet tužbenog zahtjeva, te navodeći da su povrijeđene odredbe člana 44. Zakona o upravnom postupku, člana 60. do 63. Zakona o upravnim sporovima i člana 14. Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda o zabrani diskriminacije po osnovu nacionalne pripadnosti, te političkog i drugog mišljenja. Navela je da je u uvodu pobijanog rješenja odbačena tužba podnesena protiv rješenja Vlade Kantona S. broj ... od ... godine kojim je izvršeno imenovanje člana Upravnog odbora KJU ..., a u obrazloženju je odlučivano o poništenju akta Vlade o razrješenju vršioca dužnosti člana Upravnog odbora KJU ..., čije je poništenje traženo posebnom tužbom i vodi se kao poseban upravni spor, zbog čega je predloženo da se pobijano rješenje ukine i izvedu procesne radnje u skladu sa članom 46. Zakona o upravnim sporovima.

Odgovor na zahtjev za vanredno preispitivanje nije dostavljen.

Ovaj Sud je na osnovu člana 45. Zakona o upravnim sporovima („Službene novine FBiH“ broj 9/05) ispitao zakonitost pobijanog rješenja u granicama zahtjeva i povrede propisa iz člana 41. stav 2. toga Zakona, pa je odlučio kao u izreci presude iz slijedećih razloga:

Iz obrazloženja pobijanog rješenja proizilazi da je prvostepeni sud, postupajući po tužiteljjičinoj tužbi, istu odbacio na osnovu odredbe člana 25. stav 1. tačka 2. u vezi sa članom 8. Zakona o upravnim sporovima, jer je cijenio da akt koji se tužbom osporava nije upravni akt.

Odredbom člana 8. stav 1. Zakona o upravnim sporovima propisano je da se upravni spor može voditi samo protiv upravnog akta, a stavom 2. istog člana da je upravni akt u smislu tog Zakona akt kojim nadležni organ iz člana 4. Zakona o upravnim sporovima rješava o izvjesnom pravu ili obavezi pojedinca ili pravnog lica u nekoj upravnoj stvari.

U konkretnom slučaju osporeni akt tuženog o imenovanju člana Upravnog odbora Kantonalne javne ustanove ..., iako je donesen u formi rješenja od strane organa uprave, nije upravni akt, jer istim nije rješavano o izvjesnom pravu ili obavezi građana ili pravnih lica u nekoj upravnoj stvari. Naime, imenovanje i razrješenje članova upravnog odbora u svim slučajevima vrše organi koji su propisima ovlašteni da ih imenuju, rukovodeći se pri tome načelom cjelishodnosti, neovisno o kakvim se preduzećima-pravnim licima radi, pa ti akti (o imenovanju i razrješenju) kao što su odluke, rješenja i slično, nisu upravni akti u smislu citiranih odredbi Zakona o upravnim sporovima, jer se ne radi o upravnoj stvari, kao jednom od bitnih sadržajnih elemenata upravnoga akta, zbog čega se protiv takvih akata ne može voditi upravni spor.

Pri tome je prvostepeni sud u uvodu pobijanog rješenja pravilno označio odluku tuženog čije je poništenje traženo podnošenjem tužbe, a u obrazloženju je očiglednom omaškom navedeno da se radi o odluci o razrješenju vršioca dužnosti člana Upravnog odbora KJU ..., što nije od uticaja na zakonitost pobijanog rješenja, jer je pravilan stav prvostepenog suda da osporena odluka tuženog ne predstavlja upravni akt u smislu Zakona o upravnim sporovima.

Što se tiče navoda zahtjeva o povredi odredbi Zakona o upravnom postupku, Zakona o upravnim sporovima i Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, ovi se navodi pokazuju neosnovanim jer u konkretnom slučaju (prilikom odbačaja tužbe iz razloga što osporeno rješenje nije upravni akt) nije ni dolazila u obzir primjena ovih odredbi.

Iz navedenih razloga, ovaj Sud je na osnovu člana 46. stav 1. Zakona o upravnim sporovima zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke odbio, jer je prvostepeni sud prilikom donošenja osporenog rješenja pravilno primijenio odredbe člana 25. stav 1. tačka 2. navedenog Zakona i pravilno tužbu odbacio.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH, broj: 09 0 U 016274 12 Uvp od 14.07.2016. godine)

49.

Član 24. stav 2. ZUS-a

POZIVANJEM TUŽITELJA DA U OSTAVLJENOM ROKU UREDI TUŽBU SE RADI O SUDSKOM, A NE ZAKONSKOM ROKU SA PREKLUZIVNIM POSLJEDICAMA, PA SE NE MOŽE TUŽBA IZ TOG RAZLOGA ODBACITI, JER JE NAKON PROTEKA TOG ROKA DOSTAVLJEN UREDAN ZAHTJEV I TO PRIJE DONOŠENJA ODLUKE.

Iz obrazloženja:

Rješenjem Kantonalnog suda u Bihacu broj: 01 0 U 006965 12 U od 28.08.2012. godine odbačena je tužiteljeva tužba kao neuredna.

Protiv navedenog rješenja tužitelj je, po punomoćniku, podneskom nazvanim žalba osporio zakonitost donesenog rješenja iz razloga povrede odredbi Zakona o upravnim

sporovima, te pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja navodeći da je blagovremeno u ostavljenom roku dostavio podnesak u kome je dostavio svu traženu dokumentaciju u još jednom primjerku, koji je uputio sudu putem preporučene pošiljke ... godine, pa je predložio da se rješenje ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno rješavanje.

U odgovoru na zahtjev za vanredno preispitivanje tuženi je predložio da se zahtjev odbije.

Rješavajući po navedenom podnesku u skladu sa odredbama člana 40. i 41. Zakona o upravnim sporovima ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj 9/05) kojim je propisano da se protiv odluke donesene u upravnom sporu ne može izjaviti žalba već se može podnijeti zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke, ovaj Sud je na osnovu člana 45. navedenog Zakona ispitao zakonitost pobijanog rješenja u granicama zahtjeva i povrede propisa iz člana 41. stav 2. tog Zakona, pa je odlučio kao u izreci presude iz slijedećih razloga:

Iz obrazloženja pobijanog rješenja i stanja spisa proizilazi da je prvostepeni sud prilikom prethodnog ispitivanja tužbe cijenio da je ista neuredna, jer su tužba i prilozi dostavljeni samo u 1 (jednom) primjerku, zbog čega je rješenjem od 03.08.2012. godine, shodno odredbi člana 24. stav 1. Zakona o upravnim sporovima, pozvao tužitelja da u roku od 8 (osam) dana, od dana prijema rješenja, ukloni nedostatke tužbe sa upozorenjem na posljedice koje će nastati u slučaju nepostupanja po traženju suda. Obzirom da je tužitelj dopis suda primio dana 13.08.2012. godine, te kako je rok za uklanjanje nedostataka tužbe isticao dana 21.08.2012. godine, prvostepeni sud je pobijanim rješenjem od 28.08.2012. godine cijenio da su ispunjeni uslovi iz člana 24. stav 2. Zakona o upravnim sporovima primjenom kojeg člana je tužbu odbacio kao neurednu.

Međutim, ovakav zaključak prvostepenog suda je pogrešan i u suprotnosti je, kako sa zakonskom odredbom primjenom koje je osporeno rješenje donijeto, tako i sa stanjem spisa.

Naime, odredbom člana 24. stav 2. Zakona o upravnim sporovima propisano je da, ako tužitelj u ostavljenom roku ne ukloni nedostatke tužbe, a oni su takvi da sprječavaju rad suda, sud će rješenjem odbaciti tužbu kao neurednu. Iz stanja spisa predmeta se vidi da je u momentu donošenja osporenog rješenja (28.08.2012. godine) sud imao dostavljenu uređenu tužbu (koja je čak predata na PTT službu unutar ostavljenog roka od 8 dana) iz čega proizilazi da nisu bili ispunjeni uslovi iz stava 2. člana 24. navedenog Zakona jer tužba u momentu donošenja rješenja nije sadržavala nedostatke koji bi sprječavali rad suda. Osim prednjeg pogrešan je zaključak suda da je protekom roka od 8 (osam) dana, koji rok je sud sam odredio, tužitelj propustio mogućnost preduzimanja konkretne radnje tj. uređenja tužbe. Ovo iz razloga što se u ovakvim slučajevima ne radi o zakonskim - prekluzivnim rokovima protekom kojih prestaje određeno pravo, kada bi se podnesak smatrao neblagovremenim jer je podnesen po proteku propisanog roka, već o rokovima koji nisu prekluzivne prirode, nego ih sud, shodno svom nahođenju, i okolnostima slučaja, sam određuje, a pri tome ih može ponoviti, pa u određenim okolnostima i produžiti.

Prema tome, kako je pobijana sudska odluka donijeta uz povrede federalnog zakona o postupku koja je mogla biti od uticaja na rješenje stvari, ovaj Sud je primjenom člana 46. stav 1. 2. i 3. Zakona o upravnim sporovima osporeno rješenje ukinuo i predmet vratio Kantonalnom sudu u Bihaću na ponovno rješavanje po tužbi.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije BIH, broj: 01 0 U 006965 12 Uvp od 15.09.2016. godine)

50.

Član 36. stav 1. i 2. i član 39. Zakona o upravnim sporovima

U PRESUDI SE MORAJU OCIJENITI SVI NAVODI TUŽBE I DATI JASNI RAZLOZI ZBOG KOJIH SUD NALAZI DA SU NAVODI TUŽBE OSNOVANI ILI NEOSNOVANI.

Iz obrazloženja:

Presudom Kantonalnog suda u Bihaću broj: 01 0 U 006309 11 U od 22.08.2013. godine, odbijena je kao neosnovana tužba tužitelja, podnesena protiv rješenja tuženog organa, broj i datum navedeni u uvodu ove presude, kojim je odbijena kao neosnovana njihova žalba izjavljena protiv rješenja Općinskog načelnika Općine ... broj: .. od ... godine. Tim prvostepenim rješenjem odbijen je zahtjev tužitelja za priznanje prava vlasništva na uzurpiranom zemljištu označenom po starom premjeru kao k.č. ... oranica površine ... m², uknjiženom u zk. ul. br. ... KO ... (tačka 1. dispozitiva); tužitelju kao uzurpantu naloženo da narednog dana od dana konačnosti ovog rješenja napusti uzurpirano zemljište opisano u tački 1. (tačka 2. dispozitiva), kao i da će se ovo rješenje izvršiti prinudnim putem ukoliko uzurpant u datom roku ne izvrši naznačenu obavezu (tačka 3. dispozitiva).

Zahtjevom za vanredno preispitivanje sudske odluke tužitelj je osporio zakonitost navedene presude prvostepenog suda zbog povrede federalnog zakona i povrede federalnog zakona o postupku koja je mogla biti od uticaja na rješenje stvari, navodeći da su upravni organi i prvostepeni sud odlučivali izvan zahtjeva stranke i da su dio njegove nekretnine pretvorili u državno vlasništvo, pa ukoliko prvostepena presuda ne bi bila ukinuta, a rješenje upravnog organa provedeno, on bi bio deposediran sa zemljišta čiji je suvlasnik sa dijelom od 1/4. Predložio je da se njegov zahtjev uvaži, pobijana presuda ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno odlučivanje.

U odgovoru na zahtjev tuženi je predložio da se zahtjev odbije kao neosnovan.

Sud je na osnovu člana 45. Zakona o upravnim sporovima („Službene novine Federacije BiH“, broj: 9/05) ispitao zakonitost pobijane presude u granicama zahtjeva i povrede propisa iz člana 41. stav 2. tog Zakona, pa je odlučio kao u izreci presude iz sljedećih razloga:

Prvostepeni sud je prilikom odlučivanja presudom odbio tužbu tužitelja kao neosnovanu na osnovu odredaba člana 36. stav 1. i 2. Zakona o upravnim sporovima. U obrazloženju pobijane presude prvostepeni sud obrazlaže da su određeni navodi iz tužbe neosnovani, a pored toga istovremeno navodi i koji navodi tužbe su osnovani i konačno zaključuje da je tužba tužitelja neosnovana, zbog čega je istu odbio, jer je osporeno rješenje pravilno i zakonito.

Ovaj sud nalazi da je pobijana presuda donesena uz povredu odredaba Zakona o upravnim sporovima, a iz razloga što se iz sadržaja izreke i obrazloženja pobijane presude ne može utvrditi zbog čega je donesena ovakva odluka suda koja je kontradiktorna obrazloženju. Ukoliko je prvostepeni sud našao da su neki tužbeni navodi osnovani, a drugi nisu, tužbu nije mogao odbiti kao neosnovanu, pogotovo ne bez jasnog obrazloženja zbog čega je to učinio. Prvostepeni sud je odlučio da tužbu odbije kao neosnovanu primjenom člana 36. stav 1. i 2. Zakona o upravnim sporovima, na koje odredbe se pozvao u svojoj presudi, a u skladu sa odredbom člana 39. stav 1. istog Zakona u presudi je morao cijeniti sve navode tužbe i dati jasne razloge zbog kojih nalazi da su navodi tužbe neosnovani odnosno osnovani, a to znači da se u presudi o svakom tužbenom navodu daje ocjena njegove činjenične ili pravne osnovanosti, tako da bude jasno zašto je određen navod iz tužbe usvojen ili ne. Međutim, iz obrazloženja pobijane presude proizilazi da je prvostepeni sud ocijenio da su pojedini navodi tužbe, koji se odnose na primjenu materijalnog prava i utvrđeno činjenično stanje, osnovani, a pojedini neosnovani, iz čega bi proizilazilo da je tužba osnovana samo djelimično u kom slučaju bi izrekom presude upravni akt trebalo poništiti samo u dijelu u kome ga je sud ocijenio nezakonitim, a u odnosu na dio za koji ocijeni da je upravni akt zakonit, odbiti tužbu kao neosnovanu. U odnosu na bitne navode iz tužbe presuda ne sadrži valjano obrazloženje zbog čega se njena zakonitost na pouzdan način ne može ispitati. Postupajući na prednji način prvostepeni sud je svoju odluku učinio nejasnom, i bez jasnih razloga o tužbenim navodima, što je suprotno pravilima postupka u upravnom sporu.

Iz navedenih razloga, ovaj sud je na osnovu člana 46. stav 2. Zakona o upravnim sporovima odlučio kao u izreci ove presude, da bi u ponovnom postupku prvostepeni sud u skladu sa zakonom i primjedbama ovog suda dao određenu i jasnu ocjenu navoda tužbe i tek nakon takve pravilne ocjene u obrazloženju presude, donio pravilnu i zakonitu odluku.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH, broj: 01 0 U 006309 14 Uvp od 10.06.2016. godine)

51.

Član 61. stav 1. i 2. Zakona o građevinskom zemljištu

UPRAVNI SPOR SE MOŽE VODITI SAMO PROTIV UPRAVNOG AKTA, TE AKO JE OSPORENO RJEŠENJE DONIJETO OD STRANE OPĆINSKOG VIJEĆA, KOJIM SE ODBIJA ZAHTEJ STRANKE ZA DODJELJIVANJE GRAĐEVINSKOG ZEMLJIŠTA, NE RADI SE O UPRAVNOM AKTU, NEGO AKTU RASPOLAGANJA.

Iz obrazloženja:

Presudom Kantonalnog suda u Zenici broj: 04 0 U 004154 12 U od 30.05.2012. godine, je odbijena tužba tužitelja kojom su osporavali zakonitost rješenja tuženog broj: ... od ... godine. Ovim rješenjem je odbijen zahtjev tužitelja za ustupanje građevinskog zemljišta na parcelama označenim kao kč. ..., k.č. ... i ... KO Z. .

Tužitelji su protiv navedene presude prvostepenog suda podnijeli zahtjev za vanredno preispitivanje zbog povrede federalnog zakona. U zahtjevu ističu da su paralelno sa ovim zahtjevom, postavili zahtjev i za legalizaciju poslovnih prostora, pa da je dokaz, izvještaj Službe za upravu geodetskih, imovinsko-pravnih poslova i urbanizam u kojem je pribavljen izvještaj Odsjeka za urbanizam se odnosio na taj predmet, a ne ovaj kojim tužitelji traže ustupanje građevinskog zemljišta u smislu člana 61. Zakona o građevinskom zemljištu, pa je predloženo da se zahtjevu udovolji i prvostepena presuda ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovni postupak.

U odgovoru na zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke tuženi je predložio da se isti odbije kao neosnovan.

Ovaj sud je na osnovu člana 45. Zakona o upravnim sporovima („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj 9/05) ispitao pobijanu presudu u granicama zahtjeva i povreda propisa iz člana 41. ovog zakona navedenih u zahtjevu, pa je odlučio kao u izreci ove presude iz slijedećih razloga:

Iz obrazloženja pobijane presude proizilazi da je prvostepeni sud na osnovu činjeničnog stanja utvrđenog u upravnom postupku došao do zaključka da je tuženi u pravilno provedenom postupku, a pravilnom primjenom odredbi Zakona o građevinskom zemljištu u Federaciji Bosne i Hercegovine došao do zaključka da je zahtjev tužitelja za ustupanje predmetnog građevinskog zemljišta neosnovan, te da je tuženi pravilno postupio kada je taj zahtjev odbio, jer tužitelji ne ispunjavaju uvjete predviđene odredbom člana 61. Zakona o građevinskom zemljištu.

Odredba člana 61. Zakona o građevinskom zemljištu Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine F BiH“, broj: 67/05) glasi:

„Na građevinskom zemljištu u državnoj svojini na kojem je izgrađena zgrada bez prava korišćenja zemljišta radi građenja za koju se može naknadno izdati odobrenje za građenje po odredbama Zakona o prostornom uređenju, općinsko vijeće će utvrditi pravo vlasništva u korist graditelja, odnosno njegovog pravnog sljednika, uz obavezu plaćanja naknade za dodijeljeno građevinsko zemljište na korišćenje i za uređenje građevinskog zemljišta.

Prije utvrđivanja prava vlasništva u skladu sa ovim članom, nadležni općinski organ uprave će raspraviti imovinsko-pravne odnose.“

Prema tome, odredbom člana 61. citiranog zakona propisano je da će općinsko vijeće na građevinskom zemljištu u državnoj svojini, na kojem je izgrađena zgrada bez prava korištenja zemljišta radi građenja, za koje se naknadno može izdati odobrenje za građenje po odredbama Zakona o prostornom uređenju utvrditi pravo vlasništva u korist graditelja, ali nakon što raspravi imovinsko pravne odnose. Obzirom na to da je izdavanje odobrenja za gradnju pored, Zakona o prostornom uređenju, regulisano i Zakonom o gradnji Zeničko-dobojskog kantona, pri odlučivanju o predmetnom zahtjevu bilo je neophodno voditi računa i o tome da li su za izdavanje naknadnog odobrenja za gradnju objekta na predmetnom zemljištu bili ispunjeni uvjeti propisani tim zakonom, pa je pri tome, i u toku postupka utvrđeno da se radi o privremenim objektima i da regulacionim planom nije predviđeno postojanje tih objekata.

Odredbama člana 8. stav 1. Zakona o upravnim sporovima ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj: 9/05) je propisano da se upravni spor može voditi samo protiv upravnog akta, a upravni akt u smislu ovog zakona jeste akt kojim nadležni organ iz člana 4. tog zakona (pod kojim pojmom se podrazumijevaju organi uprave i upravne ustanove Federacije i kantona, gradonačelnik i općinski načelnik i gradske i općinske službe za upravu kao i institucije koje imaju javna ovlaštenja kada u vršenju javnih ovlaštenja rješavaju u upravnim stvarima), rješava o izvjesnom pravu ili obavezi pojedinca ili pravnog lica u nekoj upravnoj stvari. Prema odredbama člana 25. stav 1. tačka 2 istog zakona, propisano je da će nadležni sud rješenjem odbaciti tužbu ako utvrdi da akt koji se tužbom osporava nije upravni akt (član 8. stav 1.).

U konkretnom slučaju i po ocjeni ovog suda nisu ispunjene navedene zakonske pretpostavke za pokretanje upravnog spora. Naime, osporeni akt tuženog je akt kojim se odbija zahtjev tužitelja za dodjelu-ustupanje građevinskog zemljišta i isti akt predstavlja akt raspolaganja (neposredna pogodba, a ne provedeni konkurs), pa se kao takav ne može smatrati upravnim aktom, nego aktom poslovanja-raspolaganja i kao takav ne može se pobijati u upravnom sporu

Prema tome, Upravni spor se može voditi samo protiv upravnog akta, a osporeno rješenje je donijeto od strane Općinskog vijeća, a po zahtjevu stranke-tužitelja za dodjelu-ustupanje građevinskog zemljišta, ne na osnovu konkursa, pa se ne radi o upravnom aktu, nego o aktu raspolaganja Općine, a protiv takvih akata se ne može voditi upravni spor

Tačno je da je Općinsko vijeće prilikom donošenja takve odluke dalo mogućnost vođenja upravnog spora kroz svoju pouku, ali taj nedostatak nema karakter bitne povrede pravila postupka i ne može imati za posljedicu niti poništenje rješenja, niti mogućnost samog vođenja upravnog spora, jer je pravni značaj i pravna posljedica ista, pa taj nedostatak uopće ne mijenja ovu pravnu situaciju.

Prema tome, kako je presuda prvostepenog suda donesena uz povrede pravila federalnog zakona o postupku, koja su mogla biti od uticaja na rješenje stvari, to je ovaj sud na osnovu člana 46. stav 1. i 2. Zakona o upravnim sporovima, zahtjev tužitelja za vanredno preispitivanje sudske odluke uvažio, pobijanu presudu preinačio i tužbu odbacio.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije BIH, broj: 04 0 U 004154 12 Uvp od 11.02.2016. godine)

52.

Član 41. stav 1. Zakona o upravnim sporovima

ODLUKA SUDA U FORMI OBAVIJESTI, A KOJOM SE OKONČAVA SUDSKI POSTUPAK, IMA SE SMATRATI ODLUKOM PO ODREDBI ČLANA 41. STAV 1. ZAKONA O UPRAVNIM SPOROVIMA, KOJOM JE PO PODNESENOJ TUŽBI

PRAVOSNAŽNO NEGATIVNO ODLUČENO, PA JE PROTIV TAKVE ODLUKE DOZVOLJENO IZJAVLJIVANJE ZAHTJEVA ZA VANREDNO PREISPITIVANJE SUDSKE ODLUKE.

Iz obrazloženja:

Aktom-obavjesti Kantonalnog suda u Mostaru, broj: 07 0 U 009627 14 U od 14.08.2014. godine, tužiteljici je vraćena tužba u upravnom sporu podnesena protiv osporenog rješenja tuženog, broj i datum navedeni u uvodu ovog rješenja, zbog neplaćanja sudske takse, a na osnovu člana 4. stav 1. Zakona o sudskim taksama sa tarifom ("Službene novine Hercegovačko-neretvanskog kantona", br. 4/09 i 2/13).

Protiv navedene obavjesti prvostepenog suda tužiteljica je podnijela zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke, iz razloga detaljno navedenih u obrazloženju zahtjeva, sa prijedlogom da se zahtjev uvaži, pobijana obavjest ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno rješavanje.

Ovaj sud je odlučio kao u izreci rješenja iz slijedećih razloga:

Članom 17. stav 1. Zakona o parničnom postupku ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", br. 53/03, 73/05 i 19/06), koji se primjenjuje shodno odredbi člana 55. Zakona o upravnim sporovima ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj: 9/05), propisano je da svaki sud tokom cijelog postupka, po službenoj dužnosti pazi na svoju stvarnu nadležnost.

Nadalje, odredbom člana 41. stav 1. Zakona o upravnim sporovima, propisano je da protiv pravomoćne odluke kantonalnog suda donijete u upravnom sporu stranka može podnijeti zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke Vrhovnom sudu Federacije ili kantonalnom sudu. Kao kriterij za ocjenu nadležnosti suda kojem se može podnijeti ovo vanredno pravno sredstvo, u stavu 2. i 3. navedenog člana citiranog zakona, uzeta je povreda materijalnog zakona odnosno drugog materijalnog propisa zbog kojeg se pobija pravosnažna odluka kantonalnog suda, nezavisno od povrede pravila postupka (jer su pravila postupka gotovo uvijek propisana federalnim zakonom ili drugim federalnim propisom), pa prema tome kada je pravosnažna sudska odluka donesena uz primjenu federalnih materijalnih propisa i kada se zahtjevom za vanredno preispitivanje pobija zbog povrede tih propisa, zahtjev za vanredno preispitivanje te odluke podnosi se Vrhovnom sudu Federacije, putem kantonalnog suda, a kada je odluka donesena uz primjenu kantonalnih materijalnih propisa i pobija se zbog povrede tih propisa ili samo zbog povrede pravila federalnog zakona o postupku, zahtjev za vanredno preispitivanje te odluke podnosi se kantonalnom sudu koji je donio odluku.

Kako prema podacima iz spisa predmeta, a i sadržaja pobijanog akta-obavjesti od 14.08.2014. godine proizilazi da je tužiteljici tužba u upravnom sporu vraćena na osnovu člana 4. stav 1. Zakona o sudskim taksama sa tarifom i da zbog neplaćanja takse prvostepeni sud nije preduzimao nikakve daljnje pravne radnje, te da se predmet smatra završenim, to se po ocjeni ovog suda pobijana obavjest (bez obzira na formu u kojoj je donijeta), shodno članu 41. stav 1. Zakona o upravnim sporovima, ima smatrati odlukom (rješenjem) prvostepenog suda kojom je o podnesenoj tužbi pravosnažno negativno odlučeno.

Prema tome, obzirom da se u konkretnoj upravnoj stvari-poništanja određenih rješenja o izdatoj urbanističkoj saglasnosti i o izdatom odobrenju za dogradnju postojećeg stambenog objekta, te rušenju izgrađenog objekta nije rješavalo primjenom federalnih materijalnih propisa (tuženi organ se u osporenom rješenju pozvao na Zakon o građenju-"Službene novine Hercegovačko-neretvanskog kantona", broj 4/13, a prvostepeni sud na navedeni kantonalni Zakon o sudskim taksama sa tarifom), a zahtjevom za vanredno preispitivanje odluka prvostepenog suda se također ne pobija zbog povrede bilo kojeg federalnog materijalnog propisa, to je u skladu sa odredbama člana 41. stav 3. i člana 42. stav

3. i 4. Zakona o upravnim sporovima, kantonalni sud bio stvarno nadležan za rješavanje o podnesenom zahtjevu tužiteljice. Pri tome treba istaći da je Ustavni sud Bosne i Hercegovine u odluci broj U 16/14 od 24.09.2014. godine ("Službeni glasnik BiH", broj 99/14) utvrdio da član 4. Zakona o sudskim taksama sa tarifom ("Službene novine Hercegovačko-neretvanskog kantona", br. 4/09 i 2/13) nije u skladu sa članom II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i članom 6. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Na osnovu naprijed navedenog ovaj sud se, primjenom člana 41. stav 2. Zakona o upravnim sporovima, a u vezi sa članom 17. stav 1. Zakona o parničnom postupku, oglasio stvarno nenadležnim za postupanje po zahtjevu tužiteljice za vanredno preispitivanje sudske odluke, te je primjenom člana 20. stav 1. Zakona o parničnom postupku, ustupio predmet stvarno nadležnom Kantonalnom sudu u Mostaru na rješavanje o podnesenom zahtjevu.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH, broj: 07 0 U 009627 14 Uvp od 11.11.2016. godine)

53.

Član 223. stav 4. Zakona o upravnom postupku

KADA PRVOSTEPENI ORGAN DONESE ODLUKU NA OSNOVU FEDERALNOG ZAKONA, O ŽALBI NA TU ODLUKU STVARNO JE NADLEŽAN ISKLJUČIVO FEDERALNI ORGAN UPRAVE.

Iz obrazloženja:

Presudom Kantonalnog suda u Novom Travniku broj 06 0 U 004534 12 U od 20.04.2012. godine odbijena je tužiteljeva tužba podnesena protiv osporenog rješenja tuženog organa, broj i datum navedeni u uvodu ove presude, kojim je odbijena njegova žalba izjavljena protiv zaključka Službe ... Općine K., broj: ... od ... godine kojim je izvršena ispravka pojedinih parcela, a na katastarskim planovima i ispravka granica parcela tako što su u navedenim popisnim listama, odnosno katastarsko-knjižnim ulošcima površine parcela izmijenjene.

Protiv navedene presude prvostepenog suda tužitelj je podnio zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke zbog povrede federalnog zakona, odnosno Zakona o premjeru i katastru nekretnina; Zakona o upravnom postupku i Zakona o zemljišnim knjigama, a iz razloga detaljno navedenih i obrazloženih u zahtjevu. Predložio je da se zahtjev uvaži, pobijana presuda ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno odlučivanje.

U odgovoru na zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke tuženi organ i zainteresovano lice su predložili da se isti odbije.

Ovaj Sud je na osnovu člana 45. Zakona o upravnim sporovima ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj 9/05) ispitao zakonitost pobijane presude u granicama zahtjeva i povreda propisa iz člana 41. stav 2. tog Zakona, pa je odlučio kao u izreci presude iz slijedećih razloga:

Iz stanja upravnog spisa proizilazi da je prvostepeni organ - Služba ... Općine K. rješavala u postupku pokrenutom po zahtjevu zainteresovanog lica iz ovog upravnog spora B.M. i zaključkom broj: ... od ... godine izvršila ispravku pojedinih parcela, a na katastarskim planovima i ispravku granica parcela tako što su u navedenim popisnim listama, odnosno katastarsko-knjižnim ulošcima, površine parcela izmijenjene. Navedeni zaključak donesen je uz pozivanje na odredbu člana 217. stav 2. Zakona o upravnom postupku („Službene novine FBiH“ broj 2/98 i 48/99). Rješavajući po žalbi tužitelja izjavljenoj protiv navedenog zaključka prvostepenog organa, tuženi organ - Kantonalna uprava ... B. osporenim rješenjem od ... godine je žalbu tužitelja odbio kao neosnovanu, pozivajući se takođe na odredbu člana 217. stav 2.

Zakona o upravnom postupku, a rješavajući po tužiteljevoj tužbi, prvostepeni sud je poprimio utvrđenim da tuženi, a i prvostepeni organ nisu povrijedili zakon na štetu tužitelja kada su, osporenim rješenjem i navedenim zaključkom, odlučili o zahtjevu zainteresovanog lica u smislu navedene odredbe Zakona o upravnom postupku radi čega je, po ocjeni prvostepenog suda, tužiteljevu tužbu valjalo odbiti kao neosnovanu.

Međutim, odredbom člana 223. stav 4. Zakona o upravnom postupku ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj 2/98 i 48/99) propisano je da protiv prvostepenih rješenja (a i zaključaka) općinskog načelnika i gradonačelnika, odnosno općinskih i gradskih službi za upravu, koja su u upravnom postupku donesena na osnovu federalnog zakona ili drugog federalnog propisa, u drugom stepenu rješava nadležni federalni organ uprave iz odgovarajuće upravne oblasti, ako federalnim zakonom nije utvrđena nadležnost drugog organa.

Iz citirane zakonske odredbe jasno proizilazi da tuženi kantonalni organ uprave uopšte nije bio nadležan da rješava u ovoj upravnoj stvari, jer je o tužiteljevoj žalbi izjavljenoj protiv zaključka prvostepenog općinskog organa donesenog na osnovu federalnog zakona trebao rješavati isključivo nadležni federalni organ uprave. Zbog navedenog proizilazi da tuženi organ nije vodio računa o svojoj stvarnoj nadležnosti za rješavanje o izjavljenoj žalbi (koja je u ovoj stvari mogla biti utvrđena isključivo federalnim zakonom), čime je postupio protivno odredbi člana 24. stav 1. Zakona o upravnom postupku, kojom je propisano da svaki organ uprave u toku cijelog postupka pazi na svoju stvarnu i mjesnu nadležnost. Obzirom na navedeno i prvostepeni sud je pogrešno postupio kada je u meritumu odlučio o tužbi tužitelja podnesenoj protiv osporenog rješenja tuženog organa, jer nije vodio računa o zakonskim odredbama koje regulišu nadležnost organa za rješavanje o žalbi u upravnom postupku.

Iz navedenih razloga ovaj Sud je na osnovu člana 46. stav 2. Zakona o upravnim sporovima zahtjev tužitelja uvažio i pobijanu presudu preinačio tako što je tužbu uvažio, osporeno rješenje poništio i predmet dostavio stvarno nadležnoj Federalnoj upravi ... Federacije Bosne i Hercegovine Sarajevo na rješavanje po tužiteljevoj žalbi izjavljenoj protiv navedenog zaključka prvostepenog organa.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH, broj: 06 0 U 004534 12 Uvp 2 od 19.10.2016. godine)

54.

Član 33. stav 1. i član 27. stav 4. Zakona o upravnim sporovima

Član 382a stav 4. Zakona o parničnom postupku

KADA SE NE MOŽE RIJEŠITI UPRAVNA STVAR BEZ UPRAVNOG SPISA, A KOJI U TOM ČASU NIJE MOGUĆE PRIBAVITI, ISPUNJENI SU USLOVI ZA ZASTOJ POSTUPKA.

Iz obrazloženja:

Kod ovog suda, dana 18.11.2013 godine, zaprimljena je tužba (predata pošti dana 15.11.2012. godine) tužioca M.N. iz Č., koga zastupa punomoćnik S.G., advokat iz M., podnesena protiv rješenja tuženog Federalnog ministarstva ..., broj: ... od ... godine. Na osnovu člana 27. stav 1. i 2. Zakona o upravnim sporovima, ovaj sud je dopisom od 19.11.2013. godine predmetnu tužbu dostavio tuženom na odgovor uz napomenu da uz isti dostavi i kompletan spis predmeta, a sve u roku od 10 dana od dana prijema dopisa. Tuženi je, podneskom od ... godine dao odgovor na tužbu u kojem je predložio da se tužba odbije kao neosnovana, jer je po njihovoj ocjeni, osporeno rješenje od ... godine pravilno i na zakonu zasnovano. Pri tome, posebno je naglašeno da uz dati odgovor nisu u mogućnosti dostaviti i kompletan spis predmeta, jer se isti nalazi u Inspektoratu u S. od ... godine.

Dopisima ovoga Suda od 04.11.2014. godine i 19.11.2015. godine od tuženog je ponovo traženo dostavljanje predmetnog spisa radi rješavanja ove upravne stvari, pri čemu je tuženi isti razlog nedostavljanja spisa ponovio i u narednim svojim odgovorima od ... i ... godine.

Na osnovu člana 33. stav 1. Zakona o upravnim sporovima ("Službene novine Federacije BiH", broj: 9/05) sud rješava spor, po pravilu, na podlozi činjenica koje su utvrđene u upravnom postupku, radi čega je neophodno da tužena strana pošalje sudu sve spise koji se odnose na predmet (član 27. stav 3. citiranog zakona). Istim stavom navedenog člana je propisano da, ako tužena strana u datom roku ne pošalje spise predmeta ili ako izjavi da ih ne može poslati, sud može riješiti stvar i bez spisa ako se tužbom pobija osporeni akt samo iz razloga pogrešne primjene materijalnog prava.

Međutim, osporeni akt, odnosno rješenje tuženog od ... godine pobija se i iz drugih razloga (član 27. stav 4. Zakona o upravnim sporovima) zbog čega ovaj Sud nije mogao stvar riješiti bez upravnog spisa, čije dostavljanje kod navedenih okolnosti nije bilo moguće obezbijediti, već je na osnovu člana 382a. Zakona o parničnom postupku („Službene novine Federacije BiH“; broj: 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15), koji se primjenjuje shodno odredbama člana 55. Zakona o upravnim sporovima, zastao sa postupkom u ovoj upravnoj stvari i to na neodređeno vrijeme.

U skladu sa stavom 4. člana 382a. Zakona o parničnom postupku, sud će nastaviti postupak po službenoj dužnosti čim prestanu razlozi koji su izazvali zastoj postupka, odnosno kada tuženi pribavi i dostavi ovom sudu kompletan upravni, ili, eventualno, u zakonom propisanom postupku rekonstruisani upravni spis, na koji način bi prestao razlog koji je izazvao zastoj postupka.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije BIH, broj: 70 0 U 004350 13 U od 03.11.2016. godine)

55.

Član 5. Zakona o upravnim sporovima

Član 43. stav 3. Zakona o poreznoj upravi Federacije BIH

Član 19. stav 2. Zakona o parničnom postupku

SUD SE NE MOŽE PO SLUŽBENOJ DUŽNOSTI PROGLASITI MJESNO NENADLEŽNIM U UPRAVNOM SPORU ZA KOJI JE PROPISANA ISKLJUČIVA MJESNA NADLEŽNOST DRUGOG SUDA POSLIJE DOSTAVLJANJA ODGOVORA NA TUŽBU, JER JE ODREDBOM ČLANA 19. STAV 2. ZAKONA O PARNIČNOM POSTUPKU TA MOGUĆNOST PROPISANA SAMO DO PODNOŠENJA ODGOVORA NA TUŽBU.

Iz obrazloženja:

Rješenjem broj: 09 0 U 016769 12 U od 05.11.2013.godine Kantonalni suda u Sarajevu oglasio se mjesno nenadležnim za postupanje u ovom upravnom sporu, te po pravosnažnosti rješenja spis dostavio stvarno i mjesno nadležnom Kantonalnom sudu u Tuzli smatrajući da je taj sud mjesno nadležan za postupanje u ovom predmetu. Iz obrazloženja rješenja proizilazi da je tužilac tužbom osporio zakonitost rješenja tuženog, broj i datum naveden u uvodu ovog rješenja, kojim je odbijena njegova žalba izjavljena protiv rješenja prvostepenog organa Porezne uprave-Kantonalni ured T. broj: ... od ... godine, kojim je odbijena žalba tužiocu izjavljena protiv rješenja istog organa broj: ... od ... godine. Tim rješenjem tužiocu je naložena prinudna naplata javnih prihoda u iznosu od ... KM. Kako je donosilac prvostepenog akta u ovoj upravnoj stvari Porezna uprava Kantonalni ured T. sud se pozvao na odredbu člana 5.

Zakona o upravnim sporovima i primjenom člana 19. Zakona o parničnom postupku proglasio se mjesno nenadležnim za postupanje po tužbi tužioca.

Pismenim podneskom broj: 03 0 U 015763 16 U od 04.11.2016. godine Kantonalni sud u Tuzli izazvao je sukob mjesne nadležnosti sa Kantonalnim sudom u Sarajevu. U podnesku se poziva na odredbe člana 19. stav 2. Zakona o parničnom postupku, te navodi da Kantonalni sud u Sarajevu nije imao valjan pravni osnov da se po službenoj dužnosti oglasi mjesno nenadležnim, jer je rješenje donio nakon što je od tužene strane zatražio i pribavio odgovor na tužbu. Smatra da je za postupanje po tužbi nadležan Kantonalni sud u Sarajevu, pa predlaže da Vrhovni sud Federacije BiH kao nadležni sud riješi predmetni sukob nadležnosti na način da poništi rješenje Kantonalnog suda u Sarajevu i za suđenje u ovom upravnom sporu odredi Kantonalni sud u Sarajevu.

Rješavajući o izazvanom negativnom sukobu mjesne nadležnosti između Kantonalnog suda u Tuzli i Kantonalnog suda u Sarajevu ovaj sud je odlučio kao u izreci rješenja iz sljedećih razloga:

Prema odredbi član 19. stav 2. Zakona o parničnom postupku („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine”, broj 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15) sud se može proglasiti po službenoj dužnosti mjesno nenadležnim samo kad postoji isključiva mjesna nadležnost nekog drugog suda, ali najkasnije do podnošenja odgovora na tužbu.

Kantonalni sud u Sarajevu se proglasio mjesno nenadležnim rješenjem od 05.11.2013. godine nakon podnošenja i prijema odgovora tuženog na tužbu tužioca (... godine datum prijema odgovora na tužbu Kantonalnom sudu u Sarajevu).

Predmet ovog upravnog spora je prinudna naplata poreznih obaveza po osnovu dospjele porezne obaveze tužioca. Isključiva mjesna nadležnost u upravnim sporovima propisana je odredbom člana 5. Zakona o upravnim sporovima („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj 9/05), da upravne sporove rješava kantonalni sud i to prema sjedištu prvostepenog organa, odnosno njegove organizacijske jedinice, a odredbom člana 43. stav 3. Zakona o poreznoj upravi Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj 33/02, 28/04, 57/09, 40/10, 27/12, 7/13, 71/14 i 91/15) propisano je da nakon što poreznom obvezniku bude uručen nalog za plaćanje u skladu sa članom 3. stav 1. tačka (12) Zakona i ako porezna obaveza ostane neplaćena, rukovodilac nadležnog poreznog ureda donosi rješenje o pokretanju postupka prinudne naplate, a to rješenje dostavlja se poreznom obvezniku prije poduzimanja konkretnih mjera prinudne naplate.

S obzirom da je u ovom upravnom sporu propisana isključiva mjesna nadležnost drugog suda, Kantonalni sud u Sarajevu se nije mogao po službenoj dužnosti proglasiti mjesno nenadležnim za postupanje u ovom upravnom sporu poslije dostavljenog odgovora tuženog na tužbu tužioca, jer je odredbom člana 19. stav 2. Zakona o parničnom postupku ta mogućnost propisana samo do podnošenja odgovora na tužbu.

Stoga je shodnom primjenom člana 22. stav 4. Zakona o parničnom postupku („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15) u vezi sa članom 55. Zakona o upravnim sporovima odlučeno kao u izreci rješenja.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH, broj: 03 0 U 015736 16 R od 17.11.2016. godine)

56.

Član 2. stav 1., član 14., član 25. stav 1. tačka 3. Zakona o upravnim sporovima

TUŽILAC, KAO PRAVNI SLJEDNIK RANIJEG DRUŠTVA, KOJE JE U UPRAVNOM POSTUPKU OBAVEZANO NA PLAĆANJE POREZNIH OBAVEZA, IMA AKTIVNU LEGITIMACIJU ZA PODNOŠENJE TUŽBE KOJOM SE POKREĆE UPRAVNI SPOR POD

ISTIM UVJETIMA KAO POJEDINAC ILI BILO KOJA PRAVNA OSOBA, ALI I DA UČESTVUJE U UPRAVNOM SPORU KOJI SE VODI IZMEĐU DRUGIH STRANAKA RADI ZAŠTITE SVOJIH PRAVA ILI PRAVNIH INTERESA, JER MU JE KAO PRAVNOM SLJEDNIKU POVRIJEĐENO NJEGOVO PRAVO I NEPOSREDNI LIČNI INTERES ZASNOVAN NA ZAKONU, PA SUD NE MOŽE TUŽBU ZAINTERESOVANOG LICA ODBACITI PRIMJENOM ČLANA 25. STAV 1. TAČKA 3. ZAKONA O UPRAVNIM SPOROVIMA.

Iz obrazloženja:

Rješenjem Kantonalnog suda u Bihaću broj: 01 0 U 006219 11 U od 21.10.2014. godine odbačena je tužba tužioca primjenom člana 25. stav 1. tačka 3. Zakona o upravnim sporovima, kojom je osporena zakonitost rješenja tuženog, broj i datum navedeni u uvodu presude. Tim rješenjem odbijena je žalba C.N. doo V.K. izjavljena protiv rješenja Porezne uprave Kantonalni ured B., Odsjek za inspeksijski nadzor broj: ... od ... godine, kojim je obavezan da izvrši uplatu poreznih obaveza po osnovu javnih prihoda u iznosu od ... KM i zateznih kamata u iznosu od ... KM.

Blagovremeno podnesenim zahtjevom za vanredno preispitivanje tužilac M.C. d.o.o. V.K. je osporio zakonitost rješenja prvostepenog suda zbog povrede pravila federalnog zakona o postupka. U zahtjevu navodi da je kao tužilac podnio tužbu prvostepenom sudu kao pravni sljednik C.N. d.o.o. V.K. iz razloga što je u međuvremenu došlo do promjene naziva društva, tako da se ne radi o dva subjekta kako to navodi sud u pobijanom rješenju. Kao dokaz da se radi o pravnom sljedniku C.N. d.o.o. V.K. uz tužbu je priloženo rješenje o registraciji Općinskog suda u Bihaću. Pravno dejstvo rješenja tuženog i prvostepenog organa, kojim je C.N. d.o.o. V.K. obavezan na plaćanje poreznih obaveza usmjereno je na tužioca, pa tužilac ima pravni interes da podnese tužbu. Predlaže da se zahtjev uvaži i pobijano rješenje ukine.

U odgovoru na zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke tuženi je naveo da ostaje kod navoda iz osporenog rješenja i predlaže da se zahtjev odbije kao neosnovan.

Ovaj sud je na osnovu člana 45. Zakona o upravnim sporovima („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj 9/05) ispitao pobijano rješenje u granicama zahtjeva i povreda propisa iz člana 41. ovog zakona navedenih u zahtjevu, pa je odlučio kao u izreci ove presude iz slijedećih razloga:

Iz obrazloženja pobijanog rješenja proizilazi da je tužilac podnio tužbu protiv rješenja tuženog organa, kojim je odbijena žalba poreznog obveznika C.N. d.o.o. V.K. izjavljena protiv rješenja prvostepenog organa, a kojim je C.N. d.o.o. V.K. obavezan da izvrši uplatu poreznih obaveza po osnovu javnih prihoda u navedenom iznosu. Sud je zaključio da pobijanim rješenjem tuženog, koje se tužbom pobija ne dira u pravo tužioca ili njegov neposredni lični interes zasnovan na zakonu (član 14. Zakona o upravnim sporovima), jer u upravnom postupku nije učestvovao kao pravni sljednik C.N. d.o.o. V.K. radi zaštite svojih prava ili pravnih interesa kao zainteresovano lice, pa je primjenom člana 25. stav 1. tačka 3. Zakona o upravnim sporovima odbacio tužbu tužioca.

Ovaj sud nalazi da je prvostepeni sud pogrešno postupio kada je pobijanim rješenjem odbacio tužbu tužioca iz razloga koje je naveo u obrazloženju pobijanog rješenja. Iz podataka u spisu predmeta proizilazi da je tužilac uz tužbu priložio rješenje o registraciji Općinskog suda u Bihaću broj: 017-0-Reg-10-000574 od 11.01.2010. godine, kojim su u sudski registar, kod subjekta upisa DOO M.C. V.K. upisani podaci o promjeni firme i sjedišta društva, dopuni djelatnosti i promjeni lica ovlaštenog za zastupanje društva, a koje je ranije poslovalo pod firmom d.o.o C.N. V.K.. Prema tome, tužilac kao pravni sljednik ranijeg društva koje je u upravnom postupku obavezano na plaćanje poreznih obaveza kao zainteresovano lice ima aktivnu legitimaciju s obzirom da je u konkretnom slučaju, kao pravnom sljedniku povrijeđeno

njegovo pravo i neposredni lični interes zasnovan na zakonu (član 2. stav 1. Zakona o upravnim sporovima). Prema definiciji zainteresovanog lica, ono ima aktivnu legitimaciju za podnošenje tužbe kojom se pokreće upravni spor pod istim uvjetima kao pojedinac ili bilo koja pravna osoba (član 2. stav 1. i član 14. Zakona o upravnim sporovima), ali i da učestvuje u upravnom sporu koji se vodi između drugih stranaka radi zaštite svojih prava ili pravnih interesa, što proizilazi iz ostalih odredaba Zakona o upravnim sporovima, kojima su regulisana procesna prava zainteresovanih lica i obaveza tužioca i suda prema njima. Da tužilac kao pravni sljednik ranijeg društva, koje je u upravnom postupku obavezano na plaćanje poreznih obaveza ima aktivnu legitimaciju, jer mu je kao pravnom sljedniku povrijeđeno njegovo pravo i neposredni lični interes zasnovan na zakonu proizilazi i iz rješenja kojim se pokreće postupak prinudne naplate protiv tužioca, a rješenjem prvostepenog suda broj: 01 0 U 006219 11 U od 20.01.2011. godine (vjerovatno se radi o 2012. godini) uvažen je zahtjev tužioca M.C. d.o.o. V.K. za odgodu izvršenja upravnog akta protiv kojeg je podnesena tužba (dana 02.11.2011. godine) u ovom upravnom sporu do donošenja sudske odluke. Prema tome, prvostepeni sud je u postupku odgode izvršenja upravnog akta od 20.09.2011. godine priznao tužiocu aktivnu legitimaciju za podnošenje zahtjeva za odgodu, a kada je rješavao tužbu tužioca istu je rješenjem odbacio primjenom člana 25. stav 1. tačka 3. Zakona o upravnim sporovima.

Kako u ovom slučaju prvostepeni sud nije mogao primjenom člana 25. stav 1. tačka 3. Zakona o upravnim sporovima odbaciti tužbu tužioca iz razloga navedenih u pobijanom rješenju, ovaj sud je primjenom člana 46. stav 2. i 3. istog zakona odlučio kao u izreci presude, da bi u ponovnom postupku prvostepeni sud odlučio o tužbi tužioca i donio odluku u meritumu cijeneći zakonitost osporenog rješenja u granicama zahtjeva iz tužbe i u granicama zakonskih razloga koje je tužilac naveo u tužbi.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH, broj: 01 0 U 006219 15 Uvp od 13.10.2016. godine)

57.

Član 14. Zakona o komunalnim djelatnostima

Član IV.C.11. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine

ODLUKA O KOMUNALNOJ NAKNADI, KOJA JE DONESENA NA OSNOVU ČLANA 14. REPUBLIČKOG ZAKONA O KOMUNALNIM DJELATNOSTIMA, OSTAJE NA SNAZI SVE DOK USTAVNI SUD FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE, U POSTUPKU OCJENJIVANJA USTAVNOSTI POKRENUTOM NA ZAHTJEV OVLAŠTENOG PODNOSIOCA, NE DONESE PRESUDU DA ODLUKA NIJE U SKLADU SA USTAVOM.

Iz obrazloženja:

Presudom Kantonalnog suda u Novom Travniku broj: 06 0 U 004744 12 U od 30.04.2012. godine odbijena je tužba tužioca podnesena protiv rješenja tuženog, broj i datum navedeni u uvodu ove presude, kojim je odbijena njegova žalba izjavljenoj protiv rješenja Službe za ... općine D. broj: ... od ... godine. Tim prvostepenim rješenjem tužiocu, kao vlasniku podzemnih instalacija (optičkog kabla) na području općine D., utvrđena je obaveza plaćanja komunalne naknade za period od ... do .. godine u mjesečnom iznosu od ... KM, odnosno u ukupnom iznosu ... KM (zaključkom o ispravci greške broj: ... od .. godine ispravljena je greška u računanju ukupnog iznosa, koji je u rješenju iznosio ... KM).

Blagovremeno podnesenim zahtjevom za vanredno preispitivanje sudske odluke tužilac je osporio zakonitost pobijane presude zbog povrede zakona i povrede pravila postupka. U

zahtjevu navodi da je prvostepeni sud u pobijanoj presudi pogrešno utvrdio da je osporeno rješenje od ... godine, odnosno Odluka o komunalnoj naknadi Općinskog vijeća D. broj: ... od ... godine u skladu članom 14. i 15. Zakona o komunalnim djelatnostima. Smatra da se ne može suprotno Zakonu o komunalnim djelatnostima proizvoljno nametati obaveza plaćanja komunalne naknade vlasnicima instalacija, jer instalacije nisu pomenute u tom Zakonu, niti je dužina metra predviđena kao obračunska jedinica, kako je to predviđeno Odlukom. Ukazuje na povredu člana 7. i 8. Zakona o upravnom postupku, jer stranci nije data mogućnost da se izjasni o svim činjenicama i okolnostima koje su važne za donošenje rješenja. Ističe da je Kantonalni sud u skladu sa Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine trebao obustaviti postupak i predložiti predmet Ustavnom sudu koji bi odlučio o ustavnosti općinske Odluke o komunalnim naknadama. Predlaže da se zahtjev uvaži i pobijana presuda ukine ili da ovaj sud obustavi postupak i predloži predmet Ustavnom sudu.

U odgovoru na zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke koji je podnio u ime tuženog Predsjedatelj Općinskog vijeća, predloženo je da se zahtjev odbije kao neosnovan.

Ovaj sud je na osnovu člana 45. Zakona o upravnim sporovima („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj 9/05) ispitao pobijanu presudu u granicama zahtjeva i povreda propisa iz člana 41. ovog zakona navedenih u zahtjevu, pa je odlučio kao u izreci ove presude iz slijedećih razloga:

Prvostepeni sud je ocjenio da je tužilac pravilno obavezan na plaćanje komunalne naknade primjenom člana 2. stav 3. Odluke o komunalnoj naknadi Općinskog vijeća D. broj: ... od ... godine, koja je donesena na osnovu člana 14. Zakona o komunalnim djelatnostima („Službeni list SRBiH“, broj 20/90), pa je pobijanom presudom odbio tužbu kao neosnovanu, jer navodima tužbe nije dovedena u pitanje pravilnost i zakonitost osporenog rješenja tuženog.

Donošenjem pobijane presude prvostepeni sud, suprotno navodima iz zahtjeva za vanredno preispitivanje sudske odluke, nije povrijedio federalni zakon ili drugi federalni propis zbog čega je po ocjeni ovog suda zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke neosnovan, a iz razloga što se u konkretnom slučaju radi o upravnoj stvari utvrđivanje obaveze plaćanja komunalne naknade primjenom odredbe člana 2. stav 3. Odluke o komunalnoj naknadi Općinskog vijeća D. od ... godine, kojom je propisano da se komunalna naknada plaća i za nadzemne i podzemne instalacije (elektroinstalacije, telefonske instalacije, instalacije kablovskih operatera, plinovodne instalacije, toplovodne instalacije i druge slične instalacije), te primjenom odredbe člana 9. kojom je utvrđen način obračuna iznosa komunalne naknade za vlasnike podzemnih i nadzemnih instalacija i vrijednost obračunske jedinice-boda. Odredbom člana 6. stav 2. Odluke propisano je da su obveznici plaćanja komunalne naknade i vlasnici nadzemnih i podzemnih instalacija. U zahtjevu za vanredno preispitivanje sudske odluke, kao i u tužbi, tužilac osporava zakonitost Odluke Općinskog vijeća D., jer smatra da nije u skladu sa Zakonom o komunalnim djelatnostima. Odredbom člana 14. stav 1. Zakona o komunalnim djelatnostima, na osnovu kojeg je Općinsko vijeće D. donijelo Odluku o komunalnoj naknadi broj: ... od ... godine, propisano je da Skupština opštine (sada Općinsko vijeće) propisuje obavezu plaćanja komunalne naknade za korištenje objekata i uređaja zajedničke komunalne potrošnje, a odredbama člana 2. navedene su djelatnosti koje se u smislu ovog zakona smatraju kao djelatnosti od posebnog društvenog interesa. Odredbom člana 15. istog zakona propisano je da se komunalna naknada određuje prema jedinici izgrađene korisne površine (m²) za stambeni i poslovni prostor i objekte društvenog standarda.

Kako je tužiocu, kao vlasniku podzemnih instalacija (optičkog kabla), na osnovu utvrđenog činjeničnog stanja, (utvrđene dužine optičkog kabla od ... m), primjenom Odluke o komunalnoj naknadi, koja je na snazi, utvrđena mjesečna komunalna naknada i ukupan iznos komunalne naknade za 2012. godinu, neosnovani su navodi iz zahtjeva da se predmetna Odluka nije mogla primijeniti u konkretnom slučaju, jer nije u skladu sa Zakonom o komunalnim djelatnostima iz kojeg razloga je i predložio u tužbi da prvostepeni sud obustavi postupak i

predoči predmet Ustavnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine, da bi se ocijenila ustavnost Odluke o komunalnoj naknadi. Odluka o komunalnoj naknadi ostaje na snazi sve dok Ustavni sud Federacije Bosne i Hercegovine u postupku ocjenjivanja ustavnosti pokrenutom na zahtjev ovlaštenog podnosioca ne donese presudu da ova odluka nije u skladu sa Ustavom. Međutim, diskreciono pravo suda je da u skladu sa članom IV.C.11. Ustava Federacije ocjeni da li postoji osnov za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti pred Ustavnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine.

Prvostepeni organ je po skraćenom postupku riješio stvar neposredno (člana 139. Zakona o upravnom postupku -„Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj 2/98 i 48/99), jer je na osnovu člana 9. i 11. Odluke i rješenja o odobrenju za građenje Službe za ... općine D. broj: ... od ... godine, kojim je tužiocu odobreno građenje poslovnog objekta polaganja mreže optičkog kabela na dionici most na rijeci U. D.M.-T. u dužini od ... m, utvrđena dužina postavljenih instalacija, pa kako se radi o činjenici koja je utvrđena navedenim rješenjem nije bilo potrebe provoditi poseban ispitni postupak, zbog čega ovaj sud smatra da nije povrijeđeno načelo materijalne istine i načelo saslušanja stranke, na koje se povrede tužilac poziva u zahtjevu. Iz navedenih razloga i drugi navodi iz zahtjeva se ukazuju neosnovanim i nemaju uticaja na drugačije odlučivanje u ovoj upravnoj stvari.

S obzirom na navedeno, po ocjeni ovog suda zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke je neosnovan, pa je ovaj sud je primjenom člana 46. stav 1. Zakona o upravnim sporovima odlučio kao u izreci ove presude.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije BIH, broj: 06 0 U 004744 12 Uvp od 04.02.2016. godine)

58.

Član 8. stav 1. , 65. tačka 3. i 4. i član 252 stav 2. Zakona o upravnom postupku

AKO JE UPRAVNA STVAR OKONČANA RJEŠENJEM ORGANA KOJI NIJE ORGAN UPRAVE, TO RJEŠENJE NEMA KARAKTER UPRAVNOG AKTA, PA PRVOSTEPENI ORGAN TREBA DONIJETI ZAKLJUČAK KOJIM SE PODNESAK (PRIJEDLOG ZA OBNOVU POSTUPKA) ODBACUJE ZBOG NENADLEŽNOSTI.

Iz obrazloženja:

Presudom Kantonalnog suda u Sarajevu broj: 09 0 U 010258 10 U od 24.01.2014. godine uvažena je tužba tužioca, osporeno rješenje tuženog, broj i datum navedeni u uvodu ove presude i zaključak Službe ... S.G. S. broj: ... od ... godine se poništavaju i riješeno da se zahtjev za obnovu postupka odbacuje. Navedenim zaključkom prvostepenog organa odbačen je kao neblagovremen prijedlog tužioca za obnovu postupka koji je okončan rješenjem Komisije ... broj: ... od ... godine.

Blagovremeno podnesenim zahtjevom za vanredno preispitivanje sudske odluke tužilac je osporio zakonitost presude prvostepenog suda zbog povrede federalnog zakona i povrede federalnog zakona o postupku. Tužilac se poziva na odredbe člana 6. stav 1. i člana 22. Zakona o stambenim odnosima, te smatra da je Komisija za ... provela postupak na način da mu je onemogućila učešće u postupku, te da se ne radi samo o aktu raspolaganja kako navodi prvostepeni sud u pobijanoj presudi, nego je trebalo utvrditi da prvostepeni organ Služba za ... nije nadležan za rješavanje, pa je u takvom slučaju trebalo predmet proslijediti nadležnom organu na rješavanje. Kako se općinska služba nije oglasila nenadležnom za rješavanje, donošenjem zaključka od ... godine prihvatila je nadležnost za rješavanje podnesenog prijedloga za obnovu postupka. Predlaže da se zahtjev uvaži i pobijana presuda ukine.

U odgovoru na zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke tuženi je predložio da se zahtjev odbije kao neosnovan.

Ovaj sud je na osnovu člana 45. Zakona o upravnim sporovima ("Službene novine Federacije BiH", broj 9/05) ispitao zakonitost pobijane presude u granicama zahtjeva i povrede propisa iz člana 41. stav 2. ovog zakona, pa je odlučio kao u izreci presude iz slijedećih razloga:

Prema obrazloženju pobijane presude i podacima u spisu predmeta proizilazi da je tužilac prvostepenom organu podnio dana ... godine prijedlog za obnovu postupka (nazvan zahtjev za ponavljanje upravnog postupka) okončan rješenjem Komisije za ... broj: ... od ... godine. Zaključkom broj: ... od ... godine prvostepeni organ je odbacio prijedlog tužioca za obnovu postupka kao neblagovremen, a rješavajući po žalbi tužioca tuženi je iz istih razloga žalbu odbio kao neosnovanu. Pobijanom presudom prvostepeni sud je tužbu tužioca uvažio, rješenje tuženog i zaključak prvostepenog organa poništio i riješio tako da se zahtjev za obnovu postupka odbacuje iz razloga što rješenje Komisije za ... od ... godine nije upravni akt nego akt raspolaganja protiv koga se ne može voditi upravni spor, niti obnova postupka, te da o prijedlogu za obnovu postupka rješava organ koji je donio rješenje kojim je postupak okončan.

Po ocjeni ovog suda, suprotno navodima iz zahtjeva za vanredno preispitivanje sudske odluke prvostepeni sud je pravilno postupio kada je odlučio kao u izreci pobijane presude, a iz razloga što se upravni spor može voditi samo protiv upravnog akta (član 8. stav 1. Zakona o upravnim sporovima), a upravni akt u smislu stava 2. istog člana jeste akt kojim nadležni organ iz člana 4. ovog Zakona rješava o izvjesnom pravu ili obavezi pojedinca ili pravnog lica u nekoj upravnoj stvari. Pod pojmom organ u smislu člana 4. istog Zakona podrazumijevaju se organi uprave i upravne ustanove Federacije i kantona, gradonačelnik i općinski načelnik i gradske i općinske službe za upravu, kao i institucije koje imaju javna ovlaštenja kad u vršenju javnih ovlaštenja rješavaju u upravnim stvarima. Iz ovakve definicije pojma upravnog akta slijedi da jedan akt da bi imao svojstvo upravnog akta mora ispunjavati uvjete u pogledu donosioca, autoritativnosti i pojedinačnosti i mora biti donesen u upravnoj stvari. U konkretnom slučaju tužilac je prvostepenom organu podnio prijedlog za obnovu postupka okončanog rješenjem Komisije za ... broj: ... od ... godine, kojim je utvrđeno da H.S. pripada pravo da i dalje nastavi trajno i nesmetano korištenje trosobnog stana, površine ... m² u ulici ..., vlasništvo općine Donoseći ovakvo rješenje općina ... putem Komisije za ... je postupila kao davalac stana na korištenje i nosilac prava raspolaganja na predmetnom stanu, a ne kao organ uprave koji vrši javne ovlasti i rješava o predmetu koji nije upravna stvar u postupku davanja saglasnosti za prenos stanarskog prava, pa to rješenje nema karakter upravnog akta, nago akta raspolaganja. Prema odredbi člana 252. stav 2. Zakona o upravnom postupku ("Službene novine Federacije BiH", broj 2/98 i 48/99) o prijedlogu za obnovu postupka rješava onaj organ koji je donio rješenje kojim je postupak okončan. U konkretnom slučaju postupak je okončan rješenjem Komisije za ... broj: ... od ... godine. Prema tome prijedlog za obnovu postupka se nije mogao podnijeti prvostepenom organu uprave Službi za ... općine ..., jer taj organ nije donio konačno rješenje, pa nije ni mogao odlučivati o podnesenom prijedlogu za obnovu postupka. Konačno rješenje Komisije nema karakter upravnog akta, nego akta raspolaganja, jer se ne radi o upravnoj stvari, niti je Komisija postupala u vršenju javnih ovlasti. Prvostepeni organ je trebao postupiti u skladu sa članom 65. tačka 3. i 4. Zakona o upravnom postupku ("Službene novine Federacije BiH", broj 2/98 i član 48/99) i donijeti zaključak kojim se podnesak odbacuje zbog nenadležnosti, jer nije bio nadležan za rad po prijedlogu za obnovu postupka. Kako prvostepeni organ nije postupio po navedenim odredbama, a niti tuženi organ kada je žalbu tužioca odbio kao neosnovanu, prvostepeni sud je pravilno odlučio kada je osporeno rješenje tuženog i zaključak prvostepenog organa poništio i sam riješio stvar tako što je zahtjev, odnosno prijedlog za obnovu postupka okončanog rješenjem Komisije za ... broj: ... od ... godine odbacio, kako je i propisano odredbama člana 65. tačka 3. i 4. Zakona o upravnom postupku.

Donošenjem pobijane presude prvostepeni sud nije povrijedio federalni zakon, niti je došlo do povrede federalnog zakona o postupku zbog čega je po ocjeni ovog suda zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke neosnovan, pa je ovaj sud primjenom člana 46. stav 1. Zakona o upravnim sporovima odlučio kao u izreci ove presude.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije BIH, broj: 09 0 U 010258 14 Uvp od 17.03.2016. godine)

59.

PRAVNA SHVATANJA UPRAVNOG ODELJENJA OD 11.03.2016. GODINE :

I.-NIJE DOZVOLJENO tzv. PRIDRUŽIVANJE PRAVOBRANILAŠTVA PODNESENOM ZAHTJEVU ZA VANREDNO PREISPITIVANJE SUDSKE ODLUKE.

II.-KANTONALNI SUDOVI SU NADLEŽNI ZA RJEŠAVANJE PODNESENIH ZAHTJEVA ZA VANREDNO PREISPITIVANJE SUDSKE ODLUKE KADA SE PORED KANTONALNIH PROPISA U ZAHTJEVU OSPORAVA I PRIGOVARA POVREDAMA NEKOG LJUDSKOG PRAVA PREDVIĐENOG EVROPSKOM KONVENCIJOM.

60.

PRAVNO SHVATANJE UPRAVNOG ODELJENJA OD 22.11.2016. GODINE:

PREDSJEDNIK VIJEĆA MOŽE NAKON VIJEĆANJA A PRILIKOM PREGLEDA ODLUKE, A PRIJE POTPISIVANJA, PONOVO ZAKAZATI VIJEĆE U ISTOM SAZIVU RADI PREISPITIVANJA ODLUKE KOJA JE BILA PREDMET VIJEĆANJA.

ABECEDNI STVARNI REGISTAR 2016. GODINE

KRIVIČNO PRAVO

Dokazi na kojima se ne može zasnivati sudska odluka

- dokazi pribavljeni povredom ljudskih prava i sloboda propisanih Ustavom i Međunarodnim ugovorima koje je Bosna i Hercegovina ratifikovala odnosno bitnim povredama (8)

Dužnost suda da se izjasni o osnovanosti prigovora odbrane istaknutih na ročištu za razmatranje prijedloga za određivanje odnosno produženje pritvora

- odbrani se mora omogućiti osporavanje postojanja osnova za određivanje odnosno produženje pritvora (11)

Krivično djelo Organizirani kriminal

- definiciju pojma „grupa za organizirani kriminal“ iz člana 2. stav 18. KZ FBiH neophodno je posmatrati u vezi zakonskog opisa krivičnog djela organizirani kriminal iz člana 342. stav 1. KZ FBiH (4)

Krivično djelo Zloupotreba položaja ili ovlaštenja

- prekoračenje granica službenog položaja kao jedna od alternativno propisanih radnji (5)

Kvalificirani oblici krivičnog djela Zloupotreba položaja ili ovlaštenja iz člana 383. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine

- visina pribavljene imovinske koristi (6)

Nema razloga zbog čega se iteracijska opasnost za produženje pritvora može zamijeniti mjerama zabrane

- preventivna priroda iteracijske opasnosti (18)

Neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga

- za člana organizirane grupe ljudi formirane u cilju učinjenja krivičnog djela nije neophodno utvrditi da je poznao pojedine članove te organizirane grupe ljudi (3)

Nije povrijeđeno pravo na odbranu optuženog

- optuženi i njegov branitelj primili prijedlog za produženje pritvora neposredno prije ročišta (16)

Nije učinjena povreda identiteta presude i optuženog

- korekcija činjeničnog supstrata iz prvobitno podnesenog optužnog akta u skladu sa činjeničnim stanjem utvrđenim u provedenom kaznenom postupku (13)

Ne postoji obaveza suda da održi ročište radi izjašnjenja o prijedlogu tužitelja za određivanje privremene mjere osiguranja

- diskreciona je ocjena suda da li će odrediti privremenu mjeru prije nego što je omogućeno osumnjičenima i njihovim braniteljima izjašnjenje o prijedlogu tužitelja (9)

Nerazumljivost izreke presude i nedostatak razloga o odlučnim činjenicama

- ocjena o postojanju zakonskih obilježja određenog krivičnog djela (17)

Odmjeravanje kazne

- inicijativa djeteta za vršenje spolnog odnošaja ne predstavlja olakšavajuću okolnost (2)

Pretpostavka nevinosti

- postoji povreda pretpostavke nevinosti optuženog (7)

Propust suda da o prijedlogu za određivanje mjere osiguranja oduzimanja imovinske koristi odluči u roku od 7 (sedam) dana

- protek roka od 7 (sedam) dana da sud odluči o prijedlogu za određivanje mjere osiguranja oduzimanja imovinske koristi ne predstavlja osnov za gubitak mogućnosti da o tom prijedlogu odluči (10)

Pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje kao razlog za ukidanje prvostepene presude

- slobodna ocjena dokaza (19)

Povreda prava na odbranu

- pravo isticanja prigovora u dokaznom postupku (15)

Svojstvo člana grupe za organizirani kriminal

- pripadnost grupi koja je djelovala u cilju učinjenja krivičnih djela organizirani kriminal i svijest o tome (1)

Vežanost suda za činjenice i okolnosti za koje se osumnjičeni odnosno optuženi tereti pri ocjeni postojanja osnovnog uvjeta za određivanje ili produženje pritvora

- vežanost suda za činjenice i okolnosti za koje se tereti osumnjičeni odnosno optuženi (12)

Zahtjev za izuzeće predsjednika vijeća i sudije izvjestitelja

- vanraspravno vijeće na sjednici vijeća nije nadležno da odluči o zahtjevu za izuzeće zasnovanom na odredbi člana 39. tačka e) ZKP FBiH (14)

GRADANSKO PRAVO

ABECEDNI STVARNI REGISTAR 2016. GODINE

GRADANSKO PRAVO

Izvršni postupak

- izvršenje na novčanim potraživanjima (39)
- ročište za javnu prodaju (41)
- vjerodostojna isprava (42)

Mjenica

- klauzula „bez protesta“ (42)

Naknada štete

- orijentacioni kriteriji i iznosi za utvrđivanje visine pravične novčane naknade nematerijalne štete (21)

Osiguranje

- kasko osiguranje (22)

Parnični postupak

- dostavljanje (33)
- nalaz i mišljenje vještaka (32)
- nužno suparničarstvo (38)
- odbacivanje tužbe (38)
- primjena materijalnog prava (34)
- rok za podnošenje pravnog lijeka (33)
- tužba za utvrđenje (31)

Plaća

- naknada plaće (37)
- razlika manje isplaćene plaće (39)

Porodično pravo

- bračna stečevina (28)

Stečaj

- otvaranje stečajnog postupka (30)

Ugovor

- raskid ugovora (21)
- ugovor o isporuci toplotne energije (40)
- ugovor o kreditu (36)
- ugovor o prodaji (20)
- ugovor sa valutnom klauzulom (36)

Ugovor o radu

- otkaz ugovora o radu (26)
- prestanak ugovora o radu (25)
- ugovor o radu na određeno vrijeme (24)

UPRAVNO PRAVO

Eksproprijacija

- uslovi za deeksproprijaciju (45)

Građevinsko zemljište

- dodjeljivanje zemljišta (51)

Komunalna djelatnost

- naknada za podzemne instalacije (57)

Porez

- porezna obaveza za troškove reklame (43)

Upravno pravo

- troškovi spora (44)
- odbacivanje tužbe jer nije upravni akt (46,48,)
- zahtjev za zaštitu zakonitosti po odredbama ZUP-a (47)
- odbačaj tužbe zbog neurednosti zahtjeva (49)
- sadržaj presude (50)
- dozvoljenost zahtjeva za vanredno preispitivanje sudske odluke (52)
- nadležnost federalnog organa uprave (53)
- primjena instituta zastoja u upravnom sporu (54)
- mjesna nadležnost (55)
- odbačaj tužbe zainteresovanog lica (56)
- odbačaj tužbe zbog nenadležnosti (58)

Načelna shvatanja upravnog odjeljenja

- pridruživanje zahtjevu za vanredno preispitivanje sudske odluke pravobranilaštva (59-I)
- nadležnost kantonalnih sudova za rješavanje zahtjeva za vanredno preispitivanje kod povreda prava previđenih Evropskom konvencijom (59-II)
- preispitivanje odluke nakon vijećanja (60)

REGISTAR PRIMIJENJENIH PROPISA

KRIVIČNO PRAVO

- Evropska konvencija o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda
("Službeni glasnik BiH", broj 6/99)
- Krivični zakon Federacije Bosne i Hercegovine
("Službene novine F BiH", br. 36/03, 37/03, 21/04, 69/04, 18/05, 42/10, 42/11, 59/14
76/14 i 46/16)
- Zakon o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine
("Službene novine F BiH", br. 35/03, 37/03, 56/03, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07,
9/09, 12/10, 8/13 i 59/14)

GRADANSKO PRAVO

- Zakon o vlasničko-pravnim odnosima
(„Službene novine F BiH“, br. 6/98 i 29/03)
- Zakon o obligacionim odnosima
(„Službeni list SFRJ“, br. 29/78, 39/85 i 57/89, „Službeni list RBiH“, br. 2/92 i 13/93 i „Službeni novine F BiH“, br. 29/03 i 42/11)
- Zakon o privatizaciji preduzeća
(„Službene novine F BiH“, br. 27/97, 8/99, 32/00, 45/00, 54/00, 61/01, 27/02, 33/02 i 28/04)
- Zakon o preduzećima
(„Službene novine F BiH“, br. 2/95 i 8/96)
- Zakon o radu
(„Službene novine F BiH“, br. 43/99, 32/00 i 29/03)
- Porodični zakon Federacije BiH („Službene novine F BiH“, br. 35/05, 41/05 i 31/14)
- Zakon o bankama u F BiH
(„Službene novine F BiH“, br. 39/98, 32/00, 48/01, 27/02, 41/02, 58/02, 13/03, 19/03 i 28/03)
- Zakon o stečajnom postupku F BiH
(„Službene novine F BiH“, br. 29/03, 33/04 i 47/06)
- Zakon o parničnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine
(„Službene novine F BiH“, br. 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15)

UPRAVNO PRAVO

- Zakon o upravnom postupku F BiH
(“Službene novine F BiH”, broj: 2/98 II 48/99)
- Zakon o upravnom sporu F BiH
(“Službene novine F BiH”, broj: 9/05)
- Zakon o parničnom postupku F BiH
(“Službene novine F BiH”, broj: 53/03,73/05,19/06 i 98/15)
- Zakon o eksproprijaciji F BiH
(“Službene novine F BiH”, broj:70/07)
- Zakon o građevinskom zemljištu F BiH
(“Službene novine F BiH”; broj: 67/05)
- Zakon o poreznoj upravi F BiH
(“Službene novine F BiH”, broj: (33/02,28/04,57/09,40/10,27/12,7/13,71/14 i 91/15)
- Zakon o porezu na promet proizvoda i usluga F BiH
(“Službene novine F BiH”, broj: 49/02- prečišćeni tekst,37/03,14/94 i 39/04)
- Zakon o porezu na promet proizvoda i usluga BiH
(“Službeni glasnik BiH”, broj: 62/04)